

Radujmo se susretu

Vrijeme je poklada. U razdoblju od Tri kralja, pa do Čiste srijede, održavaju se prela, balovi, karnevali i maškare. Riječ je o jednom od oblika predaje tradicije s generacije na generaciju. I nekada su održavane kućne i javne zabave, kao mjesta susreta i druženja, ali evo nas u vremenu sadašnjem. Teško da će se netko od nas moći zabaviti na čuvenom karnevalu u Rio de Janeirou, no ništa zato, čekaju nas brojna prela i balovi, među ostalima, u Subotici, Somboru, Baču, Tavankutu, Beregu, Golubincima, Lemešu, Žedniku...

Sve ove pokladne zabave okupit će veliki broj Hrvata. Sigurno će prela, pokladne zabave i maskenbali, gdje će se susresti i mladi i stari, sadržavati i suvremeni nepatvoreni izričaj koji je čovjeku blizak u aktualnom društvenom kontekstu, ali ne zaboravimo kako se radovati možemo samo u zajedništvu i osjetiti punoću zabave u komunikaciji s drugima koja znači – susret. Spomenuti karneval u Rio de Janeirou moći ćemo gledati posredstvom televizijskih vijesti i reportaža, ali samo gledanje tog karnevala neće nam omogućiti i druženje, dakle – razgovor! A druženje jest osnova prela, a jedino u susretu s drugima možemo iskazati našu radost i podijeliti je s drugima, jer samo na taj način radost može doista ispuniti čovjeka. Naravno, čovjek se može radovati i sam, bez drugih, ali ako se ta radost podijeli s drugima, ona dobiva sasvim drugu dimenziju.

Uz radost ide i smijeh. Ozbiljnosti i »ozbiljnosti« ima na pretek, no čovjek je jedino živo biće na ovom planetu koji je sposoban smijati se, a smijeh je u psihi čovjeka blisko povezan sa sposobnošću za igru, dakle kreativnošću. Hajmo pokušati biti nasmijani, bar ponekad, iako ovaj život nije »med i mlijeko«, ali upravo su humor i smijeh »penicilin« tzv. malog čovjeka za brojne životne nedaće. U ove hladne zimske dane, kada je dan kratak, a noć duga i kada radno vrijeme traje od mraka do mraka, možemo se umjesto čitanja suvremenih bestselera odlučiti za čitanje klasike, možda baš za čitanje knjige »Don Kihot od Manche« i nasmijati se doživljajima Cervantesovih junaka, počevši od čuvenog napada na vjetrenjače, ali i uživati u ovome višeslojnom romanu, jer je Cervantes satiričar i parodičar koji kritizira tadašnje španjolsko društvo i ljudske naravi.

Bilo kako bilo, prilike za smijeh ima i uvijek će biti, a uostalom najbolji vic još uvijek »nije ispričan«.

Z. S.

Vlč. Nikica Bošnjaković, župnik u Šidu, o upisu u poseban birački popis
**IZNAD PRVOBITNIH
OČEKIVANJA.....16-17**

INTERVJU

Eleonora Merković, časna sestra

**OTVORENOST U ODNOSU
PREMA LJUDIMA.....12-14**

DOPISNICI

Tragom reportaže nedjeljnoga Dnevnika TV RTS 1

**CIJENA JEDNOG MLADOG
ŽIVOTA.....23**

Marija Bagi, predsjednica HBKUD »Lemeš« iz Svetozara Miletića

**IMAMO PUNO AMBICIOZNIH
PLANOVA.....25**

KULTURA

Dva stoljeća od rođenja Vince Zomborčevića

**BIBLIOFIL KOJI JE ZADUŽIO
SUBOTICU.....33**

SPORT

Gabor Saghmeister, sudionik rallyja Dakar

**SADA IMAM MNOGO VIŠE
ISKUSTVA.....45**

SADRŽAJ

AKTUALNO

Odluke Izvršnog odbora HNV-a

**USVOJEN ZAHTJEV ZA FORMIRANJE
REDAKCIJE NA RTV-U.....7**

Jubilej našeg tjednika

**SEDAM GODINA
»HRVATSKE RIJEČI«.....9**

TEMA

Godinu dana rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata

**PRVI KORACI NA
USTROJAVANJU KULTURE
KAO SUSTAVA.....10-11**

U SKUPŠTINI VOJVODINE PREDSTAVLJENA PUBLIKACIJA O SLOBODI IZRAŽAVANJA I PRAVIMA NOVINARA U POKRAJINI

Svjedodžba o jednom trenutku novinarske profesije

Predstavljena publikacija nastala je kao rezultat istraživanja provedenog koncem 2007. i početkom 2008. godine

U Skupštini AP Vojvodine predstavljena je publikacija pod naslovom »Sloboda izražavanja i ljudska prava novinara u Vojvodini«, nastala kao rezultat istraživanja provedenog koncem 2007. i početkom 2008. godine. To su istraživanje inicirali Pokrajinski ombudsman i Odjel za medijske studije Filozofskog fakulteta u Novom Sadu.

U pozdravnoj riječi na tribini koja je 25. siječnja upriličena u povodu predstavljanja publikacije, pokrajinski ombudsman dr. *Dejan Janča* rekao je kako je ovo istraživanje veoma ozbiljno i vrlo duboko, ali da se, na žalost, situacija do danas nije bitno promijenila kada je ova profesija u pitanju.

»Uloga novinara je velika i zaslužuje pozornost. Zbog dobre suradnje s medijima i jesmo pokrenuli ovo istraživanje i ono je danas na uvidu javnosti zahvaljujući studentima Odjela za medijske studije i misiji OEES-a koja je podržala ovu publikaciju«, rekao je Janča.

Dinko Gruhonjić na tribini

Nazočnima na predstavljanju obratili su se i autori tekstova koje publikacija sadrži a koji su uporište našli upravo u samom istraživanju. Šefica Odjela za medijske studije Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, prof. dr. *Dubravka Valić-Nedeljković*, rekla je kako je publikacija svjedodžba o jednom trenutku novinarske profesije u Vojvodini, ali da su tendencije i podaci uočeni u ovom istraživanju

sigurno dio i današnje novinarske svakodnevice, a ne samo njene prošlosti. Po njezinim riječima ovo je istraživanje donijelo puno iskustva studentima žurnalistike i utjecalo na to da se deset stereotipa o ovoj profesiji neki način poništi ili ukaže da se neke stvari ipak ne shvaćaju onako kako se to misli.

Privatizacija medija u Vojvodini i informiranje na jezicima nacionalnih zajednica, dva su pitanja

o kojimja govorila novinarka Radija Slobodna Europa *Žužana Serenčeš*.

»Ovo istraživanje pokazuje kako kod novinara postoji velika razuđenost i rasutost u odgovorima, kada je riječ o privatizaciji medija. To je vjerojatno proizvod njihove neobaviještenosti o čitavom procesu, ali svakako postoji visoka svijest o potrebi postojanja modela za informiranje na jezicima nacionalnih zajednica«, rekla je *Žužana Serenčeš*.

Prof. dr. *Petar Teofilović* s Fakulteta za pravne poslovne studije govorio je o tome kako su se kroz povijest pomicala granice slobode zahvaljujući razvoju medija i da su izvor informacija i mogućnost da se dođe do njih – dva bitna elementa profesije.

Doprinos tribini dao je i *Dinko Gruhonjić*, stručni saradnik na Odjelu za medijske studije, predsjednik NDNV-a i šef dopisništva agencije Beta za Vojvodinu, govoreći o slobodi izražavanja u novinarstvu, te *Danica Todorov*, zamjenica pokrajinskog ombudsmana za ravnopravnost spolova, koja je govorila o prisustvu žena u medijima.

Ankica Jukić-Mandić

SRPSKA PRAVOSLAVNA CRKVA DOBILA NOVOG POGlavARA

Ustoličen niški episkop Irinej

Episkop niški *Irinej*, koji je u prošli petak izabran na zasjedanju Svetog arhijerejskog sabora izabran za 45. poglavara Srpske pravoslavne crkve, ustoličen je dan kasnije na arhijerejskoj liturgiji u Sabornoj crkvi u Beogradu.

Uz najviše srbijanske političke dužnosnike, ustoličenju novog poglavara SPC-a nazočili su i predstavnici drugih crkava i vjerskih zajednica, među kojima i beogradski nadbiskup *Stanislav Hočevar*, a čestitke novom srpskom patrijarhu uputili su i poglavar Rimokatoličke crkve papa *Benedikt XVI.* i

predsjednik Papinskog vijeća za jedinstvo kršćana kardinal *Walter Kasper*.

Čestitke novom srpskom patrijarhu uputili su i predsjednik Skupštine Vojvodine *Sándor Egeresi* i pokrajinski premijer *Bojan Pajić*.

IZVANREDNI LOKALNI IZBORI U ODŽACIMA

Demokrate uvjerljivo

Na izvanrednim lokalnim izborima u Općini Odžaci Koalicija za europske Odžake - Boris Tadić pobijedila je uvjerljivo. Po preliminarnim rezultatima ova je koalicija osvojila blizu 35 postotaka glasova, a Srpska napredna stranka oko 22. Koalicija Socijalističke partije Srbije, Partije ujedinjenih penzionera Srbije i Jedinstvene Srbije osvojila je oko 11, Srpska radikalna stranka oko 10, Demokratska stranka Srbije oko 9, G17 plus nešto više od 6 i Romska demokratska partija 3,5 posto glasova. Koaliciju za europske Odžake - Boris Tadić tvore DS, DHSS, LDP i SPO. Ispod cenzusa ostali su Nova Srbija, Narodna partija - Maja Gojković, i Koalicija Srbija koju su činile Romska partija, Vlaška demokratska stranka Srbije i Rusinska demokratska stranka.

Podsjetimo, zbog nefunkcioniranja lokalnoga parlamenta u Općini Odžaci Vlada Srbije uvela je privremene mjere 1. rujna prošle godine.

I. Andrašić

Usvojen zahtjev za formiranje redakcije na RTV-u

Od RT Vojvodine traži se raspisivanje natječaja za radna mjesta glavnog urednika TV programa na hrvatskom jeziku i četiri novinara voditelja, kao i pokretanje radijskog programa na hrvatskom jeziku u idućih 6 mjeseci

Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća na svojoj je sjednici održanoj prošle srijede, 20. siječnja, donio odluku kojom od Upravnog odbora Radiotelevizije Vojvodine zahtijeva formiranje redakcije televizijskog programa na hrvatskom jeziku.

Član IO HNV-a zadužen za informiranje *Mato Groznica*, obrazlažući ovu odluku naveo je kako dosadašnja jedna polusatna emisija tjedno »Prizma« ne zadovoljava informativne potrebe hrvatske manjine u Vojvodini.

»S obzirom na veličinu, broj institucija i organizacija, te njihove gotovo svakodnevne aktivnosti, informativne potrebe pripadnika hrvatske zajednice bile bi zadovoljene uvođenjem redovitoga televizijskog programa na RT Vojvodina. Interes hrvatske zajednice u području informiranja je da se uvede višesatni tjedni televizijski program na hrvatskom jeziku«, rekao je Groznica.

NATJEČAJ ZA UPOSLENIKE

Stoga, HNV traži od RT Vojvodine raspisivanje natječaja za radna mjesta glavnog urednika TV programa na hrvatskom jeziku i četiri novinara voditelja u istoj redakciji do kraja siječnja 2010. godine. Od navedenog broja, kako se u odluci ističe, najmanje troje bili bi stalni uposlenici (glavni urednik, TV novinar-voditelj u studiju RT Vojvodine i novinar-voditelj iz Subotice), dok novinari za područje Sombora (s Podunavljem) i Srijema mogu biti honorarno uposleni. Također, zbog razuđenosti hrvatske zajednice projekt uvođenja redovitog programa na RTV-u podrazumijeva pokraj formiranja redakcije programa na hrvatskom jeziku i mogućnost angažiranja vanjskih produkcija, odnosno suradnika.

U odluci se, među ostalim, navodi i da bi sa sadašnjih pola

sata tjedno tj. 2 sata mjesečno, satnicu trebalo postupno povećavati do razine koju imaju druge manjinske zajednice u Vojvodini, slične hrvatskoj po brojnosti.

Također, sukladno svojim ingerencijama HNV traži od RT Vojvodine pokretanje radijskog programa na hrvatskom jeziku u sljedećih šest mjeseci, najprije kao tjednu emisiju informativnog karaktera, a od srpnja i povećanje obujma radijskog programa, sukladno dinamici koja bi bila dogovorena tijekom veljače i ožujka 2010. godine.

ZAHTJEV ZA FINACIJSKU POTPORU

Na sjednici Izvršnog odbora HNV-a razmatran je i usvojen prijedloga kriterija za izbor glavnog urednika TV programa na hrvatskom jeziku RT Vojvodina, kao i prijedlog kriterija za financiranje tjednika »Hrvatska riječ« od strane Pokrajinskog tajništva za informacije, što ga je podnio ravnatelj ustanove *Ivan Karan*.

Izvršni odbor je dao pozitivno mišljenje na program rada i financijski plan Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za 2010. godinu (izlagač *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj ZKVH), ranije usvojen od strane Upravnog odbora te institucije.

Podržan je i zahtjev gradonačelniku Subotice i predsjedniku Općine Apatin za financijsku potporu Hrvatskom nacionalnom vijeću sukladno članku 114 Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Time se, kako je pojasnila predsjednica IO HNV-a *Slavica*

Usvojen je i prijedlog kandidata za zajedničku listu za izbor Nacionalnog vijeća za kulturu, za koju su ispred hrvatske manjinske zajednice predloženi prof. filozofije *Tomislav Žigmanov* i povjesničarka umjetnosti *Olga Šram*, oboje iz Subotice.

Peić, traži donošenje odluke o osiguravanju sredstava u visini od 300.000 dinara u proračunu Grada Subotice za financijsku potporu HNV-u radi kupovine tri računala, printera i kopir aparata, a od Općine Apatin osiguravanje istoga iznosa radi potpore manifestacijama hrvatskih kulturnih udruga u Podunavlju.

Radijsku emisiju sponzorirat će udruga iz Stanišića

Kako NIU »Hrvatska riječ« u ovoj godini neće imati sredstva za financiranje televizijske emisije na televiziji YU ECO i radijske emisije na Radio Somboru, proizvodnju navedene radijske emisije, kako ne bi došlo do njezina gašenja, pomagat će HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića, najavio je ovom prigodom predsjednik te udruge *Ivan Karan*. Urednik i novinar te emisije i dalje će biti *Zlatko Gorjanac* iz Sombora.

Riječ je o sličnoj praksi kao u slučaju emisije »Zvuci bačke ravnice« na Radio Bačkoj u Baču, koju financira i realizira HKUPD »Dukat« iz Vajske.

Članovi IO HNV-a usvojili su prijedlog da se *Ivan Gregurić* iz Golubinaca i *Zdravko Lozančić* iz Novog Slatkama, kao predstavnici hrvatske nacionalne manjine, imenuju za članove Vijeća za međunarodne odnose u općini Indija, a *Marko Bender* iz Stare Pazove i *Mirko Peršić* iz Golubinaca za članove Vijeća za međunarodne odnose u općini Stara Pazova.

Članica Izvršnog odbora zadužena za obrazovanje *Stanislava Stantić-Prčić* informirala je nazočne o lošoj suradnji s resornim republikim ministarstvom glede izrade zbirke za prijamni ispit iz matematike i hrvatskog jezika.

Ona je dodala i kako se bliže upisi u srednje škole, te da bi s tim u svezi HNV uz postojeći gimnazijski, trebalo stvoriti mogućnost i za otvorenje odjela na hrvatskom jeziku u nekoj od strukovnih škola u Subotici.

D. B. P.

NAKON ŠTO JE MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA RASPUSTILO NACIONALNO VIJEĆE BUNJEVACA

Privremena uprava do novih izbora

Zbog ostavki 8 od ukupno 21 vijećnika, predstavničko tijelo bunjevačke (nehrvatske) zajednice izgubilo zakonsku mogućnost (minimalno 15 vijećnika) za daljnji rad, pa će ubuduće poslove nacionalnog vijeća obavljati peteročlano tijelo na čelu s dr. Andrijom Peićem Tukuljcem

Višemjesečni sukobi u bunjevačkoj zajednici prošloga su tjedna dobili rasplet, kakav-takav. Na stranu jedne od suprotstavljenih strana stala je država, i to dvama rješenjima ministra za ljudska i manjinska prava *Svetozara Čiplića*. Prvim rješenjem razrješava se Nacionalno vijeće bunjevačke nacionalne manjine (NVBNM), a drugim se obrazuje Privremeno tijelo upravljanja. Oba rješenja donesena su 18. siječnja i stupila su na snagu danom donošenja.

Rješenjem ministra Privremeno tijelo upravljanja Nacionalnog vijeća čini pet članova iz reda dosadašnjeg sastava Nacionalnog vijeća bunjevačke nacionalne manjine, a na čelu mu je dr. *Andrija Peić Tukuljac*. To je tijelo dobilo ovlast obavljati sve tekuće i neodložne poslove iz djelokruga rada

dakako nezadovoljan. Ta se razlika u stavovima jasno očitovala i na dvjema odvojenim konferencijama za novinare održanim u Subotici u prošli četvrtak, tri dana nakon pristizanja rješenja iz ministarstva. Nezadovoljni su tvrdili kako ministarstva rješenja »nemaju uporište u zakonu«, dok su zadovoljni rekli kako su ta rješenja logična, jer je NVBNM u dosadašnjem sastavu »izgubio legalitet i ne može udovoljiti zakonu«.

U najkraćem, spor je dostigao dimenzije sukoba jesenas, kada je 8 članova NVBNM-a, od ukupno 21, podnijelo ostavku. Budući da zakon propisuje minimalni broj članova u nacionalnom vijeću (15), ministarstvo je ustanovilo da je rad NVBNM-a »postao nezakonit i da ne može punopravno predstavljati volju pripadnika bunjevačke

od pripisuje rješenja. Čelnici ukinutog Nacionalnog vijeća odbili su u zadanom roku, odnosno 20. siječnja, obaviti primopredaju, a dan kasnije održali su konferenciju za novinare u prostorijama NVBNM-a, dok su predstavnici Privremenog tijela isti dan bili prisutni na konferenciji za novinare održanoj u prostorijama Bunjevačke matice. »Ministarstvo je konstatiralo propuste u zakonskim normama djelovanja, jer je od 21 člana vijeća, osmero podnijelo ostavke, pa je broj pao ispod minimalnih 15 članova, koliko je potrebno za normalno funkcioniranje«, rekao je na konferenciji za novinare predsjednik Privremenog tijela dr. *Andrija Peić Tukuljac*. »U tom sastavu vijeće nije moglo udovoljiti potrebama i zahtjevima bunjevačke nacional-

vijeću bunjevačke nacionalne manjine. Propisi jasno kažu kako se u privremeno tijelo upravljanja mogu postaviti samo aktivni članovi vijeća«, tvrdio je *Babić*.

Žestok je, po običaju, bio dosadašnji vijećnik *Mirko Bajić*, rekavši kako sve to ima »političku pozadinu«, te da iza svega stoji »stara ideja da se bunjevačka nacionalna zajednica ospori, i da se utopi u nacionalni korpus vojvodanskih Hrvata«.

NEHRVATI I JEDNI I DRUGI

Na konferenciji za novinare koju je sazvala Privremeno tijelo govorio je i predsjednik Bunjevačke stranke Vojvodine *Branko Francišković*, koji je i time stavio do znanja koju bunjevačku struju ta stranka podr-

Hrvatstvo kao optužba: *Mirko Bajić* i *Nikola Babić*

Počelo s Dužijancem: *Josip Bošnjak*, *Branko Francišković*, *Andrija Peić*, *Ivan Sedlak* i *Kata Kuntić*

Nacionalnog vijeća i to do novih izbora i konstituiranja novog saziva Nacionalnog vijeća bunjevačke nacionalne zajednice. Primopredaja je, nakon početnog protivljenja dosadašnjeg vodstva vijeća, započela u subotu, 23. siječnja, uz nazočnost policije, a po nalogu za intervenciju Ministarstva za ljudska i manjinska prava.

ZADOVOLJNI I NEZADOVOLJNI

Već prema očekivanju, ministarstvo presijecanje čvora naišlo je na različite reakcije u, od prije pola godine podijeljenom, Nacionalnom vijeću bunjevačke nacionalne manjine. Onaj dio koji je tražio zaštitu države i mjesecima kritizirao rad vodstva NVBNM-a (dr. *Andrija Peić*, *Ivan Sedlak*, *Kata Kuntić*, *Mijo Mandić*, *Josip Bošnjak*) zadovoljan je intervencijom, dok je drugi dio (*Nikola Babić*, *Mirko Bajić*)

nacionalne manjine u zajedničnim kolektivnim pravima«. Osam članova koji su podnijeli ostavke nezadovoljni radom vodstva vijeća su: prof. dr. *Saša Bošnjak*, dr. *Andrija Peić Tukuljac*, *Ivan Vojnić Tunić*, *Đurđica Skenderović*, *Pere Beretić*, *Đuro Bošnjak*, *Ivan Sedlak* i *Ambrozije Sivić*. Međutim, i pokraj ostavki i pada broja vijećnika ispod 15, vodstvo vijeća na čelu s *Nikolom Babićem* nastavilo je raditi, a jedna od spornih odluka bila je i smjena na čelu Bunjevačkog informativnog centra, koji izdaje mjesečnik Bunjevačke novine i dječji list *Tandrčak*.

NEZAKONITOST I OSOBNI INTERESI

Da provedba ministarstvih rješenja neće ići glatko pokazalo se vrlo brzo, jer nije ispunjen jedan od naloga – da se primopredaja dužnosti obavi u roku od 24 sata

ne zajednice. Pred nama je sada ozbiljan zadatak, pripremiti izbore za novi saziv Nacionalnog vijeća i činiti ćemo sve da se formira poseban birački popis naše zajednice, kako bismo dobili jake institucije koje će raditi u interesu svih Bunjevaca i kako bismo ostali autohtoni narod.«

Ivan Sedlak obavijestio je javnost zašto, po njegovu mišljenju, primopredaja nije obavljena 20. siječnja: »Do čina primopredaje nije došlo zbog toga što čelnici raspuštenog vijeća nisu željeli provesti rješenja ministarstva.«

S druge strane, donedavni predsjednik vijeća *Nikola Babić* na svojoj je konferenciji za novinare nastojao osporiti rješenja ministarstva:

»U privremeno tijelo, koje je trebalo preuzeti upravljanje vijećem, imenovani su ljudi koji su prošle godine podnijeli neopozive ostavke na svoje pozicije u Nacionalnom

žava. Dodao je kako su sporenja unutar vijeća počela ljetos, kada je jedan dio bunjevačkih institucija i članova vijeća izrazio želju da i Bunjevci sudjeluju u organizaciji Dužijance, koju već desetljećima organizira Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo«.

»Tada su krenule osude da želimo Bunjevce prevesti u Hrvate, što nije točno. Uostalom, i novi Statut Vojvodine jasno razdvaja te dvije nacionalne zajednice«, rekao je *Francišković*.

Nacionalno vijeće bunjevačke nacionalne manjine utemeljeno je 2003. godine prema Zakonu o pravima i slobodama nacionalnih manjina, a Bunjevci, koji ne priznaju svoju pripadnost hrvatskom narodu, kao nacionalna manjina ravnopravna svim ostalim nacionalnim manjinama navedeni su i u Statutu Vojvodine, usvojenom i potvrđenom koncem prošle godine.

Zvonimir Perušić

JUBILEJ NAŠEG TJEDNIKA

Sedam godine »Hrvatske riječi«

Naša novinsko-izdavačka kuća u nedjelju, 31. siječnja, obilježava skromni jubilej – sedam godina otkako se na kioscima pojavio prvi broj informativno-političkog tjednika »Hrvatska riječ«.

»Sedam godina je značajan datum ne samo za list i ljude koje u njemu rade, već i za cijelu hrvatsku zajednicu«, kaže direktor NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan*. »Osobno bih bio puno zadovoljniji kada bi veći broj pripadnika hrvatske zajednice u Srbiji bio angažiran u udrugama, institucijama i ustanovama manjinske zajednice. Prema podacima kojima raspolažemo to je samo 3 do 5 posto, i uglavnom su oni pretplatnici ili kupci 'Hrvatske riječi'. Naša je namjera da list dođe do što većeg broja ljudi i nadam se da će se oni koji nisu bili zainteresirani ili uključeni u zbivanja u našoj zajednici, od kulture do politike, uključiti te da ćemo u tom korpusu naći ljude zainteresirane da čitaju ono što mi proizvodimo. To nije čin, već proces koji će trajati, ali siguran sam da će se to i desiti«, objašnjava Karan.

U tom smislu, kako dodaje, NIU »Hrvatska riječ« preko svećenika provodi akciju reklamne podjele lista u Beogradu, Novom Sadu i Nišu, kao i na području Banata (Zrenjaninu, Titelu, Pančevu, Borči), u dijelu Bačke (Odžacima, Crvenki, Sivcu) i Šidu. »Iako smo mi regionalni list za područje Vojvodine, prešli smo te okvire, šaljući ga i šire«, ističe on. Karan podsjeća i kako je prošlu godinu obilježila ekonomska kriza, što je utjecalo na negativno poslovanje svih listova, pa i manjinskih. »Listovi u Srbiji, pa i diljem Europe smanjili su prodaju za 20 posto, a prihode od reklama za 30 posto. Tako je otprilike bilo i u slučaju 'Hrvatske riječi'. Siguran sam da će u ovoj godini doći do blagog povećanja prodaje našeg lista, te da će on zauzeti mjesto koje zaslužuje kod pripadnika naše zajednice«, kaže Ivan Karan.

Osim tjednika »Hrvatska riječ« koji izlazi u nakladi od 1500 primjeka, naša novinsko-izdavačka kuća izdaje i mjesečni podlistak za djecu »Hrcko«. U suradnji s udrugom »KroV« izdaje mjesečni podlistak za mladež »Kužiš?«, a u sunakladi s Maticom hrvatskom – ogranak Subotica tiska dvomjesečnik za kulturu, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni«. Također, tehnički pomaže i sufinancira izlaženje lista »Miroljub«, glasila HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora. Od 2005. godine bavi se i izdavanjem knjiga i do sada su tiskana 33 naslova. Internetska stranica tjednika je www.hrvatskarijec.rs.

D. B. P.

PREDSTAVNICI NACIONALNIH MANJINA NA SASTANKU S MINISTRIMA OBRADOVIĆEM I ČIPLIĆEM

Ponovljeni zahtjevi i hrvatske zajednice

Problemi u obrazovanju nacionanih manjina u Republici Srbiji bila je tema prošlotjednog sastanka, održanog 21. siječnja u Beogradu, na kojemu su sudjelovali predstavnici nacionalnih manjina, te ministar za obrazovanje *Žarko Obradović* i ministar za ljudska i manjinska prava *Svetozar Čiplić*.

U ime nacionalnih manjina, probleme i pitanja u obrazovanju nacionalnih zajednica iznio je predstavnik Mađarskog nacionalnog vijeća *Géza Kucsera*. Među njima su i ponovljeni zahtjevi hrvatske nacionalne zajednice za rješavanjem pitanja polaganja prijemnih ispita na hrvatskom jeziku, razmjena profesora između Srbije i Hrvatske, tiskanje udžbenika na hrvatskom jeziku i pitanja racionalizacije školske mreže.

U ime hrvatske zajednice sastanku su prisustvovali predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Brako Horvat* i članica Izvršnog odbora HNV-a *Stanislava Stantić-Prčić*. Ministar Obradović je istaknuo kako se prava nacionalnih manjina moraju realizirati na temelju poštivanja politika Vlade i Zakona o osnovama sustava obrazovanja, te je najavio od sljedeće školske godine veću racionalizaciju u osnovnoškolskom sustavu.

S. M.

ISTEKAO ROK ZA PREREGISTRIRANJE STRANAKA U SRBIJI

Uvođenje reda na političkoj sceni

Rok za predaju dokumentacije za preregistriranje političkih stranaka istekao je 23. siječnja. Do tada je u Registru političkih stranaka u Srbiji upisano 29 stranaka, a još je u proceduri registriranja više od 30.

Za preregistriranje stranaka nacionalnih manjina trebalo je prikupiti po tisuću potpisa, a to su učinili Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, koji je već upisan u Registar, i Demokratska zajednica Hrvata, koja je predala dokumentaciju i sada čeka odgovor Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu. To ministarstvo provjerava vjerodostojnost prikupljenih potpisa građana i usklađenost statuta s novim zakonom. Kada je riječ o trećoj stranci hrvatske zajednice u Vojvodini, Hrvatsko-bunjevačko-šokačkoj, njezin predsjednik *Blaško Temunović* za Hrvatsku riječ nije htio reći je li ta stranka uopće predala zahtjev za preregistriranje. Do sada je u republičkom i nekadašnjem saveznom registru bilo oko 600 upisanih stranaka, a one koje do 23. siječnja nisu podnijele prijavu za upis bit će brisane iz Registra političkih organizacija i Registra udruženja, društvenih organizacija i političkih organizacija i izgubit će status pravne osobe. Preregistrirane stranke podršku koju su sada dobili preispitat će sljedeći put tek za osam godina.

S. M.

VESNA PUSIĆ, PREDSEDNICA HRVATSKOG NACIONALNOG ODBORA ZA PRAĆENJE PREGOVORA S EU

Tužbe treba povući

Predsjednica hrvatskog Nacionalnog odbora za praćenje pregovora s EU *Vesna Pusić* založila se za povlačenje međusobnih tužbi Hrvatske i Srbije pred Međunarodnim sudom pravde u Haagu.

»Moje je mišljenje da bi te tužbe trebalo povući«, izjavila je Vesna Pusić. »Ništa neće promijeniti ono što se dogodilo. Ljudi koji su odgovorni i krivi – ili su mrtvi ili će do tog vremena biti vrlo stari ili mrtvi, a mi time ostavljamo kamen smutnje generacijama koje dolaze.«

Agencija Beta prenosi kako je Vesna Pusić ocijenila da bi povlačenje tužbi pridonijelo poboljšanju odnosa u regiji i da bi to pitanje trebalo riješiti prije nego što Srbija počne proces pristupanja EU, jer je »gotovo neizbježno« da bi se to odrazilo na njen proces europske integracije. Eventualno odustajanje od tužbi, smatra Vesna Pusić, ni Srbiju ni Hrvatsku, međutim, ne oslobađa obveze da »očiste svoja društva i kolektivne savjesti«.

Vesna Pusić, koja je ujedno i visoka dužnosnica Hrvatske narodne stranke, smatra kako je u Hrvatskoj »konačno došlo do spoznaje da nema stabilne kuće bez stabilnog susjedstva i da je interes i Hrvatske i svake zemlje u regiji da i njeni susjedi što prije počnu stabilno funkcionirati po nekim zajedničkim kriterijima, a to su europski kriteriji«.

Govoreći o spremnosti Hrvatske da pomogne zemljama regije u približavanju EU, Vesna Pusić je kao prvi konkretan potez navela odluku hrvatske Vlade od 30. prosinca da susjednim zemljama ustupi prijevode zajedničke pravne tečevine (aquis communautaire), koji su Hrvatsku stajali oko 6 milijuna eura.

Prvi koraci na ustrojavanju kulture kao sustava

Preglednija i točnija slika o gotovo svim činiteljima u kulturi, uspostavljeno minimalno organizacijsko jezgro putem redovite komunikacije i susreta, sačinjen vlastiti prostor javnosti na internetskim stranicama Zavoda koji omogućuje i bolju koordinaciju aktivnosti, te podizanje kapaciteta cijele kulturne scene, rezultati su prve godine rada

Utorak, 2. veljače, obilježava se godinu dana otkako su u Subotici otvorene prostorije Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, čime je i službeno otpočelo djelovanje te prve profesionalne ustanove hrvatske manjinske zajednice u području kulture. Podsjetimo, Zavod za cilj ima rad na očuvanju, unaprjeđenju i razvoju kulture vojvodanskih Hrvata, a njegovi osnivači su Skupština AP Vojvodine i Hrvatsko nacionalno vijeće.

Prema riječima ravnatelja Tomislava Žigmanova, Zavod je u protekloj godini, surađujući s drugima udrugama ali i pojedincima, učinio prve značajnije korake na ustrojavanju kulture kao sustava. »Tako danas postoji preglednija i točnija slika o gotovo svim činiteljima u kulturi, uspostavljena je minimalna organizacijska jezgra putem redovite komunikacije i susreta, sačinjen je vlastiti prostor javnosti na internetskim stranicama Zavoda koji onda omogućuje i bolju koordinaciju aktivnosti, a na koncu radilo se i na podizanju kapaciteta cijele kulturne scene. Također, pružili smo podršku hrvatskim udrugama kulture, i stručnu i financijsku, u realizaciji kapitalnih projekata i najvažnijih manifestacija – od izrade IX. sveska Leksikona, preko održavanja Smotre recitatora, Dana Balinta Vujkova i Dana Matoša i Josipa Andrića, pa do održavanja međunarodnog okruglog stola 'Urbanih Šokaca' i proslave 800. obljetnice Franjevačkog reda, da nabrojimo samo neke«, podsjeća Žigmanov.

PREZENTACIJA I ZNANSTVENE INICIJATIVE

S druge strane, Zavod je, kako ističe, dosta toga uradio i na predstavljanju hrvatske kulture. »Tu mislimo na sljedeće aktivnosti: od rada na antologiji suvremenog hrvatskog pjesništva u Vojvodini, što je objavljeno i u Srbiji i u Hrvatskoj, preko sudjelovanja na

Tomislav Žigmanov

znanstvenim i stručnim skupovima te objavljivanju znanstvenih i stručnih uradaka, pa do pokretanja i realizacije vlastitih manifestacija, među kojima bi istaknuo izložbu mladih akademskih slikara. Učinjeni su, zatim, i prvi koraci na planu ustrojavanja arhiva hrvatske zajednice u Vojvodini te sustavnog pristupa bibliografske obrade našeg knjiškog naslijeđa, a od donacije nekolicine pojedinaca i ustanova počela se ustrojavati i zavičajna knjižnica«, kaže Žigmanov.

U području znanosti, pokrenuli su nekoliko inicijativa, čega su najveći rezultati objavljene tri knjige – jedan dijalektalni rječnik mjesnog hrvatskog govora, popularna monografija o Hrvatima u Vojvodini, što je prva takva publikacija nakon 80 godina, i »Godišnjak za znanstvena istraživanja«. Organizirali su također i prvu radionicu kreativnog pisanja namijenjenu mladima.

Ipak, od činjenice da je učinjeno mnogo, Tomislavu Žigmanovu se, kako napominje, važnijim čini to da je Zavod svojim djelovanjem počeo osvajati i ona područja u kojima do sada u kulturi Hrvata u Vojvodini nisu postojale gotovo nikakve aktivnosti, napose onoga u tzv. visokoj kulturi – od njegova organiziranja, preko predstavljanja pa do integracije u cjelinu hrvatske kulture. »U tom smislu, reći ću da je vjerojatno najznačajnije postignuće Zavoda u 2009. godini dobi-

vanje državnih odličja Republike Hrvatske za četvero ovdašnjih hrvatskih književnika, budući da su to bila prva odličja za kulturne pregaoce koje je hrvatski predsjednik nekome u Vojvodini dodijelio. S ponosom napominjemo da je Zavod bio inicijator i glavni koordinatorski procesa lobiranja, u čemu također nemamo previše iskustva«, dodaje on.

PLANOVI ZA 2010. GODINU

Zavod u 2010. godini planira nastaviti s djelovanjem u svim spomenutim područjima, s tim što će, kako ističe Žigmanov, sadržaji i posljedice djelovanja biti drukčiji. »To konkretno znači da će biti drugih knjiga, novih susreta i edukacija, drukčijih istraživanja, drugih izložaba, koncerata, predavanja, a da će cijeli kulturni sustav zadobiti čvršću strukturu. Na taj se način ostvaruje i temeljna misija Zavoda – prostor se cjelokupne kulture hrvatske zajednice u Vojvodini, a ne samo onaj koji je trenutačno najrazvijeniji, na neki način uspostavlja, ustrojava, organizira i usustavljuje. Naime, ne smijemo se miriti s činjenicom da budućnost gradimo samo na temelju čuvanja tradicijske kulture – da tek igramo, sviramo i napose jedemo po prelima, već da, slično drugim manjinskim zajednicama, činimo napore da se nešto radi i na planu prikupljanja,

izučavanja, istraživanja i obrađivanja cjelokupnog ne samo naslijeđa nego i građe i zbilje koja postoji u sadašnjosti, da se osvoji prostor kazališta, da se filmu dâ daleko veća važnost i funkcija... Također, nastojat ćemo i dalje pridonositi boljem predstavljanju našeg kulturnog stvaralaštva, ne samo drugima nego i nama samima, budući da i tu zna biti podosta problema. Jer, premda je naša kultura uvelike manifestativna, još uvijek ima prilika kada i sâm čin prikazivanja bude itekako prijeporan«, kaže naš sugovornik.

SURADNJA S INSTITUCIJAMA

O dosad ostvarenoj suradnji s drugim institucijama u Vojvodini/Srbiji i u Hrvatskoj, ravnatelj Tomislav Žigmanov kaže: »Predstavili smo se svim relevantnim institucijama koje su od značaja za rad Zavoda, a s jednim brojem smo uspostavili i konkretnu suradnju. Usko surađujemo sa svim zavodima za kulturu nacionalnih manjina u Vojvodini na planu administrativnog i programskog usuglašavanja djelatnosti. S jednim brojem institucija u Vojvodini radi se o ad hoc suradnji. Recimo, s Arhivom Radio Novog Sada surađujemo na planu istraživanja glazbene baštine Josipa Andrića, a s Modernom galerijom Likovni susret iz Subotice surađivali smo glede izložbe mladih likovnih akademskih slikara. Također, počela je suradnja i s predstavnicima Hrvatskog znanstvenog zavoda u Pečuhu, s kojim je dogovoreno održavanje jednog stručnog skupa u prvoj polovici ove godine. Kada je riječ o suradnji s institucijama u Republici Hrvatskoj, čitatelji Hrvatske riječi znaju da smo se sredinom i krajem godine predstavili jednom broju institucija u Zagrebu i Osijeku, s kojima smo već počeli ili planiramo surađivati. Tu je i suradnja s nekoliko pojedinaca – recimo, već za dva tjedna Zavod će realizirati istraživanje na temu kvalitete

hrvatskoga jezika koji se predaje u subotičkim školama u nastavi na hrvatskom. Suradnja s Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Subotici i Veleposlanstvom u Beogradu bila je redovita i odvijala se, vjerujem, na obostrano zadovoljstvo».

SURADNJA S UDRUGAMA

Menadžerica kulturnih aktivnosti *Katarina Čeliković* ističe kako je u velikoj mjeri zadovoljna dosadašnjom suradnjom s hrvatskih udrugama kulture. »Pojedinih udrugama smo pomagali u profilaciji i realizaciji određenih aktivnosti, s nekima smo zajednički realizirali određene programe, jedan broj smo i financijski pomogli, s mnogima razgo-

komuniciraju preko elektroničkih medija, ili osobno. Iako se najviše za pomoć obraćaju oni koji su bliži Subotici, ima udruga u Podunavlju koje često i rado traže pomoć, a najmanje su ovu pomoć koristile srijemske udruge. Ipak, zadovoljni smo što sada jedan broj pozivnica, plakata i drugih materijala imaju korektno jezično oblikovanje, što je i javni govor voditelja korektniji, te smatramo da je u ovome segmentu ostvaren vidljiv pomak«, objašnjava Katarina Čeliković.

SEMINARI I KALENDAR MANIFESTACIJA

Zavod je, nakon svoga predstavljanja početkom 2009., kada su prikupljeni podaci o stanju i potrebama hrvatskih udruga kulture u Vojvodini, organizirao dva semina- ra s ciljem okupljanja i osnaživanja kulturnih potencijala hrvatskih udruga diljem Vojvodine. Na prvom seminaru predstavljena je analiza hrvatske kulturne scene i kalendar manifestacija za 2009. te internetski portal Zavoda, a na drugom, održanom u studenom, u suradnji s HNV-om, bilo je riječi o primjeni novog Zakona o udrugama i postupku pre-registracije, te o odredbama Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, u dijelu koji se odnosi na izradu posebnog popisa birača. »Seminari su bili dobro prihvaćeni i, čini se, rezultati očekivani«, smatra Katarina Čeliković. »Nakon njihova održavanja predstavnici udruga češće komuniciraju sa Zavodom, poznatiji su svima problemi s kojima se suočavaju, a napose je ojačalo međusobno povezivanje udruga. To je razlog da ove godine planiramo tematske seminare koje ćemo ponuditi u sferi govora i organiziranja manifestacija. Vidljiva je želja udruga da Zavod prati njihove priredbe i, s obzirom na broj uposlenika u Zavodu, trudimo se biti barem na najvažnijoj godišnjoj manifestaciji.«

Katarina Čeliković ističe i kako su tijekom 2009. uspjeli izraditi kalendar glavnih manifestacija Hrvata u Vojvodini, napose onih koje već imaju ustaljeno vrijeme održavanja. »Tako smo ovaj kalendar stavili na raspolaganje svim udrugama, pa vjerujemo da je znatno pomogao u koordinaciji kulturnih aktivnosti, a u tome je posebno važnu ulogu imala naša internetska stranica. Krajem prošle godine uputili smo udrugama upitnik za Kalendar kulturnih priredbi u 2010. godini i do sada je osam udruga

vratilo popunjen upitnik – iz Novog Sada, Petrovaradina, Sente, Plavne, Bačkog Brega, Bačkog Monoštora, Vajske, te Hrvatska čitaonica iz Subotice. To govori da još nije zaživjelo iz, zasad nepoznatih razloga, planiranje priredbi, što će pomalo usporiti izradu godišnjeg kalendara kulturnih događaja«, kaže ona.

INTERNETSKI PORTAL

U Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata posebno su ponosni na svoje internetske stranice. I njihovom posjećenosti, kako smatraju, mogu biti zadovoljni, budući da je od postavljanja, 30. travnja 2009. godine, web stranice posjetilo gotovo 17 tisuća posjetitelja. Prosječno dnevno stranice posjeti 63 posjetite-

lja, što je za 10 posto više u odnosu na prve mjesec kada je prosječno dnevno zabilježeno 57 posjetitelja.

»Ponosni smo što smo za kratko vrijeme i s relativno skromnim resursima uspjeli postići to da upravljamo najposjećenijim portalom u hrvatskoj zajednici u Vojvodini«, kaže administratorica internetskih stranica i administrativno-poslovna tajnica Zavoda *Ljiljana Dulić*. »Takoder smo zamijetili da informativne sadržaje koje objavljujemo preuzimaju ne samo mediji na hrvatskom jeziku, nego i drugi mediji, čime smo osnažili vidljivost hrvatske kulture u Vojvodini i tako ostvarili temeljnu misiju našeg internetskog portala da bude ne samo u funkciji predstavljanja Zavoda nego, prije svega, cijele kulturne scene Hrvata u Vojvodini. Budući da postoji mogućnost slanja poruka preko portala, do sada smo primili dvadesetak poruka, među kojima su i one putem kojih su znanstvenici i drugi zainteresirani za suradnju uspjeli ostvariti kontakt s našom ustanovom. U suradnji s drugim čimbenicima, udrugama i medijima, radit ćemo na obogaćivanju informativnih sadržaja o događajima u kulturi, nastaviti ćemo objavljevati priloge iz povijesti i povijesti kulture Hrvata u Vojvodini, a nadam se i skorom stavljanju u funkciju elektroničkog newslettera Zavoda«, kaže Ljiljana Dulić.

D. Bašić Palković

Katarina Čeliković

ramo o budućoj suradnji. No, valja naglasiti kako Zavod surađuje samo s onim udrugama koje se obrate za pomoć, jer mi sebe ne razumijevamo kao nekakav 'centralni komitet' hrvatske kulture u Vojvodini, koji hoće drugima nametati određena rješenja ili programe«, kaže ona. »U želji da na određeni način budemo u funkciji pojedinih dijelova sustava kulture hrvatske zajednice, ponudili smo svim našim udrugama 'ad hoc' pomoć oko grafičkih rješenja i jezičnog usuglašavanja tiskovina i drugih materijala kojima se organizacije obraćaju javnosti. Ovu pomoć koristila je jedna trećina udruga, a najčešće se udruge koje jednom dobiju lektoriranu pozivnicu, plakat ili program neke manifestacije i nakon toga redovito obraćaju sa sličnim zahtjevima. Do sada smo udrugama pružali stručnu (istraživačku), logističku (organizacijsku) i jezičnu pomoć, što su najčešće koristile udruge koje

Ljiljana Dulić

Financijske poteškoće

Rad Zavoda u protekloj godini dana pratile su i financijske poteškoće. »Naime, zbog niza objektivnih poteškoća, koje su bile uvjetovane kašnjenjem usvajanja Statuta APV-a, pokrajinski proračun se nije redovito i u planiranim obimu ostvarivao. Posljedica toga jest da smo tek sredinom studenoga saznali, dakle gotovo neposredno pred kraj godine, da će financijska sredstva namijenjena Zavodu za 2009. godinu biti u visini od 60-ak posto od ukupno predviđenih. Valja napomenuti kako je riječ o skoro upola manjoj količini sredstava koliko stoji na raspolaganju jednoj, istina najvećoj, manifestaciji u vojvođanskih Hrvata. To znači da se jedan dio planiranih aktivnosti nije mogao realizirati tijekom prošle godine, a da će jedan dio biti realiziran s kašnjenjem. Ove godine postoje čvrsta uvjerenja osnivača da se takvo što neće dogoditi. No, poučeni iskustvom od prošle godine, činit ćemo napore da osiguramo dodatna sredstva putem donacija, prodaje proizvoda i usluga, sudjelovanjem na onim natječajima na kojima ne mogu sudjelovati druge hrvatske udruge«, objašnjava Tomislav Žigmanov.

ELEONORA MERKOVIĆ, ČASNA SESTRA

Otvorenost u odnosu prema ljudima

*Život i služba na relaciji Novi Sad – Rim **
*Studij na svjetovnom fakultetu u odori časne sestre **
*Učenje talijanskog i španjolskog jezika * Misija u Argentini **
Gotovo pola stoljeća vjeronaučnog rada s mladima

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Svjetovnim imenom Antonija, časna sestra Eleonora Merković rođena je na Vantelečkoj pustari, koja danas administrativno pripada teritoriju subotičkog prigradskog naselja Mala Bosna, gdje je pohađala osnovnu školu sve do šestog razreda, a zatim je školovanje nastavila u OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici. U sedamnaestoj je godini ušla u samostan Kćeri milosrđa trećeg reda svetog Franje, odlučivši svoj život posvetiti Gospodu i duhovnosti.

HR: Što je bilo presudno za vašu odluku da uđete u samostan, prihvatite Božji poziv i odlučite se posvetiti zvanju časne sestre? Svi pozivi su jako misteriozni i baš doći do pravog, racionalnog objašnjenja, osobno mislim da je jako teško i nije potpuno moguće. Ako

bih gledala neki racionalni put, u svjesnosti, razlog moje odluke krije se u činjenici kako se u kući moje bake Antonije Kopunović sa Šebešića, čije svjetovno ime i sama imam, mnogo čitalo o misijskom radu časnih sestara i vjerovatno je to umnogome utjecalo na moju kasniju odluku. Jer, uvijek bi me, pokazujući slike časnih sestara, pitala: »Hoćeš i ti biti časna sestra?«, a ja bih uvijek odgovorila: »Hoću.« I bilo je tako.

HR: Kako, nakon ulaska u samostan, izgleda priprema za zvanje redovnice koje vi obnašate više od četiri decenija?

Ulaskom u samostan započinje tzv. priprema za redovnicu koja traje nekoliko godina, sve do trenutka doživotnih zavjeta, kada je buduća kandidatkinja posve spremna prihvatiti ih i služiti im cijeloga

svoga života. Ova priprema ima nekoliko faza, a započinje vremenom postulantata, potom slijedi vrijeme kandidature, vrijeme novicijata, ujedno i najstrožije vrijeme kada se već oblači odora i potpuno posvećuje izučavanju pravila konstitucije duhovnog života i prirode instituta, a zatim slijedi tzv. juni-orat.

HR: Na početku vašeg službovanja živjeli ste i radili u Novom Sadu, gdje ste predavali vjeronauk. Kao biste okarakterizirali te vaše prve dane u neposrednom kontaktu s djecom, s kojom ćete neraskidivo biti vezani sve do današnjih dana?

Mogu slobodno reći kako će mi vrijeme provedeno u Novom Sadu i rad s djecom koja su tada pohađala vjeronauk kod mene, a to su bila ponajviše djeca doseljenih kršćanskih obitelji iz Bosne, ostati zauvijek u prekrasnom sjećanju. Ta su djeca uvijek nakon nedjeljne mise imala želju provesti još neko vrijeme u druženju i jednostavno su se osjećali bliskost i prijateljstvo među njima. Moje službovanje u Novom Sadu trajalo je svega godinu dana, i tijekom tog razdoblja sam pomagala velečasnom Marku Vukovu, koji je tada bio kapelan.

HR: Po okončanju vremena novicijata vaš život ulazi u razdoblje u kojemu stječete prve osnove buduće intelektualne naobrazbe, započeto odlaskom u Rim u kojemu ste pohađali srednju učiteljsku školu.

U biti, poglavarica je željela da ja još iz Subotice odem izravno na školovanje u Italiju, ali se to dogodilo tek sredinom šezdesetih

godina prošloga stoljeća, kada sam poslana u Rim u srednju učiteljsku školu, koju sam završila na talijanskom jeziku, iako ga uopće nisam znala po dolasku u glavni grad Italije. Bilo je tu i određenih poteškoća na samom početku, jer mi je i latinski jezik, kao osnova talijanskog, oduvijek bio težak i problematičan, ali sam snagom volje, dodatnim radom i satima talijanskog jezika, koje smo tijekom ljetnih praznika imali s posebnim profesorom, uspjela svladati jezik na kojemu sam završila srednju učiteljsku školu.

HR: Po povratku iz Rima, početkom sedamdesetih godina prošloga stoljeća, slijedi ponovno razdoblje povratka u Novi Sad i vrijeme visokoškolskih studija na Pedagoškom fakultetu. Kao redovnica studirali ste na svjetovnom fakultetu, pohađajući predavanja u duhovnoj odori časnih sestara. Je li drugim studentima bio neobičan vaš izgled? Nije, jer sam isprva bila malo povučena dok nisam posve prihvatila novu sredinu u kojoj sam se našla. Puno mi je pomogao profesor psihologije dr. Stankov, koji je bio vrlo pristupačan i uvijek me pitao zašto se osjećam povučeno, želeći mi na određeni način olakšati u ovoj specifičnoj situaciji. No, problema nije bilo i ja sam diplomirala na ovom fakultetu uz specijalnost u predmetu suvremeni srpskohrvatski jezik, kako se tada zvao službeni jezik u uporabi i koji mi je od svih nastavnih predmeta bio i najinteresantiji. Jer, primjerice, u psihologiji učite određene zakonitosti, a u literaturi svladava-

te što je to u stvari. Visokoškolski studij mi je otvorio velike kulturne horizonte, jer sam bila u prilici mnogo čitati i saznavati.

HR: Jeste li i tijekom studija obnašali neku dužnost u novosadskoj katedrali?

Prve dvije godine nisam, dok nisam uspjela završiti postupak nostrificiranja talijanske diplome, a tijekom treće i četvrte godine studija usporedno sam predavala vjeronauk.

HR: Čini se kako vam je u tom životnom razdoblju bila suđena relacija Novi Sad-Rim, jer ste se nakon diplomiranja na fakultetu ponovno našli u »vječnom gradu«.

Po diplomiranju sam se još jedno pola godine zadržala u Novom Sadu, do svečane promocije i potom sam po službi ponovno otišla živjeti i raditi u Rim, točnije u mjesto Torlupara, danas Pontenuova, koje se nalazi dvadesetak kilometara od glavnog talijanskog grada, gdje sam u našoj kući obnašala dužnost nadstojnice. Pod našim okriljem je bilo tristotinjak djece različitih starosnih uzrasta, počevši od vrtića, tri predškolska odjela i prvih pet razreda osnovne škole.

HR: Ali ovoga puta životni vas je put iz vječnog grada odveo putem kršćanske misije puno dalje od rodnog kraja. Početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća usmjereni ste put Latinske Amerike, u Argentinu, i na specifičan način obistinili svoju i bakinu želju.

U Argentinu sam stigla preuzimajući dužnost vođenja novicijata, točnije rada s našim novim članicama koje su se pripremale za buduću dužnost časnihi sestara, a ponekad sam skupa s njima išla u obavljanje misionarskih aktivnosti. Veliki samostan se nalazio na 70. kilometru prema Buenos Airesu, na glavnoj cesti (Ruta siete – glavna cesta 7). Tamo nije bilo puno štitenica, jer se rad poglavito odnosio na naše štitenice.

HR: Kako ste se snašli u novoj sredini, osobito zbog činjenice da, vjerojatno, niste znali španjolski jezik. Je li vam ipak znanje talijanskog pomoglo u prvoj bitnoj prilagodbi?

Naravno da nisam znala ništa španjolskoga, ali mi je zbog znanja talijanskog jezika sada sve bilo mnogo lakše. U biti, ja sam već nakon samo jednog mjeseca njih sve razumjela, a trebate znati kako

oni govore isključivo španjolskim jezikom i nemaju naviku slušati niti jedan drugi jezik, izuzev svog materinjeg jezika. S druge strane, većina naših štitenica bile su Paragvajke, koje govore svojim urođeničkim jezikom guarani. Španjolski sam najviše svladala slušajući molitve tijekom službe u crkvi, te uz dosta čitanja, bez kojeg se jezik ne može dobro svladati.

S domorotkinjom: Argentina

HR: Koliko ste godina ukupno proveli u Argentini?

Dvije godine i dva mjeseca, ali sam se vratila zbog pogoršanog zdravstvenog stanja svojih roditelja. Ipak, tijekom ovog razdoblja puno sam uspjela vidjeti od tog dijela Latinske Amerike, jer sam osim u Argentini bila i nekoliko puta u Paragvaju iz kojeg će mi uvijek u sjećanju ostati posjet tzv. rubu civilizacije i susret s domorcima koji žive nadomak nepristupačnih prašumskih predjela.

HR: Kako biste opisali kontakt s domorcima i na koji način su oni vas doživljavali?

Prije svega nužno je ovladati njihovim urođeničkim, gurani jezikom, jer bez toga je nemoguća bilo kakva normalna komunikacija, osobito ukoliko se uzme u obzir okolnost kako oni ne znaju španjolski jezik. U razvijanju dobre komunikacije najvažnija je crta ljudskosti, jer ne govori se samo jezikom nego cijelom ličnošću. Govori se licem, očima, rukama i

Prema mojim saznanjima puno je manji nego nekada, a glavni razlog mogao bi se kriti u činjenici kako i nas iz Europe ima sve manje na tim prostorima. Jer iz mog osobnog iskustva znam kako oni osobito vrednuju naša europska lica, primjerice, kada je bila jedna velika proslava otvaranja provincije u Asuncionu, glavnom gradu Paragvaja, zamijetila sam kako me je puno njihovih gospoda zagledalo i odmah su zamijetile kako sam nova i dolazim iz Europe. Uvijek smo bile dobro prihvaćene tamo, ali nažalost, kako su naše sestre koje su bila ondje na službi umirale, a nove nisu odlazile, smanjio se i broj zainteresiranih za zvanje redovnica.

HR: Vaš povratak u Suboticu, u kojoj ste ostali sve do današnjih dana, uslijedio je na izričit zahtjev tadašnjeg biskupa Matije Zvekanovića.

Došla sam u posjet Subotici, a biskup Matiša je zahtijevao da ostanem i preuzmem profesuru u našem sjemeništu. Bilo je to 1983. godine i od onda sam neprekidno u Subotici. Prvo sam bila u našoj kući u Skerlićevoj ulici, a od 1992. godine sam se doselila u Aleksandrovo, gdje i danas živim i radim s mladima.

HR: Što ste sve predavali u proteklom subotičkom razdoblju?

Isprva sam u subotičkom sjemeništu predavala hrvatski jezik i filozofiju, a zatim samo hrvatski jezik, da bih prestala raditi u sjemeništu kada je započeo službeni rad u školama. I kako su prolazile godine naobrazbe mojih đaka, postupno sam godinu po godinu napuštala dio po dio rada u sjemeništu i na koncu sam potpuno prestala raditi. I sada, nakon što sam napunila godine za mirovinu, više i ne mogu biti uposlena niti u jednoj školi, ostale su mi još samo četiri niže skupine za vjeronauk s kojima radima ovdje u župi u Aleksandrovo.

HR: Uz profesuru, tijekom svih ovih godina bili ste angažirani i na polju studijskih putovanja na koje ste vodili brojne mlade, i ne samo mlade, subotičke vjernike diljem Europe. Gdje ste sve putovali?

Najviše smo išli u francuski Taize, gdje postoji jedna zajednica iz koje su me pozvali da budem osoba koja će brinuti o razvijanju francusko-hrvatskog prijateljstva mladih s tog i našeg područja, tako je to počelo i traje već punih petnaest godina.

Postoje ljetni i zimski susreti, isprva su nam oni snosili troškove puta, a sada ih mi sami snosimo. Poslije su uslijedila putovanja diljem Europe, pa smo prolazili i Azurnom obalom, Parizom, Bečom, Barcelonom, Monacom, Veneziom, tijekom ljetnih putovanja, dok se zimi najčešće ide u Stutgart, Varšavu, Milano, Budimpeštu i druge gradove. U pitanju su putovanja autobusom tijekom kojih se noću putuje, a danju razgledaju mjesta koja se obilaze. I nisu samo u pitanju vjerski i umjetničko-kulturni objekti spomenutih zemalja, već se, recimo, prilikom posjeta Parizu ide i u Disneyland, što je i meni osobno bio jedinstven događaj koji me je podsjetio na Dječju republiku u Argentini. No, kako godine odmiču sve sam manje raspoložena za daleka putovanja.

HR: Sve spomenute aktivnosti kojima se bavite cijeloga svoga redovničkog života iznimno su važne za poslanje za koje ste se odlučili izabravši odoru časne sestre. Što osobno smatrate najvažnijim u poslanju časne sestre i vjeroučitelja?

Na prvom mjestu bih istaknula otvorenost koje mora uvijek biti. Također je izuzetno važno uspostaviti jedan kvalitetan odnos uzajamnog poštovanja, u kojemu se zna tko je stariji i životno iskusniji, i na temelju upravo tog iskustva pomoći mladima, opet shvaćajući i razumijevajući njihovu mladalačku dob. Na koncu, i mi smo nekada bili djeca i znamo kako je to biti.

HR: Kako gledate na današnju

S kraljicama: Subotica

situaciju glede mladih i njihovog odnosa prema vjeronauku?

Uočavam ogromne razlike među djecom, a radim s mladima još od sredine šezdesetih godina prošloga stoljeća, i mislim kako veliku zaslugu za posve drugačiji odnos ima golemi utjecaj filmske industrije. Zamjetna je silna agresija koja je prisutna na svakom koraku, pa čak i u animiranim filmovima biblijske tematike. I danas je zbilja teško jednom vjeroučitelju prenebregnuti takve pojave i smiriti mlade osobe s kojima radi. Opet, današnja mladež ne voli baš pretjerano slušati druge, već voli

raditi samo što ona želi i misli da je dobro za njih. Također, sve je manje pažnje i strpljenja na satovima, i kod djevojaka i dječaka podjednako.

HR: Što je, po vašem mišljenju, glavni razlog ovakvom stanju među mladeži?

S djecom se doma premalo razgovara, jer su roditelji previše angažirani borbom za životnu egzistenciju i nemaju previše slobodnog vremena posvetiti ga svojoj djeci. Više nema onog pravog kontakta na relaciji roditelj-dijete i to se osjeti. Naravno, veliku ulogu igra i ustroj suvremenog društva u koje-

mu više nema nedjelje, nema subote, trenutaka za obiteljsku bliskost, jer je sve podređeno potrebama zarađivanja za život.

HR: Kao osoba koja je cijeli svoj život posvetila Bogu i širenju dobra među ljudima, što biste poručili mladim naraštajima pred kojima je život?

Moramo, prije svega, doći do samih sebe i ne smijemo se prepustiti vrtlogu životne jurnjave. Jer ako ne dođemo do sebe, onda gubimo sebe. To je rekao i veliki filozof *Heidegger*, i zato je išao sam na Schwarzwald i u osami drvene kolibe provodio vrijeme u meditaciji, da bi mogao otkriti sebe.

HR: Danas, s određene vremenske distance i nakon mnogo godina koje ste proveli u službi, kako gledate na duhovnu djelatnost kojoj ste posvetili svoj život?

U želji da dam odgovor na ovo teško pitanje vratila bih se u prošlost svojih početaka i sam početak življenja kada se u mladalačkom oduševljenju ne registriraju poteškoće koje čovjek registrira u kasnijem dobu u kojem se, recimo, nalazim danas u vremenu pred mirovinu. U vremenu mladosti se praktički leti, i na nekoj snažnoj duhovnoj snazi i u želji saznavanja svih mogućih novina praktički se zaboravlja sve ostalo. Jedan od najtežih faktora, koji se mora prebroditi odlučivanjem za ovaj poziv, je prilagodba na suživot s različitim, ali se s velikom ljubavlju i predanošću Bogu sve može.

Na rubu civilizacije: Paragvaj

U VINKOVcima ODRŽAN JEDNODNEVNI SEMINAR ZA UČITELJE, NASTAVNIKE I PROFESORE HRVATSKOG JEZIKA U VOJVODINI

Materinski je jezik najvažniji element nacionalnog identiteta

Sudjelovalo 37 polaznika iz škola u Subotici, Tavankutu i Đurđinu

Vukovarska podružnica Hrvatske matice iseljenika i vinkovački ogranak Matice hrvatske organizirali su u petak, 22. siječnja, jednodnevni seminar iz hrvatskog jezika i kulture za – učitelje, nastavnike, profesore i predavače hrvatskog jezika u školama u Vojvodini. Bio je to drugi seminar u organizaciji vinkovačkog ogranka Matice hrvatske za prosvjetare koji predaju na hrvatskom jeziku, a ovoga je puta sudjelovalo 37 polaznika iz škola u Subotici, Tavankutu i Đurđinu.

Njih je pozdravio pročelnik Odjela za školstvo, kulturu i sport Vukovarsko-srijemske županije *Grgo Krajina* ističući, kako županija njeguje prijateljske odnose s hrvatskom zajednicom u Vojvodini.

»Unatoč granici, smatramo vas zapravo integralnim dijelom ovoga nacionalnog korpusa panonskog, u koji spadamo i mi«, rekao je *Grgo Krajina*. »Naša županija ima preko 200 tisuća stanovnika, imamo jako puno nacionalnih manjina – gotovo svaki peti stanovnik je pripadnik jedne od nacionalnih zajednica, među kojima je najveća srpska. Mogu reći kako smo, unatoč svim tim dobro poznatim problemima koje smo imali, uspjeli zaorati jednu novu brazdu u tim odnosima – što je vrlo važno i zbog vas. Mislim da je napravljen dobar posao, osobito u posljednjih pet godina, sa srpskom zajednicom i ostalima ovdje u našoj županiji. Uvijek i na neki način to potenciramo, da isti takav tretman ili najmanje takav bude i prema vama, i to je taj način na koji, vjerujem, pridonosimo i vašem boljem statusu.«

Izražavajući nadu da će ovakvi susreti i seminari postati tradicija, konzulica savjetnica *Vesna Njikoš-Pečkaj* istaknula je kako Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici podupire ovakve edukacije i radionice.

»Materinski jezik je jedan od najvažnijih, ako ne i najvažniji element u očuvanju nacionalnog identiteta«,

Seminar po želji polaznika

Prema riječima voditelja vukovarske podružnice Hrvatske matice iseljenika *Silvija Jergovića*, program seminara je načinjen prema rezultatima ankete na prvom seminaru, održanom prije dvije godine, te je sadržajno bio prilagođen željama polaznika. Predavanja i radionice držali su prof. dr. sc. *Sanda Ham* i doc. dr. sc. *Ružica Pšihistal*, profesorice na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Osijeku, prof. *Đurđica Božić*, lektorica hrvatskog jezika na HRT-u, profesorica vinkovačke Gimnazije *Višnja Sorčik*, te kustos Gradskog muzeja Vinkovci dipl. arheolog *Harvoje Vulić*.

rekla je *Vesna Njikoš-Pečkaj*. »U preporukama koje su dane na trećoj sjednici Međuvladinog hrvatsko-srpskog mješovitog odbora za manjine u listopadu prošle godine stoji da se podržavaju i podupiru ovakvi seminari i radionice kao doedukacija nastavnika u nastavi hrvatskog jezika i s jedne i s druge strane. Napominjem kako je izuzetno teško profesorima i učiteljima u Vojvodini i Srbiji u nastavi hrvatskog jezika, jer djeca još uvijek nisu ostvarila prava, nakon osam godina, na svoje udžbenike koji su tiskani hrvatskim jezikom i latiničnim pismom. I ovo polugodište djeca su bila bez udžbenika i zbog toga odajem priznanje učiteljima i profesorima u nastavi hrvatskog jezika u Vojvodini i Srbiji što su omogućili toj djeci da ipak ostanu na nastavi i uvjerali roditelje da i dalje ostave svoju djecu na nastavi. Republika Hrvatska učinit će sve što je u njejoj moći da se to više ne dogodi, da udžbenici na vrijeme stignu dok se god ne ostvare mogućnosti da Republika Srbija učini ono što, evo, čini Hrvatska – da tiska udžbenike za predstavnike srpske zajednice.«

Članica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužena za obrazovanje *Stanislava Stantić-Prčić* zahvalila je Matici hrvatskoj, te Veleposlanstvu RH i konzulatima u Beogradu i Subotici na potpori hrvatskoj zajednici u ostvarivanju prava u Republici Srbiji. »Nailazimo na veliko nerazumijevanje od strane Ministarstva prosvjete u Republici Srbiji, ali vjerujemo da ćemo uz dobru volju i veliku potporu AP Vojvodine, s čijim tijelima ostvarujemo iznimno dobru suradnju, početi rješavanje naših problema«, rekla je *Stanislava Stantić-Prčić*.

Polaznici seminara dobili su potvrđnice o sudjelovanju, te nekoliko Maticinih knjiga, kao i knjige velikog hrvatskog nakladnika »Školska knjiga«.

S. M.

VLČ. NIKICA BOŠNJAKOVIĆ, ŽUPNIK U ŠIDU, O UPISU U POSEBAN BIRAČKI POPIS

Iznad prvobitnih očekivanja

Želim naglasiti kako sav naš hrvatski katolički vjernički puk želi potpisati zahtjev za upis na poseban birački popis koji mu mi svećenici pokažemo i pojasnimo

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

U sklopu akcije formiranja posebnog biračkog popisa nacionalnih manjina u Republici Srbiji doprinos daje i Katolička crkva. Subotički, srijemski i zrenjaninski biskupi, mons. *Ivan Penzes*, mons. *Đuro Gašparović* i mons. *Lászlo Nemet* pozvali su vjernike na upis u poseban popis birača. Formiranje posebnog popisa birača uvjet je za mogućnost provođenja izravnih izbora za nove sazive nacionalnih vijeća manjinskih zajednica. O akciji upisa razgovarali smo s vlč. *Nikicom Bošnjakovićem*, župnikom u Šidu, koji ističe kako će novoformirano Hrvatsko nacionalno vijeće imati važnu zadaću u zastupanju prava hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji i ocjenjuje da će za područje šidske općine ukupan odaziv i upis biti iznad prvobitnih očekivanja.

HR: Zbog čega je formiranje posebnoga biračkoga popisa značajan korak za hrvatsku zajednicu?

Formiranje posebnog biračkog popisa je od povijesnog značaja za hrvatsku nacionalnu zajednicu, jer se izborom novog saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća formiraju osnovni preduvjeti za ostvarenje svih Ustavom i zakonom predviđenih prava u području obrazovanja, kulture i drugih područja društvenog života. Olakšat će se provođenje nastave na hrvatskom jeziku, kao i tiskanje i uporaba udžbenika na hrvatskom jeziku u područjima gdje je to brojem pripadnika hrvatske nacionalne manjine opravdano. Posebno će se olakšati napor na očuvanju i njegovanju nacionalnog i kulturnog identiteta hrvatske zajednice u Republici Srbiji.

HR: Jesu li u dovoljnoj mjeri pripadnici naše zajednice u šidskoj općini upoznati s radom HNV-a? S obzirom na zemljopisni položaj općine Šid u kojoj žive pripadnici hrvatske nacionalne manjine, može se konstatirati kako smo do jučer bili na marginama većine medijskih kampanja u svezi s aktivnostima vezanim za tijelo hrvatske nacionalne zajednice. Jednako je tako izostala određena «agresivnost» HNV-a prema ovom dijelu Srijema, šidskoj općini.

HR: Kakav je vaš osobni doprinos i doprinos Crkve na očuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta i kulture na području šidske općine?

Moj osobni doprinos vidim u tome što u četiri škole u šidskoj općini predajem vjeronauk, u kojima unatrag godinu i pol katolički vjeronauk nije predavao svećenik, nego vjeroučiteljica. Zatim, započeo sam sanaciju i adaptaciju nekoliko crkvi, ističem crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije iz 13. stoljeća u Moroviću, što je također veliki znak vraćanja katoličkoga i nacionalnoga identiteta u ovome dijelu Srijemu. Ono u čemu najviše vidim osobni doprinos jest u otvorenosti prema svakoj konfesiji i nacionalnoj pripadnosti na području šidske općine, te poticanje suživota, dobrosusjedskih i prijateljskih odnosa sa svakim građaninom Srijema.

HR: U kojim župama pridonosite poslu prikupljanja evidencijskih listića za formiranje posebnog biračkog popisa?

Kao svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije inkardiniran sam u Srijemsku biskupiju, te mi je od nadbiskupa *Marina Srakića* i srijemskoga biskupa *Đure*

Vlč. Nikica Bošnjaković

Gašparovića povjerena služba župnika u Šidu, kao i upravitelja župa: Morović, Kukujevci, Gibarac, i filijalnih crkvi u Vašici, Batrovcima, Jameni i Berkasovu. Želim spomenuti i svoga kolegu vlč. *Zdravka Cabrajca*, župnika u Sotu i upravitelja župe Erdevik, te filijalnih crkvi u Ljubi, Binguli i Molovinu. Nas dvojica držimo granično područje od 75 kilometara uz našu nam dragu državu Hrvatsku. Upravo u svih ovih 13

mjesta nas dvojica prikupljamo evidencijske listiće za formiranje posebnog biračkog popisa prilikom blagoslova kuća.

HR: Kakav je odaziv puka u Srijemu za upis u poseban birački popis?

Nadovezujući se na već spomenuto, želim naglasiti kako sav naš hrvatski katolički vjernički puk želi potpisati zahtjev za upis na poseban birački popis koji mu mi svećenici pokažemo i pojasnimo. Želim istaknuti kako se naš hrvatski narod na ovim prostorima u velikoj mjeri razočarao u matičnu državu Hrvatsku poradi traženja i dobivanja domovnice, kao i zbog nezainteresiranosti Hrvatske za Hrvate u šidskoj općini. Mnogo su ovi Srijemci propatili, mnogi su protjerani, a ovi koji su ostali, sami znaju na kroz što su prošli. Međutim, iz razgovora s njima, kao župnik, uočavam bol ostavljenosti od matične nam Lijepe naše.

HR: Ima li dovoljne organiziranosti naše zajednice u Srijemu glede obavljanja ovoga posla?

Smatram kako se na ovome planu moglo daleko više učiniti na području Srijema, no budući da je ovo prvi ovakav popis, svi smo nekako pozitivno iznenađeni,

VLČ. MARINKO STANTIĆ, ŽUPNIK ŽUPE SVETI KRIŽ U SOMBORU

Čovjek s čvrstom vjerom nema se čega bojati

»Ljudi se plaše upisati se u posebne biračke popise, što je dokaz da još uvijek nemaju zdravu svijest o pripadnosti svojoj nacionalnoj zajednici«, kaže župnik župe Sveti Križ u Somboru vlč. Marinko Stantić. »Vidim razlog u strahu i nepovjerenju prema pretpostavljenima, a dublji je razlog manjak vjere. Ako je čovjek čvrst u svojoj vjeri, ako ima pouzdanje u Boga, on ima stav u životu, zna što hoće, zna što je i nema se čega bojati. Takav čovjek zna da je iznad svega ovoga ljudskoga svemoguću Bog koji neće dopustiti da se čovjeku bilo što katastrofalno dogodi što neće proći kroz njegove ruke. Stoga mislim da političari i svi drugi trebaju poticaj da u svoj program uvrste jaču svijest ljudi, upravo kroz približavanje Bogu. Ljudi kroz crkvu rade na izgradnji vjere, a onda će se time i sve ostalo namjestiti. Na misi sam rekao da je država propisala upis u posebne biračke popise i pozvao vjernike da iskoriste ono na što imaju prava. U našoj župskoj zajednici osim Hrvata imamo Mađara i drugih, pozvao sam svakoga da u svojoj zajednici iskoristi tu pogodnost.«

Z. G.

a ujedno nedovoljno organizirani, zatečeni novonastalom situacijom.

HR: Koliko je važan rad na terenu i upoznavanje građana o važnosti formiranja ovoga popisa?

Od presudnoga je značaja za organiziranje svih nacionalnih zajednica i vidljivi transparentni način kojim svaka od zajednica pokazuje svoj narodni identitet.

HR: Provedi li se, prema vašem mišljenju, odgovarajuća medijska kampanja za upis birača od strane državnih medijskih servisa?

Ne. Dolazimo do zaključka da sve što je do sada o tome rečeno ili napisano, učinjeno na stidljiv i siromašan način, uzimajući u obzir

važnost dnevnih časopisa, elektro-ničkih medija – radija i televizije, koji bi mogli imati presudan značaj u informiranju za ovu kampanju.

HR: Postoji li još strah kod nekih pripadnika naše zajednice u šidskoj općini od upisa u poseban birački popis hrvatske nacionalne manjine?

Posebni problema u provođenju ovoga upisa nema, ali postoji određeni strah kod građana utemeljen na događajima iz nedavne prošlosti, koja se najviše prelomila na teritoriju šidske općine.

HR: Jeste li zadovoljni dosadašnjim odzivom srijemskih Hrvata za ovaj upis?

Za šire područje Srijema nisam

upoznat s odzivom za upis u poseban birački popis, ali za područje šidske općine smatram da će ukupan odaziv i upis biti iznad prvobitnih očekivanja. Držim kako bi taj rezultat mogao biti daleko veći, ali zbog indiferentnosti – suzdržanosti brojnih bračnih parova, koji takav suzdržan stav imaju zbog bračnog druga druge nacionalnosti, rezultat će biti skromniji. Za ovo navedeno u današnje vrijeme ne postoji razlog ne izjašnjavanja vlastite nacionalne pripadnosti.

HR: Je li, po vašem mišljenju, poziv tri biskupa da se Hrvati upišu na poseban birački popis imao pozitivan odjek?

Ovakav bratski pristup trojice

biskupa, pastira vlastitih od Boga im povjerenih biskupija, svakako je pohvalan i samim činom prepoznatljiv doprinos jedinstva u Crkvi. Zbog toga, smatram kako je nedovoljno medijski popraćen i vrednovan od strane vjernika njihovih biskupija.

HR: Hoće li formiranje posebnog biračkog popisa hrvatske nacionalne manjine pridonijeti i boljem razvijanju demokratskih procesa u našoj zajednici, ali i u Republici Srbiji?

Da. Rekao bih samo jednu riječ koja će dati odgovor na prošlost, sadašnjost i budućnost svih građana Republike Srbije, a ona glasi: suživot!

JÁNOS SZTRIKOVITY, ŽUPNIK ŽUPE IMENA MARIJINA U NOVOM SADU

Pozvali smo sve vjernike da se upišu

»**O**d trenutka kada je Crkva uključena u cijelu priču oko upisivanja u posebne biračke popise, mi smo se odmah uključili i već na prvoj nedjeljnoj misi, na kojoj ima najviše vjernika, pozvali sve da se poslije mise presele u župni ured gdje su svi koji su imali legitimaciju mogli popuniti obrasce«, kaže novosadski župnik *János Sztrikovity*. »Svi koji nisu imali legitimacije bili su pozvani da to učine kasnije. Poslije prve mise upisalo se 6 osoba, a već poslije sljedeće mise oko 20. Napravljene su i upute gdje se kasnije mogu naći ljudi koji bi pomogli oko tog upisa. Nisu samo tada obavješteni, kapelan je i prošle nedjelje kao i ove, na kraju mise ponovno pozvao sve da poduzmu taj korak. Naša je akcija usmjerena u tom smjeru i podržavamo i poštujemo biskupov poziv da sudjelujemo i pomognemo u ovom poslu.

A. J. M.

MARIJAN SABLJAK, PREDSEDNIK HKPD-A »STANISLAV PREPREK«

Za širi krug građana treba krenuti drugim putem

Prema riječima predsjednika HKPD-a »Stanislav Preprek« iz Novog Sada *Marijana Sabljaka*, potpisivanje i podnošenje zahtjeva za upis u biračke popise nacionalnih manjina, kada je riječ o hrvatskoj nacionalnoj manjini na teritoriju Novog Sada, idu izuzetno teško.

»Akcija koja je organizirana preko crkve, gdje je u dva navrata pročitano pismo trojice biskupa – bačkog, banatskog i srijemskog – pomogla je u toj mjeri u kojoj su vjernici bili prisutni na tim misama«, kaže *Marijan Sabljak*. »Do sada je prikupljeno nešto više od 100 potpisa. Za širi krug građanstva trebalo je krenuti drugim putem. Zbog toga je upućen usmeni poziv svima do kojih smo na ovaj način – poznanstvima, rodbinskim vezama, itd. – mogli doći. Sljedeći korak je dogovor da se na gradskoj

televiziji 'Apolo' u vijestima emitira poziv na potpisivanje zahtjeva, kao i adresa na kojoj se može dobiti formular zahtjeva i istovremeno predati popunjen zahtjev.«

Marijan Sabljak obavještava sve građane hrvatske nacionalnosti koji žele potpisati i predati svoje popunjene formulare, da će HKPD »Stanislav Preprek« organizirati dežurstvo u svojim prostorijama u Ulici cara Dušana br. 4, Novi Sad.

Prikupljanje i popunjavanje formulara obavljat će se svake srijede, četvrtka i petka na navedenoj adresi u vremenu od 17 do 19 sati, počevši od 27. siječnja. Za bliže informacije

svi zainteresirani mogu se obratiti na telefon 064/317-64-64.

Isto tako, pozivaju se sve hrvatske institucije da ovaj broj telefona dostave svima koji im se obrate u svezi s upisom u birački popis za hrvatsku nacionalnu manjinu.

Također, obavještavaju se građani da formulare mogu preuzeti na web stranici HNV-a www.hnv.org.rs. Čitko popunjeni formular građani mogu predati svakog radnog dana u Gradskoj upravi u Novom Sadu, treći kat, soba 61, u Ulici Žarka Zrenjanina br. 2, u vremenu od 8 do 15:30.

A. J. M.

IGOR PAVLIČIĆ, GRADONAČELNIK NOVOG SADA

Korak dalje do društva jednakih šansi

»**Z**akon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina predstavlja korak dalje u stvaranju društva jednakih šansi i prava za sve ljude«, kaže gradonačelnik Novog Sada *Igor Pavličić*. »S obzirom da su multikulturalnost i multi-etničnost najviše demokratske vrijednosti po kojima je Novi Sad prepoznatljiv, pozivam pripadnike nacionalnih manjina da se upišu u posebne biračke popise i tako pridonese osnivanju nacionalnih vijeća nacionalnih manjina putem kojih će moći još aktivnije sudjelovati u uređivanju bitnih pitanja iz najvažnijih područja društvenog života.«

A. J. M.

CARITAS DEKANATA NOVI SAD

Susret s patnjom i pomoć potrebnima

Najnoviji projekt ove organizacije je »Dnevni centar za mentalno zdravlje« u suradnji s Institutom za psihijatriju. Ideja je bila pomoći ljudima koji sebi ne mogu priuštiti privatnu psihoterapiju, grupnu psihoterapiju i s kojima se zapravo u širem društvenom kontekstu ne radi ništa osim što idu u bolnicu i tretiraju se isključivo lijekovima

»Ne moramo ići u zemlje trećeg svijeta kako bismo vidjeli da tu pokraj nas žive ljudi, naši susjedi, sugrađani, prolaznici kojima je pomoć potrebna. Vidljivo i nevidljivo siromaštvo u teškim vremenima gura one s društvenih margina još dalje. Hoćemo li se osvrnuti, reagirati? Ukoliko je naš pogled usmjeren prema srcu osobe, vjerojatno ćemo je primijetiti, pričati, pitati, učiniti, pomoći. Kršćanska stvarnost, međutim, podsjeća nas da »kao što je tijelo bez duha mrtvo, tako je i vjera bez djela mrtva« (Jakovljeva 2.26).

Ovako započinje dokumentarna snimka Caritasovih ideja i projekata za pomoć ljudima koju smo nedavno vidjeli u Caritasu Novosadskog dekanata. Domaćin nam je bila psihologinja i koordinatorica novosadskog Caritasa Maja Pavlov. Međunarodna mreža Caritasa postoji u oko 180 zemalja svijeta i kao takva nastoji pomoći svim osobama kojima je pomoć potrebna. Kao dio Subotičke biskupije Caritas dekanata već više od deset godina radi i u Novom Sadu. **Koliko dugo Caritas postoji na teritoriju Novog Sada i koji su**

sve projekti koji su izašli iz njegovih okvira?

Praktički, krajem devedesetih godina više smo bili orijentirani na programe distribucije humanitarne pomoći s obzirom da je zemlja bila osiromašena, a egzistencijalne su potrebe ljudi bile veoma ugrožene, tako da je Caritas preko mreže Caritasa Europe dobavljao razne vrste pomoći, higijene i hrane. Godine 2000. Caritas je doživio jednu vrstu promjene identiteta i strateški se orijentirao na pružanje usluga. Prije svega orijentirali smo se na najugroženije skupine, a to su bili stari, kao marginalizirana socijalna skupina, što se vidi i po statistici i stopi mortaliteta u tom razdoblju. Tada smo krenuli sa službom kućne njege i dnevnog centra. Konzorcij katoličkih organizacija iz Nizozemske, Cordaid, zajedno je s našim nacionalnim Caritasom, čije je sjedište u Beogradu, inicirao pilot projekte u Novom Sadu i Leskovcu, u kojima će se realizirati nove usluge. Danas naš rad značajnim dijelom podržava Caritas Njemačke. Imamo suvremenu koncepciju kućne njege i prilaza staroj ili kronično oboljeloj osobi, koja je za nas u

središtu interesa i gdje kroz sinergiju profesionalne njege, pomoći u kući i pastoralne podrške nastojimo promijeniti situaciju osobe ili obitelji koja nas poziva. Timovi na terenu svakodnevno odlaze našim korisnicima, nekada i više puta tijekom dana, kada je palijativna njega, tj. njega umirućih u pitanju. Naš dnevni centar je 2003.-2004. godine bio proglašen najboljim socijalnim projektom Fonda za socijalne inovacije Ministarstva socijalne skrbi. Od tada ga financira Gradska uprava za socijalnu skrb i veoma nam je drago da je to Grad prepoznao kao važnu, ali i rentabilnu uslugu. Mi Caritasovim kombijem svaki dan dovozimo 10 do 12 ljudi i vraćamo ih popodne kući, čime u ovom trenutku pokrivamo oko 200 korisnika u kućnoj njezi i 60 u dnevnom centru za stare.

S obzirom da smo razvojno orijentirani postupno smo stvarali uvjete kako bismo napravili iskorak prema još jednoj ciljnoj skupini, a to su djeca, pa nam je tako od srpnja 2008. godine, uz pomoć Pokrajinskog tajništva za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova, omogućeno da zapo-

slimo 7 osoba u dječjem vrtiću. U pitanju je »Dječja kuća« po modelu *Marije Montessori* (Casa di bambini). Smatrali smo kako kombinacija ove metode rada i najmlađeg uzrasta jest i najefikasnija za integraciju te djece, prije svega to su romska djeca i djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Od 2008. skrbimo za 25-ero djece u kući koju su nam osigurale grkokatoličke časne sestre. Zahvaljujući tome Izvršno vijeće Vojvodine je omogućilo, u dva navrata, kroz tajništva za obrazovanje i demografiju, kapitalna sredstva za opremanje tog prostora.

Caritasov najnoviji projekt je i »Dnevni centar za mentalno zdravlje« u suradnji s Institutom za psihijatriju. Ideja je bila pomoći ljudima koji sebi ne mogu priuštiti privatnu psihoterapiju, grupnu psihoterapiju i s kojima se zapravo u širem društvenom kontekstu ne radi ništa osim što idu u bolnicu i tretiraju se isključivo lijekovima. Mi smo, kao organizacija i kao profesionalci, shvatili da bi bilo dobro napraviti strukturu koja je otvoreni oblik socijalne skrbi i koja je, primjerice, vrlo afirmirana u zemljama kako zapadne (u Italiji), tako i sjeverne Europe (Danska), koja nam je sad već bliska, a to je dnevni centar kojega smo nazvali »Dnevni centar za mentalno zdravlje«. Možemo reći kako vrlo uspješno funkcionira već puna tri mjeseca, a istovremeno su psihijatri s psihijatrije uključeni u nadgledanje pacijenata. Programski smo definirali grupe usluga kao: psihološku dijagnostiku, okupacijsku terapiju, kulturne aktivnosti, grupnu psihoterapiju, individualnu psihoterapiju, ali i duhovnu, pastoralnu podršku i sve dodatne vrste tretmana koji osnažuju osobnost i vraćaju životne uloge osobi, kako bi mogla nastaviti dalje. To je holistički koncept koji mi danas kao humanitarna organizacija i kao organizacija Crkve zastupamo, jer vjerujemo da su siromaštva danas najrazuđenija, najrazličitija, da su vrlo nevidljiva

Od 2008. Caritas skrbi za 25-tero djece

Zaslužuju pažnju!

i da se današnje definicije siromaštva ne mogu uspoređivati s onim od prije 50 ili 100 godina, kada je to bila isključivo stvar materijalne bijede. Tako i radimo, pratimo što su potrebe vidljive i skrivene, što u društvu nedostaje, na temelju toga skiciramo prijedlog projekta koji često dugo definiramo ili pratimo, i tada pravimo prijedlog načina ili intervencija kako odgovoriti na problem iz čega slijedi onda konkretna socijalna usluga. Ono na čemu smo jako inzistirali posljednjih godina bila je povezanost s institucijama sustava. Stanje koje smo zatekli kada smo krenuli s radom predstavljalo je oslabljene, gotovo urušene institucije s neučinkovitim socijalnim intervencijama. Caritas je dosta utjecao i davao doprinos u području socijalne skrbi i okomito prema razinama odlučivanja, ali i sasvim konkretno u vodoravnoj ravnini organizacija i partnera na lokalnu. Posebice kada država koncipira određene standarde i mislim da će to biti sve aktualnije, jer da bi se određena usluga provodila ili da bi se određena socijalna skrb adekvatno implementirala ona mora prvo biti standardizirana i mjerljiva. Također, lokalna uprava mora znati zašto nešto financira, a nešto ne. Moraju postojati pokazatelji da nešto »radi posao«. U tom smo smislu mi kroz međunarodnu mrežu pokušavali pridonijeti razvoju društva. Sve je to, narav-

no, bilo moguće jer trenutačno u Caritasu Novi Sad radi 27 ljudi različitih profila, od medicinskih sestara, obučanih gerontodomačica do pedagoga, psihologa, odgojitelja i ekonomista. Koordinacija i vodstvo organizacije ovdje, i u cijeloj mreži, također je stuktura ljudi koja je prošla dosta obuka kako bi umjela upravljati na način kako to Caritasov menadžment radi i u drugim zemljama.

Koliko je teško prepoznati patnju drugih ljudi i pomoći im?

Susret s patnjom ili susret s ljudima koji su negdje na margini uvijek je bolno vidjeti. Konstatacija da, ma koliko se trudili, život ipak završava smrću jest činjenica s kojom se moraju nositi svi koji rade u Caritasu. Međutim, mi i kao osobe i kao profesionalci vjerujemo da je dostojanstvo čovjeka na prvom mjestu i da ga moramo podizati, pa i u momentima kada umire, na primjer. Ali ono što je bitno jest način na koji ćemo to izvesti, dakle naglasak je na individualnom planu tretmana, koji nije isti za svakoga. Današnji prilazi osobi u potrebi ne zasnivaju se samo na tome da pomognemo i djelujemo protektivno i da je poslije toga ostavimo, nego da je osposobimo na način da poslije skrbi za sebe, koliko je naravno to moguće, ili njeno bliže okruženje. Teško je emotivno vidjeti i konstatirati problem, ali iz toga se obično stvaraju i ideje kako toj

osobi pomoći. Caritas utječe na korisnike, ali sasvim sigurno i na njihove obitelji, tako da ne budu pasivni prema svom stanju, ili stanju svojih bližnjih.

Dolaze li vam ljudi sami dolaze tražiti pomoć i na koji način vam prilaze?

Najviše ljudi tako i dolazi. Mislili smo da će nam trebati neka objava o tome što radimo, ali čim je prvi

Caritasove mreže. Donatori su se vremenom povlačili i mi smo shvatili kako bi bilo korisno i odgovorno na neki način pozvati domaće korisnike i ljude dobre volje da se uključe u donatorski sustav Caritas. Svaka donacija je nužnost u kojoj se sredstva usmjeravaju kako bi se ljudima omogućio odlazak, dolazak, ručak, materijali za rad itd. Jednostavno, to je karakteristika neprofitnog sektora, koji mora imati donacije kako bi se postigla održivost.

Gdje se održavaju aktivnosti Caritas a i kakva je situacija kada su volonteri u pitanju?

Imamo tri mjesta u Novom Sadu - to su Futoška 46, gdje se nalazi dnevni centar za stare i četvrtkom dnevni centar za mentalno zdravlje; Janošikova 28, gdje je vrtić; i Cara Dušana 8a, gdje je ured. Što se tiče volontera imali smo odličnu potporu volonterske mreže ljudi uglavnom iz Crkve, novosadskih župa iz hrvatskih i mađarskih zajednica, kojima je bilo najprirodnije da se uključe u rad. Ta je mreža brojala oko 30 ljudi, ali je trenutačno i oslabila jer se radilo o starijim ljudima. Ovdje ima puno mogućnosti za rad, učenje, praksu, osobito za studente - što potvrđuje i naša suradnja sa Sveučilištem, s Odsjekom za pedagogiju, čiji su studenti prolazili praksu kroz naš dnevni centar. Znamo kako postoje tri stupa Crkve: jedno je služba riječi, drugo je euharistija, a treće

Aktivisti Caritas a u Novom Sadu

korisnik ušao u program to je bila najbolja reklama. Ljudi se sami javljaju i dolaze, čak i veliki broj rođaka dolazi po savjete.

Kakva je situacija što se tiče donacija?

Prvih 5-6 godina radili smo isključivo donacijama međunarodne

Caritas ili djelotvorna, konkretna ljubav. Ljudi vjeruju, idu u crkvu, ali to trebaju pokazati u konkretnim djelima. U Caritasu im se upravo pruža ta prilika. Hoće li je prepoznati, moraju sami odlučiti.

Ankica Jukić-Mandić

DANI BISKUPA IVANA ANTUNOVIĆA

Dužijanca je događaj, a ne običaj

Ovoj su manifestaciji potrebni suradnja, komunikacija i potpora

Organizaciji Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, u sklopu manifestacije Dani biskupa Ivana Antunovića, 20. siječnja održani su 18. po redu Razgovori. Na temu »Dužijanca jučer – danas – sutra« razgovaralo se u dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«.

jučer«, katedralni župnik mons. Beretić govorio je o povijesti Dužijance, te istaknuo kako je Dužijanca izvorno obiteljsko slavlje, te da je liturgijsko slavlje središnji i najbitniji njezin dio.

»Liturgijski dio Dužijance je nešto izvorno, nešto što nitko nema. Iznikla je 1911. godine iz obiteljske dužijance. Liturgijsko slavlje Dužijance je središnji i najbitniji

završi, za nas je ono što je župnik Rajić uveo – završeno. Srce Dužijance je ono što slavimo u crkvi, to je jedino što imamo iz povijesti od dužijance, čin zahvale i vjere«, rekao je mons. Beretić.

kao zahvalnost Bogu gubi se kod vjernika, a kamoli kod ostalih. Rad kao vrednota gubi se u svim društvenim strukturama. Je li u tom mnoštvu vrijednih događaja dovoljno prisutna dimenzija dviju

Predavači na ovu temu bili su katedralni župnik mons. *Stjepan Beretić* i mons. dr. *Andrija Kopilović*, dok je moderator večeri bio preč. *Josip Pekanović*, somborski župnik i dekan.

Govoreći na temu »Dužijanca

njezin dio, zato što kućne dužijance više nema. Kućna dužijanca se na gradskom trgu samo glumi. Kao svećenik i domaći Hrvat smatram kako je za nas od svega što se slavi na Dužijanci apsolutno najbitnija sveta misa i kad se ona

»Dužijanca jučer« – mons. Stjepan Beretić

Osvrćući se na razvoj i promjene, kao i današnji način proslave Dužijance, mons. Kopilović je istaknuo kako su zahvalnost i vrijednost rada uvijek bile prisutne u proslavi.

»Dužijanca kakvu imamo danas, rezultat je pokušaja spajanja nekoliko dimenzija: duhovno-vjerske, slavljene i kulturne. Kada je Dužijanca oblikovana na trima razinama događanja – duhovnoj, kulturnoj i društveno-zabavnoj, obećavala je dugi vijek održavanja. Međutim, dogodio se jedan umor, a možda i razdor. Naglašen duhovni sadržaj

najvažnijih vrednota – zahvalnosti i rada? Po mom mišljenju Dužijanca je u tom pogledu na prekretnici. I u budućnosti ne smijemo zanijekati zahvalnost i rad«, kazao je mons. Kopilović.

Spomenuta tema okupila je prilično velik broj ljudi koji su ovom prilikom imali mogućnost iznijeti svoja razmišljanja o tome kakva bi Dužijanca trebala biti ubuduće. Izneseni su razni prijedlozi, stavovi, mišljenja, kao i pohvale i kritike, no u jednom su se svi složili: da Dužijancu i nadalje treba organizirati i sačuvati je.

Ž. Vukov

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

RAZGOVORI O SURADNJI U SKUPŠTINI GRADA

SVM i DS bez dogovora

Razgovori između predstavnika koalicije »Za europsku Suboticu« i Saveza vojvodanskih Mađara, održani u ponedjeljak, 25. siječnja, ostali su bez dogovora jer su obje strane ostale pri svojim stavovima o broju članova Gradskog vijeća. Naime, ovaj sastanak je održan tjedan dana nakon sjednice Skupštine Grada na kojoj je koalicija ZES potpomognuta glasovima DDS-a, SPS-a i BSV-a, donijela odluku o razrješenju članova Gradskog vijeća iz SVM-a, koji pak nije priznao ovu odluku pozivajući se na koalicijski sporazum.

Predsjednik Skupštine Grada i Gradske organizacije Saveza vojvodanskih Mađara *Jenő Maglai* je izjavio kako će ova stranka povući svih pet svojih članova Gradskog vijeća kako ne bi bila prozivana za opstrukciju rada. Gradonačelnik *Saša Vučinić* je na konferenciji za novinare u utorak rekao kako je u fokusu razgovora oko statusa koalicije bila prijevika s predsjednikom Skupštine Grada oko zakazivanja izvanredne sjednice za razrješenje članova Gradskog vijeća iz SVM-a budući da, kako je rekao, ova stranka nije zainteresirana za sudjelovanje u Gradskom vijeću i njihova tri sada postojeća mandata su prepuštena gradonačelniku. SVM se svojevremeno odrekao prava da ima članove Gradskog vijeća, rekao je Vučinić. On je najavio (za jučer) i nastavak međustranačkih razgovora »o širim aspektima koalicije«, čiji je inicijator Demokratska stranka.

POČELI RADOVI NA REKONSTRUKCIJI SPORTSKE DVORANE MEŠC-A

Do početka ožujka završetak krova

Sredinom prosinca prošle godine počeli su radovi na rekonstrukciji dvorane za tjelesni odgoj Tehničke škole, objavio je YU ECO. Ukoliko se radovi budu odvijali po planu trebali bi biti završeni do početka ožujka. Podsjećamo, krajem kolovoza prošle godine došlo je do požara na krovnoj konstrukciji na dvorani te srednje škole, kada su i daci ostali bez tek izgrađenog prostora za tjelesni odgoj.

POSLEDICE HLADNOG ZIMSKOG VALA

Maksimalna potrošnja plina

Subotičani su ostvarili novi maksimum po pitanju dnevne potrošnje plina, objavio je u utorak YU ECO. Od početka hladnog vala, građanstvo, gospodarstvo i Toplana troše preko 300.000 kubika plina dnevno. Porast potrošnje bilježe i u Elektrovojvodini, a za sada je stanje plinske, toploводne i električne mreže stabilno.

Tijekom ovog hladnog vala, dosadašnja maksimalna potrošnja plina u Subotici povećana je za 10 posto. Na glavnoj mjerno-regulacijskoj postaji izmjerena je potrošnja od skoro 307.000 kubika plina u jednom danu. Od toga, građanstvo i gospodarstvo potrošili su 174.500 kubika, a ostatak Toplana.

Kako bi radijatori korisnika bili topli, plinske su ventile na svojim kotlovima odvrnuli i u Toplani. Potrošnja plina početkom tjedna povećana je za

20 posto u odnosu na prošli tjedan, a za 40 posto u odnosu na siječnjaški prosjek.

Kako YU ECO saznaje u Elektrovojvodini, i potrošnja električne energije je porasla, i to za 3,5 posto. Od 21. siječnja kada je počeo hladni val pa do danas potrošnja je veća za 200.000 kWh. U ovom poduzeću kažu kako su svi remont obavljeni na vrijeme, te da će struje biti dovoljno.

LIKOVNI ODJEL HKC »BUNJEVAČKO KOLO«

Zimski motivi na koloniji u Horgošu

Članovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice održali su svoju prvu ovogodišnju jednodnevnu koloniju. Domaćin likovnjacima prošle je subote, 23. siječnja, bila, po drugi put, lovačka udruga »Graničar« u Horgošu na čelu s predsjednikom *Stevom Marjanovim*. U prostorijama te udruge je i održana ova mini-kolonija. Slikari-amateri su svojim domaćinima ovom prigodom ostavili na dar desetak slika s temom zimskog pejzaža.

U NOĆI IZMEĐU NEDJELJE I PONEDJELJKA VEĆI DIO SREDIŠTA GRADA NIJE IMAO STRUJU

Podmetnut požar u trafostanici

U noći između nedjelje i ponedjeljka izgorjela je trafostanica u Harambašićevoj ulici u Subotici zbog čega stanari većeg dijela središta grada nisu imali električnu energiju. Prema pisanju dnevnog lista Blic, u Elektrovojvodini ističu kako je požar podmetnut.

Nepoznate osobe najprije su razbile staklo sa zadnje strane trafostanice, provalile u objekt, prosule po stolu zapaljivu tečnost i zapalile je. Vatra je prouzročila ispadanje napojnog voda, pa su potrošači ostali bez napona, navodi se u priopćenju Elektrovojvodine, prenosi Blic. Stručnjaci Elektrovojvodine su iz alternativnih pravaca osigurali dotok struje većem dijelu ovog dijela Subotice.

Pripadnici Policijske uprave Subotica bili su na licu mjesta i napravili uviđaj.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS«, broj 135/04 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica – Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

da je »Euro Gas« d.o.o. Subotica, Otmara Majera bb, podnio zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja projekta »Poslovni kompleks« na katastarskoj čestici broj 10252 k.o. Donji grad na Senčanskom putu broj 93.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se obaviti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, 2. kat Gradske kuće, soba 226, u razdoblju od 22. siječnja 2010. do 8. veljače 2010., u vremenu od 10 do 12 sati.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

Subotičke pijace
Szabadkai Piacok

JKP Суботичке пијаце
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

Od Anžuvina do Habsburgovaca

Piše: Dario Španović

Poslije smrti posljednjeg vladara iz kuće *Arpadovića* na ugarsko-hrvatsko prijestolje došli su vladari iz kuće *Anžuvina*. Prvi vladar iz kuće Anžuvina, *Karlo Robert*, došao je na ugarsko-hrvatsko prijestolje uz veliku pomoć *Pavla Šubića-Bribirskog*. Pavao Šubić je bio najmoćniji hrvatski velikaš koji je vladao skoro cijelom Hrvatskom i Bosnom. Karlu I. i njegovom nasljedniku *Ludoviku I.* nije odgovarao tako moćan plemić u Hrvatskoj, koji je imao veliki utjecaj na politiku cijelog Ugarsko-Hrvatskog Kraljevstva. Stoga su počeli slabiti njegovu moć, pa je 1347. godine *Juraj Šubić-Bribirski* morao kralju *Ludoviku* predati većinu svojih posjeda, a nakon što je predao veliki i dobro utvrđeni grad *Ostrovicu* (nedaleko od *Bribira*), sjedište ove plemićke obitelji seli se u grad *Zrin* u Slavoniji, po kojem se ova plemićka obitelj počinje nazivati *Zrinski*.

Na ugarsko-hrvatskom prijestolju počele su se smjenjivati različite vladarske dinastije koje su prijestolje dobivale obiteljskim, odnosno ženidbenim linijama.

PRIJETNJA OSMANLIJSKOG CARSTVA

Cijeloj Europi, a prvenstveno Hrvatskoj, počinje prijetiti velika opasnost – *Osmanlijsko Carstvo*. Nakon poraza srpske vojske na *Kosovu polju* i propasti srpske države, na udaru *Osmanlija* našle su se *Bosna* i *Hrvatska*. Uvidjevši veliku opasnost za kršćansku Europu, rimsko-njemački car i ugarsko-hrvatski kralj *Žigmund Luksemburški* (ugarsko-hrvatsko prijestolje je dobio jer je bio oženjen *Marijom Anžuvinskom*) počeo je okupljati veliku vojsku koja se trebala suprotstaviti *Osmanlijskom Carstvu*.

Vojska sastavljena od vojnika iz *Njemačke*, *Francuske*, *Engleske*, *Poljske*, *Ugarske*, *Hrvatske* i ostalih dijelova *Europe* suprotstavila se *osmanskoj vojsci* kod mjesta *Nikopolje* na rijeci *Dunav*, u *Bugarskoj*. *Kršćanska vojska* s preko 40.000 vitezova povelila je bitku 25. rujna 1396. godine protiv približno 90.000 *osmanlijskih vojnika*. Ova

se bitka završila velikim porazom *kršćanske vojske*. Kralj *Žigmund* se uspio spasiti i vratiti u *Ugarsku*, a ova pobjeda dovela je do toga da se *osmanlijska vojska* utvrdila u *Europi*. Uskoro su osvojeni

ropstvo. Hrvatski ban *Emerik Derenčin* okupio je hrvatske knezove *Ivana Frankopana Cetinskog*, *Bernardina Frankopana Modruškog*, *Petra II. Zrinskog*, *Pavla III. Zrinskog* i još mnoge druge, koji su

Ferdinand I. Habsburški

Carigrad (1453.), *Bosna* (1463.), *Hercegovina* (1482.), a *Hrvatska* je ostala pod izravnim udarima *Osmanlijskog Carstva*. To carstvo, koje se sada nalazilo na granicama *Hrvatske*, predstavljalo je stalnu prijetnju zbog čestih pljački i provala *osmanlijske vojske* i težnje za osvajanjem *Hrvatske*, što bi otvorilo put prema *središnjoj Europi*.

KRBAVSKA BITKA

Godine 1493. velika *osmanlijska vojska* sastavljena od *akindžija* (jurišna brza konjica čija se plaća sastojala od zadržavanja ratnog plijena) prešla je u *Hrvatsku* u cilju pljačke i odvođenja stanovništva u

sa svojim vitezovima i vojskom odlučili napasti i uništiti *osmanlijsku vojsku*.

Bitka je vođena 9. rujna 1493. godine na *Krbavskom polju* u *Lici* pokraj mjesta *Udbina*. *Hrvatska vojska*, koja je brojala oko 3000

konjanika, 2000 pješaka i približno 5000 slabo naoružanih seljaka bez vojnog iskustva, suprotstavila se vojsci *Jakub-paše* koju je činilo 8000 dobro uvježbanih konjanika. Ban *Derenčin* je raspodijelio konjicu u 3 skupine između kojih su se nalazili pješaci, dok je *Jakub-paša* podijelio vojsku na dvije skupine. Manju je skupinu stavio nasuprot *hrvatskoj vojsci*, dok je veći dio sakrio u obližnjoj šumi. Bitka je počela u 9 sati napadom *osmanlijske konjice* koja je u početku imala uspjeha među pješaštvom, ali ju je *hrvatska vojska* ubrzo počela potiskivati. Tada je *Jakub-paša* naredio povlačenje svoje vojske cestom koja je vodila kroz šumu. Ne razmišljajući o mogućoj zasjedi Ban *Derenčin* je zapovijedio potjeru za *osmanlijskom vojskom*, pa je *hrvatska vojska* ubrzo bila okružena velikim brojem *akindžija* koji su, za razliku od teško oklopljenih *hrvatskih konjanika*, bolje manevrirali u šumi te je *hrvatska vojska* teško poražena. *Hrvatski* je ban zarobljen a knezovi ubijeni. Od 10.000 *hrvatskih vojnika* samo je 500 uspjelo preživjeti. Poraz na *Krbavskom polju* znatno je oslabio *Hrvatsku*, što je omogućilo da *Osmanlijsko Carstvo* polako osvaja njene dijelove.

HABSBURGOVCI NA VLASTI U HRVATSKOJ

Godine 1527. *ugarsko-hrvatska vojska* doživjela je veliki poraz na *Mohačkom polju*, kada je poginulo više od 10.000 *kršćanskih vojnika*. Poginuo je posljednji *ugarsko-hrvatski* i češki kralj *Ludovik II.*, a *Osmanlijsko* je *Carstvo* zauzelo veliki dio *Ugarske*. *Ludovik II.* je bio oženjen *Marijom Habsburškom*, sestrom *austrijskog nadvojvode Ferdinanda I. Habsburškog*. *Hrvati* su 1. siječnja 1527. u *Cetingradu* *Ferdinanda I.* izabrali za svog vladara. Kako je *Ferdinand I.* bio izabran za češkog i ugarskog kralja, te *rimsko-njemačkog cara*, *Hrvatska* se našla u sustavu moćne *Habsburške Monarhije* koja je okupljala veliki broj zemalja na čijem je prijestolju bila *dinastija Habsburg*.

Ludovik II. je bio oženjen Marijom Habsburškom, sestrom austrijskog nadvojvode Ferdinanda I. Habsburškog. Hrvati su 1. siječnja 1527. u Cetingradu Ferdinanda I. izabrali za svog vladara.

Cijena jednog mladog života

Teško oboljenje srca 18-godišnje djevojke Vanje Pilipović iz Sonte otvara niz pitanja o odnosu države Srbije prema svojim građanima * Je li umjesno pitanje života i smrti mlade osobe rješavati organiziranjem humanitarnih akcija, ili bi tu skrb ipak morala preuzeti država

Piše: Ivan Andrašić

U udarnoj informativnoj televizijskoj emisiji RTS-a 1, Dnevnik 2, u nedjelju 17. siječnja, gledateljima je prikazan prilog o transplantaciji srca, uz predstavljanje nevjerojatne priče o teško oboljeloj Sončanki Vanji Pilipović. Djevojci, rođenoj u ožujku 1991. godine, tri mjeseca po stjecanju punoljetstva, u lipnju 2009. godine, utvrđeno je teško oboljenje srca.

O nastanku bolesti nitko se precizno ne izjašnjava. Pokušali smo potražiti odgovor u apatinskom Domu zdravlja, no kardiolog dr. Miodrag Pavlović odbio je svaki kontakt s medijima. Lijeva komora i pretkomora Vanjina srca toliko su oštećene, da nije dostatan nikakav operativni zahvat u cilju sanacije. Jedini izlaz je transplantacija

srca, za koju je potrebno osigurati oko 100.000 eura. Kako je poznato, ova komplicirana operacija ne radi se u Srbiji, a troškove tretmana u inozemstvu republički proračun pokriva samo za malodobne osobe.

Gledateljima navedenoga priloga u nedjeljnom se dnevniku nekoliko pitanja samo nametnulo. U samom početku emisije u jednom od priloga obaviješteni su o uspješno provedenoj prodaji imovine osuđenih kriminalaca. Među tom imovinom naveden je i jedan džip, čija je cijena bila upravo onoliko koliko je potrebno za Vanjin život – 100.000 eura. Ukoliko bi se kruto držali zakona i pravilnika, činjenica je nepobitna – Vanja Pilipović nije više malodobnica, formalno je napunila 18 godina u

Vanja s optimizmom gleda u budućnost

Vanja Pilipović odmalena voli razgovarati sa svima, bez obzira bili oni mlađi ili stariji. Tako i sada, bez opterećenja opisuje što ju je snašlo.

»Bolest se pojavila, ni od koga nismo dobili jasno tumačenje kako i kada«, kaže Vanja Pilipović. »Samo su nam rekli da nije ni urođena, a ni bakterijska. Od lipnja, kad je otkrivena, uznapredovala je, tako da se sada jako brzo zamaram. Ne idem ni u školu, a maturantica sam. Moji prijatelji iz razreda stalno me obilaze, učim kod kuće i mislim da ću bez problema položiti maturu. Glede budućnosti optimist sam, vjerujem dobrim ljudima i nadam se da će moja bolest postati stvar prošlosti. Nadam se da ću uspjeti upisati studij književnosti, kad dođe vrijeme zasnovati obitelj i dalje živjeti poput svih ostalih.«

ožujku prošle godine. No, ljudski, kakva je razlika između Vanje i godinu dana mlade osobe? Zar ova država ne može, ukoliko je to cijena jednoga mladoga života, naći načina da se za Vanjinu dobrobit odrekne bar inkriminiranoga džipa?

Još jedno pitanje ostalo je lebdjeti poslije Dnevnika. Zbog čega u emisiju nije pozvan netko kompetentan iz Ministarstva zdravlja, kako bi brojnim gledateljima dao odgovore na pitanja koja su na ovaj način ostala javno neizrečena. Umjesto cjelovite informacije

promovirana je i podržana ideja Vanjinih vršnjaka iz somborskih škola o organiziranju humanitarne pomoći. Dio sredstava već je prikupljen, no potrebno je prikupiti još jako, jako puno. Humanitarne akcije nizat će se u Sonti, Apatinu, Somboru, u svim obližnjim mjestima. Pokrenuta je i donatorska akcija putem interneta, a glede realizacije svi su optimisti. No, isto je tako nepobitna činjenica da bi se svi bolje osjećali ukoliko bi o mladosti, poput Vanjine, skrbila država.

Otac zadivljen kćerinim prijateljima

Vanjin otac Perica Pilipović pod velikim je opterećenjem. Poput svakog roditelja brine za svoju mezimicu, strepi za nju, istodobno se i nada najboljem ishodu.

»Na teret zdravstvenoga osiguranja u Srbiji bit će obavljene sve pripreme za transplantaciju, a isto tako i pokriveni troškovi potrebnih medikamenata poslije operacije«, kaže Perica Pilipović.

»Vanja u srijedu odlazi u Be-

ograd na posljednje pretrage prije operacije, a poslije ćemo medicinsku dokumentaciju proslijediti u Beč, gdje će Vanja biti i operirana. Do sada smo se za potporu obraćali na više adresa. U zakladi Karađorđević i zakladi Divac, s kojima smo kontaktirali putem prijatelja, rečeno nam je da podnesemo zahtjev kad budemo imali kompletiranu medicinsku dokumentaciju. Kao otac, zakucat ću na svaka vrata iza kojih mogu očekivati potporu, Vanjin optimizam jednostavno ne smije ostati bez pokrića. Zadivili su me njezini školski prijatelji. Bez puno riječi, bez čekanja, organizirali su akcije u kojima su prikupili određen dio sredstava, a kako kažu, upravo kreću u drugu, internetsku fazu akcije. Jednostavno, bore se za život i zdravlje svoje prijateljice, bore se onako kako to samo mladost može i umije.«

NIKAKAV POMAK U OBNOVI RODNE KUĆE ANTE JAKŠIĆA

Odgovornost cijele hrvatske zajednice

Ne smijemo dopustiti da se rodna kuća velikog pjesnika sruši, a isto tako, ne smijemo dopustiti da se sruši i ona veća kuća koju je Ante Jakšić cijeloga života gradio, a to su njegova djela. I jedno i drugo moramo sačuvati, kaže Tamara Lerić

Jedan od najvećih hrvatskih šokačkih pjesnika svakako je *Ante Jakšić* podrijetlom iz Bačkog Brega, gdje je rođen 22. travnja 1912. godine i gdje je završio osnovnu školu. Po njegovoj je želji u Bačkom Bregu, odnosno Beregu, i pokopan 1987. godine. To je samo dokaz koliko je kao sin bačke ravnice volio svoje mjesto iz kojega je potekao i od kojeg se nikada nije odvajao, te mu se uvijek vraćao mislima i pisanom riječju, uvijek ga u sebi nosio, gdje god da je bio.

Tamara Lerić

O Anti Jakšiću i o njegovoj rodnoj kući u Beregu, koja je na izdisaju, već smo pisali u Hrvatskoj riječi.

ŠOKAČKI MUZEJ

Prošlo je nekoliko mjeseci od tog teksta, pa smo provjerili što je u tom razdoblju učinjeno. Naime, Berežani, prvenstveno HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«, rodnu kuću Ante Jakšića žele otkupiti, obnoviti je, kako bi u selu ostala trajna uspomena na ovog pjesnika. Ta bi kuća ujedno bila i šokački muzej u kojem bi se čuvale vrijedne stvari, nošnje, slike, pisani dokumenti i drugo. Jakšićeva rodna kuća je u veoma lošem stanju, urušavaju se krov i zidovi, a ako se ne bude hitno počela obnavljati, s vremenom će se sa zemljom. HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« je na ovu

kuću postavio i spomen-ploču Anti Jakšiću, ali već dugo žele da i kuća ostane kao uspomena na njega. Počasni predsjednik HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« *Joza Kolar* kaže kako je hrvatska zajednica dobro upoznata s ovim slučajem, ali da se to nekako prešućuje i da se ta tema izbjegava.

»U nekoliko je navrata bilo riječi kako bi trebalo osigurati sredstva za obnovu rodne kuće Ante Jakšića. Nažalost, nitko nije značajnije poprimio tu obvezu, ali se nadam da će se naći snage u hrvatskoj zajednici kako bi se to uspostavilo«, kaže *Joza Kolar*. »Nekako se o ljudima iz manjih mjesta i manjih sredina u našoj zajednici manje zna i govori, mada je značaj ovog književnika za našu zajednicu itekako velik. Predlagali smo i da se njegova djela izučavaju u školama, u odjelima na hrvatskom jeziku, i iskreno se nadam da će se za to naći snage i volje. Bila bi sramota našeg sela i cijele hrvatske zajednice da se Jakšićeva rodna kuća sruši.«

OTRGNUTI OD ZABORAVA

Da rodnu kuću Ante Jakšića treba obnoviti smatra i predsjednica HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević« *Tamara Lerić*, ali treba obnoviti i sjećanje na ovog pjesnika i na njegova djela, jer je, kako kaže, Ante Jakšić u laganom zaboravu, pa čak i u svom rodnom selu.

»Ante Jakšić je naš, hrvatski, šokački pisac, koji je rođen u Beregu, koji je volio svoje selo, ali ga mještani polako zaboravljaju«, kaže *Tamara Lerić*. »Naše društvo radi na očuvanju njegova lika i djela, a prije nekoliko godina smo na njegovu rodnu kuću postavili spomen-ploču. U arhivi društva imamo tek mali broj njegovih knjiga, no Hrvatska matica iseljenika nam je obećala pomoći da dođemo i do ostalih njegovih djela. Smatram da smo dužni djela našeg književnika otrgnuti od zaborava, i to već činimo. Prošle smo godine u okviru projekta 'Šokci i baština' u Somboru sudjelovali na književnoj večeri

Jakšićeva rodna kuća

priredenoj u čast Ante Jakšića, a ove godine i mi planiramo prirediti književnu večer posvećenu našem pjesniku. Ovaj velikan je od velike važnosti za sve nas i to bi hrvatska zajednica trebala prepoznati. Ne smijemo dopustiti da se njegova rodna kuća sruši, a isto tako, ne smijemo dopustiti da se sruši i ona veća kuća koju je Ante Jakšić cijeloga života gradio, a to su njegova djela. I jedno i drugo moramo sačuvati.«

HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« svojim zalaganjem i trudom želi ovog pjesnika otrgnuti od zaborava, obnoviti rodnu kuću pokraj koje svakodnevno prolaze i nemoćno gledaju kako se urušava. Oni ne kriju da su odgovorni, ali bez pomoći i potpore cijele hrvatske zajednice, kojoj Ante Jakšić pripada isto koliko i Beregu, vidljivo je da se ništa značajnije neće učiniti.

Zlatko Gorjanac

Još za života Ante Jakšića, njega i njegova djela možda je najbolje opisao *Jakov Ivaštinović* u uvodniku zbirke pjesama »Prema drugoj obali«, koja je i posljednja Jakšićeva zbirka.

»Danas je Jakšić vodeći hrvatski pjesnik kršćanske tematike. Kad kažem: kršćanske tematike, ne mislim da je manje pjesnik; pjesnici, naime, nisu pjesnici po tome o čemu pjevaju, iako ni to nije nevažno, nego po tome kako doživljeno, znanstveni vješto i ljudski snažno pjevaju... Moralno, etički, ljudski i pjesnički nije razdvojen, iako praksa života nije bila obzirna prema njemu, iako je kroz život hodao s velikim naporima. Jakšićeve pjesme duhovna su okrepa i poruka oslobođenja čovjeka koji kleka pred teretom života. One nisu velika filozofija, ali su velika istina. One imaju svoj duh i svoje lice. Ne galame i ne guraju se u visoko društvo, iako spadaju u nj. U njima je Jakšićev svijet izrečen otvoreno, iskreno, ljudski i s pjesničkim žarom.

Jakšić je pjesnik od komada. Ne znam od koje vrste drveta. Ili, znam: od drveta ljudske dobrote i kršćanskog nadahnuća, od drveta mistične povezanosti s ljudima, stvarima, svemirom i postojanjem.

Na oko izgleda slomljen. Ali, kada se ta slomljenost razgrne, vidimo dosljednog i snažnog čovjeka kojeg ništa ne može udaljiti od njegova vjerovanja, od njegova osmjeha, od njegova sutra, od njegovih sunčanih staza...«

MARIJA BAGI, PREDsjednica HBKUD-A »LEMEŠ« IZ SVETOZARA MILETIĆA

Imamo puno ambicioznih planova

Hrvatsko-bunjevačko kulturno-umjetničko društvo »Lemeš« u 2009. godini ostvarilo je većinu svojih planova. Predsjednica udruge

Novac koji dobivamo od općine dodatno nam je umanjen za 20 posto. To nas je iznenadilo, jer općina inače slabo financira i mnogo veće udruge od naše. Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici redovito nas podupire, kao i Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine. Ta su sredstva bila dovoljna za održavanje manifestacija po kojima smo prepoznatljivi, a to su: Dužijanca i koncert s izložbom »U susret Božiću«. Ostale manifestacije smo odradili puno skromnije, putovanja u inozemstvo smo otkazali, a većinu gostovanja financirali smo iz »vlastitog džepa«, tj. onaj tko je putovao, taj je i snosio svoje troškove. Udruga ili neki njeni članovi sudjeluju na manifestacijama od međunarodnog ili pokrajinskog značaja (Trojni susret u Bezdanu, Lira naiva) i drago mi je što su naši članovi požrtvovani pa ne žale ni truda, ni rada, ni vremena niti novca da odrade planirane programe.

Prošli su blagdani kada je udruga imala puno posla (dva božićna koncerta, Materice, izložba božićnjaka, polnočka, božićni sajam). Jeste li uspjeli pripremiti planove za 2010. godinu?

Planovi su napravljeni i veoma su ambiciozni. Prioritet nam je

da Marinski bal dobro odradimo jer je to tradicija sela već skoro 100 godina. Iza toga je premijera dramskog komada. Dramski odjel radi od 1976. i uvijek je jedan od glavnih stupova udruge. Ovaj odjel godišnje ima jednu premijeru i sudjeluje na općinskim i pokrajinskim smotrama. Tu su i blagoslov mladog žita i koncert na dan Sv. Marka evanđeliste, odnosno početak priprema za Dužijancu.

Veoma mi je drago što ćemo ove godine biti domaćini Lire naive, jer naše društvo ima tri pjesnikinje koje redovito sudjeluju na ovoj manifestaciji. Dužijanca je ipak naša glavna manifestacija i traje tri dana. Nadamo se da ćemo ugostiti predstavnike mnogih udruga.

U tijeku je preregistracija udruge. Hoće li to utjecati na rad udruge i hoće li biti bitnijih promjena?

To će biti samo tehničke promjene. Međutim, predsjedništvu ističe mandat ove godine pa će tu doći do promjena. Budući da sam ja bila dva mandata na čelu udruge vrijeme je za promjene. Nadam se da će čelo udruge preuzeti netko mlađi tko ima više energije, mašte i ideja za napredovanje udruge. Ja ću mu pružiti potporu u svakom pogledu. S obzirom da udruga broji 120 članova i već je

uhodana u mnogim područjima, mom nasljedniku neće biti teško nadograđivati već započeto djelo.

Udruga nema svoje prostorije. Hoće li u 2010. to pitanje biti riješeno?

Udruga od osnutka koristi prostorije škole ili Doma kulture. Imamo sreću da »seoski oci« imaju razumijevanja za našu i mađarsku udrugu pa nam ustupaju Dom kulture za probe i sve manifestacije bez naknade. Izuzetno dobro surađujemo s vodstvom sela. Ove je godine u izgledu renoviranje Doma kulture i onda bismo mogli dobiti jedan uredski prostor od 6-10 četvornih metara, gdje bismo smjestili arhivu i računalo koje još moramo nabaviti, pa će nam to omogućiti da napravimo web stranicu i imamo svoju mail adresu, jer do sada smo sve to radili preko privatnih adresa.

U tijeku je izrada posebnog biračkog popisa pripadnika hrvatske nacionalne zajednice. Hoće li vaša udruga sudjelovati u ovom važnom projektu?

Prirodno je da sudjelujemo. Selo smo izdijelili po ulicama, pa članovi koji su se javili kao volonteri za ovaj posao obilaze hrvatske obitelji. Nadamo se dobrom odzivu građana.

Lucija Tošaki

Marija Bagi

Marija Bagi zadovoljna je radom udruge unatoč teškoj financijskoj situaciji.

U svim područjima društvenog života osjeti se globalna financijska kriza. Kako se to odrazilo na rad udruge u 2009. godini?

NASTAVLJEN DRAGOVOLJNI RAD NA ADAPTACIJI ŠOKAČKOGA DOMA U SONTI

Najgori i najteži dio radova

Dragovoljni radovi članova Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« na adaptaciji prostorija Šokačkoga doma u Sonti nastavljeni su u subotu, 23., i u utorak, 26. siječnja. Podsjetimo, KPZH »Šokadija«, zahvaljujući financijskoj potpori Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske, kupila je staru kuću pogodnu za adaptaciju. »Nadam se da ćemo ove godine uspjeti osigurati sredstva koja će nam omogućiti završetak započete faze radova na uređenju muzejskoga i čitaoničko-galerijskoga prostora. Pretprošle i prošle godine priliv

financijskih sredstava bio je puno manji od očekivanoga, tako da smo se orijentirali na dragovoljne radove članstva. Uz donacije pojedinaca uspjeli smo osposobiti dvije prostorije u kojima će biti uređen etno-muzej, a sada radimo na uređenju zadnjega dijela kuće. Nadam se da će ovaj objekt do konca godine biti u uporabi, jer Sonta mora imati jedan uređen prostor, koji će biti u službi očuvanja tradicije i identiteta Hrvata-Šokaca u našem mjestu«, kaže član predsjedništva »Šokadije« *Stipan Lukić*. Za vođenje radova u ovoj fazi zadužen je *Ivan Vidaković*.

»Ovo je najgori i najteži dio radova. Rušimo pregradne zidove i dijelove stropa, tako da je sve puno prašine. Sredstva za prošlu godinu namijenjena adaptaciji objekta, u

iznosu od svega 100.000 dinara, dobili smo tek u prosincu i to nam je jako usporilo radove«, kaže nam Vidaković.

I. Andrašić

Drže nas i vode emocije prema pjesmama

Voljeli bismo više koncerata i u Novom Sadu i u Subotici, ali i da odemo u Omiš ili Opatiju, koje smatramo klapskim hramovima, gdje klape znače puno. Mislimo kako bi odlazak u Dalmaciju stvorio interakciju i da bismo tako bili bliži toj našoj klapskoj istini, jer mislimo da nam samo to fali da bismo bili prava klapa

Nemanja Miličević, Nemanja Lukić, Vukašin Kartalović, Aleksandar Schwarc, Srđan Radivojević, Slobodan Acketa, Marko Rodić i Bojan Zdravić čine klapu koja čuva i njeguje dalmatinske i druge klapske »pisme«. Podijelili su s nama tajnu odakle njihov interes i želja da ovaj ravnici daruju zvuke Mediterana.

Od kada postoji vaša klapa i što je presudilo da ponese ime »Panon«?

Svi smo od ranije pjevali u zboru, a većina nas poznavala se iz Gimnazije »Jovan Jovanović Zmaj«, tako da nas je to pjevanje i školovanje na neki način i povezalo. Iz nekoliko smo izvora dobili izvedbe klape »Cambi«, kao i neke izvedbe koje nam je dao *Boža Crnjanski*, i to se nekako desilo u isto vrijeme, tako da se već tada počela rađati ideja. Počeli smo razmišljati koga sve pozvati, dovesti u taj krug, tko bi htio, koga za tenore, koga za baritone... Sama zamisao se dopala većini ljudi koje smo pitali. Tako je 2006. godine osnovana klapa, ali se njen sastav do danas promijenio, neki su odlazili kako su pronalazili poslove i ova vrsta ljubavi nije bila dovoljna za život, tako da su drugi zauzimali njihova mjesta. Sam naziv potekao je od ideje jednog od naših nekadašnjih članova, *Dragoslava Stojadinovića*, kao asocijacija na nekadašnje Panonsko more. Mi smo klapa panonskih mornara, a danas je to ime koje ljudi prepoznaju, ono je dalo svojevrsan pečat klapi. Osim toga velika je stvar i to što pjevamo a capella, i jedna od najboljih kritika koju smo dobili za pjevanje bila je ta da druge klape pjevaju klapske pjesme a da mi stvaramo umjetnost.

Sudjelujete li na nekim festivalima?

Prvi javni nastup imali smo na VI. međunarodnom festivalu klapa u Perastu. Na taj smo festival otišli zahvaljujući novinaru *Aleksandru Reljiću*, koji je čuo kako pjevamo i potrudio se da sudjelujemo na tom festivalu na kojem smo

osvojili nagradu za najbolju mušku klapu 2007. godine, a već iduće godine smo ponovno sudjelovali na festivalu u Perastu i osvojili nagradu publike. Sudjelovali smo i na Hosana festu, naravno i na koncertu Klape bez mora i Klape i mandoline.

Činjenica je da danas mladim glazbenicima okolnosti ne idu na ruku. Kako vi izlazite na kraj s time, gdje vježbate, kako financirate svoja putovanja?

Uglavnom vježbamo u prostorijama Gimnazije »Jovan Jovanović Zmaj« i to zahvaljujući direktoru *Radivoju Stojkoviću* i profesorici glazbenog odgoja *Jasmini Nešković*, a putovanja uglavnom sami financiramo. Gradski su čelnici čuli za nas, ali voljeli bismo da suradnja između nas i Grada bude stalnija i veća. Generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* nas takođe prati

od ranije i rekla je da će nas i ona podržati.

Kakvi su vam planovi za dalje? Većinom ste studenti, hoće li završetak studija utjecati na postojanje klape?

Trudit ćemo se proširiti krug pjesama koje izvodimo, ali klapa će nas najviše držati zajedno zbog emocija koje imamo prema tim pjesmama koje odišu sjetom, ljubavlju prema moru, ženi... Voljeli bismo uraditi što više klapskih pjesama i druge glazbe, ruskih pjesama... Trebamo još puno raditi i učiti. Željeli bismo se razgranati u više pravaca, ali da oстане to stablo koje nas drži i koje se zove klapa. Voljeli bismo više koncerata i u Novom Sadu i u Subotici, da odemo u Omiš ili Opatiju koje smatramo klapskim hramovima, gdje klape znače puno. Mislimo kako bi odlazak u Dalmaciju stvorio interakciju i da bismo tako bili bliži toj našoj klapskoj istini, jer mislimo da nam samo to fali da bismo bili prava klapa.

Ankica Jukić-Mandić

DRAMSKA SEKCIJA HKUD-A »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA U HRVATSKOJ

Oporuka u Retkovcima

Od 22. siječnja do 20. veljače u Retkovcima (Republika Hrvatska) održava se 7. susret dramskih amatera Vukovarsko-srijemske županije, kojeg organizira KUD »Sloga« Retkovci, pod pokroviteljstvom Vukovarsko-srijemske županije i Općine Ivankovo. Na preporuku Gradskog amaterskog kazališta iz Županje u Retkovce je pozvana i dramska sekcija HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora, koja se predstavila predstavom »Oporuka«. Iz Vojvodine, osim Somboraca, na ovogodišnjem susretu dramskih amatera u Retkovcima gostuju i Ljutovčani. Somborci su oduševili okupljene ljubitelje kazališta svojom predstavom. Prije predstave nazočne je s poviješću HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora i s aktivnostima njegovih članova upoznao predsjednik *Šima Raić*, dok je *Marija Šeremešić* govorila o dramskoj sekciji.

»Predstavu u Retkovcima gledalo je oko 200 ljudi«, kaže *Marija Šeremešić*, koja je i režirala predstavu. »Dobili smo lijepe komentare, rekli su nam da nam je predstava vesela, ritmična, da su glumci jako dobro ušli u karaktere likova, te da je i režija odlično odrađena. Nakon predstave su nam čestitali gledatelji, među kojima je bilo dosta onih koji su se u Retkovce doselili početkom 19. stoljeća iz Bačkog Monoštora i Bačkog Brega.«

Z. G.

Nazorovci na sceni

U OSIJEKU PREDSTAVLJENA NOVA KNJIGA VLADIMIRA I GORANA REMA

Identitet u prvom planu

Sa svojih 240 stranica ova će knjiga krčiti put do svojih čitatelja, baš zbog mamilica, tako dragih šokačkoj čitateljskoj publici, ali i onim drugima, koji nisu znali ili još uvijek ne znaju – što to Šokci jesu

Biblioteka Šokačke grane od ovoga je vikenda bogatija za još dvije knjige: Zbornik radova s okruglog stola Urbani Šokci 3 – »Ugledni Šokci i Bunjevci«, te novi uradak oca i sina Rem, Vladimira i Gorana, naslovljen kao »Šokci u povijesti, kulturi i književnosti«, koji je iz tiska izašao nedavno i to u suradnji Šokačke grane i Filozofskog fakulteta u Osijeku.

Nove su knjige predstavljene u svečanom foajeu osječkoga HNK u nazočnosti brojnih ljubitelja lijepe riječi.

ZA BOLJE RAZUMIJEVANJE PROŠLOSTI

»Pitanje šokaštva je u osnovi pitanje identiteta, što često i sam sebi postavljam, jer majka mi je Mađarica, otac Šokac, djetinjstvo sam proveo među kajkavskim Hrvatima, gimnaziju završio u Budimpešti, fakultet u Zagrebu, a

Stjepan Blažetin iz Pečuha.

I sljedeća je sudionica, *Helena Sablić-Tomić*, naglasak stavila na identitet, šokački identitet Osijeka, istaknuvši u prvi plan otvorenost Grada na Dravi za različite povijesne, kulturološke i antropološke priče i zbivanja.

»Pred nama je vrijedna kulturološka povjesnica koja će pridonijeti boljem razumijevanju bliske nam prošlosti i otkriti identitet Osijeka kojega do sad nismo dovoljno poznavali, koja je prikupila na jednom mjestu iskustvo proučavanja šokačke povijesti, tradicije, baštine i literature i, naravno, iskustvo jednog Vladimira Rema koji je šokaštvu posvetio veći dio svoga stvaralačkog opusa, ali i Gorana, koji je energijom svoga oca krenuo istim putem. Baš Goran je bio taj koji je izdvojio šokačku književnost i ovom knjigom argumentirano, studiozno i kontekstualno upotpunjuje sve ono, što je vrlo diskretno naznačeno još u knjizi »Slavonski

PRVI SPOMENI ŠOKACA

Vladimir Rem je vrlo emotivno govorio o najnovijem uratku, također stavljajući identitet u prvi plan, ponovno identitet Šokaca i šokaštva.

»Šokci su ona grana hrvatskoga naroda koja danas živi u Slavoniji, naravno uvjetno rečeno, a potpuno bi bilo na prostoru omeđenom rijekama Ilovom, Savom, Dravom i Dunavom, što će reći i u Baranji, Srijemu pa i Bačkoj, mada ih ima

mada dio odlazi preko Dunava. Danas se Šokci poznaju po govoru, po svojim pučkim, narodnim pjesmama, po ruhu i odijevanju, po svojoj osebnjnoj tradicijskoj kulturi i po svojim posebnostima, po kojima ih razlikujemo od ostalog pučanstva Slavonije, Baranje i Srijema.

Posljednji je o knjizi govorio Goran Rem, spomenuvši *Ines Matijević*, autoricu naslovnice, što je u stvari odgovor na naslovnicu knjige Vladimira Rema od

U foajeu osječkoga HNK

Helena Sablić-Tomić, Vladimir Rem, Vera Erl, Stjepan Blažetin i Goran Rem

živim i radim u Pečuhu, pa što sam stariji sve češće to pitanje stavljam na dnevni red. To je pitanje kojim se definiram prema sebi i prema drugima, a to pitanje postavlja i nova knjiga koja je pred nama, uradak Gorana i Vladimira Rema, i traži odgovore, baš kao što ih već 5-6 godina traži i udruga Šokačka grana kroz svoje projekte, od kojih me se najviše dojmio baš ovaj pod nazivom »Urbani Šokci« u kojemu i sam sudjelujem«, rekao je

tekst hrvatske književnosti« ili recimo u »Šokačkoj čitanci«, istaknula je Helena Sablić-Tomić.

Sa svojih 240 stranica, lijepo i ukusno opremljena, ova će knjiga krčiti put do svojih čitatelja, baš zbog mamilica, tako dragih šokačkoj čitateljskoj publici, ali i onim drugima, koji nisu znali ili još uvijek ne znaju – što to Šokci jesu, lako dopadljivim pričama ili vješto donesenim skicama brojnih slavonskih-šokačkih autora.

u Mađarskoj i Rumunjskoj, ali i to je Podunavlje, a prije nekoliko stoljeća ta je grana nastanjivala prostore između Vrbasa i Une u Bosni i ono što vrijedi naglasiti je šokački Hrvati«, rekao je Vladimir Rem.

Više je vrela o prvom spomeni šokačkih Hrvata – Šokaca, no Vladimir Rem je došao do najstarijega, a spominje se u fermanu turskoga sultana *Ahmeta I.* godine 1615. Neki će autori tvrditi kako je polazna godina 1633., što je također točno, jer to je godina imenovanja biskupa *Jeronima bosanskim i srijemskim biskupom*, dok će neki za polazište uzimati 1653. godinu, vrijeme kada Turci pojačavaju zulum u Bosni a austrougarska vojska s *Eugenom Savojskim* se povlači i s njom 40-50 tisuća Hrvata-Šokaca iz Bosne. I oni se nastanjuju najčešće u Slavoniji,

prije 22 godine »Šokadija i Šokci«, koju je ilustrirao poznati vinkovački umjetnik *Joza Matoković*. Govoreći o identitetu, Goran spominje Šokicu *Ilije Okrugića*, koju smo imali prilike vidjeti i na daskama osječkoga HNK, a u središtu dramske radnje su obiteljska, intimna i ratna tragedija, egzistencijalna ugroza koja je tako čest pratitelj šokačkoga roda.

Goran je predstavio i novi zbornik, naslovljen Urbani Šokci 3 – Ugledni Šokci i Bunjevci, koji na 390 stranica donosi dvadesetak radova a koncipiran je u tri dijela: Baštinici, Dokumentarij i Interpretacije. Možda je važno spomenuti da su tu i radovi sudionika iz Vojvodine: *Jasne Melvinger, Alojzija Stantića, Stjepana Beretića, Milovana Mikovića, Stevana Mačkovića i Marije Šeremešić*.

Slavko Žebić

EMITIRANJE PROGRAMA RADIO MARIJE IZ SUBOTIČKOG STUDIJA

Standardi velike svjetske obitelji

Trećinu našeg programa čini molitva, drugu trećinu čini znanost Crkve koja uključuje vjeronauk, prijenosi misa i slično, dok preostalu trećinu programa ispunjava sve što se tiče ljudskog života i njegova kvalitativnog poboljšanja, kaže koordinator programa Csaba Kovács

Kršćanska radijska postaja Radio Marija u Srbiji program emitira već šest godina.

»Sve je započelo u Novom Sadu, pod ravnateljstvom franjeva, pokojnog *Tadeja Vojnovića*, i cijeli projekt do današnjih dana nosi nekoliko ljudi koji su stalno angažirani i puno volontera zahvaljujući čijem nesebičnom angažmanu ova radijska postaja opstaje«, kaže glavni koordinator subotičkog studija Radio Marije *Csaba Kovács*. »Subotički studio je otvoren prije četiri godine, godinu dana prije je s emitiranjem započeo predajnik postavljen u našem gradu i od tada su naši slušatelji u mogućnosti slušati naš program. Od tada sam na mjestu koordinatora, dok je ravnatelj subotičkog studija mons dr. *Andrija Kopilović*, koji je nakon smrti *Tadeja Vojnovića* postao ravnateljem cijeloga projekta Radio Marije u Srbiji. Ova radijska postaja program emitira iz dva studija (Subotica i Novi Sad) i putem pet predajnika (Subotica, Novi Sad, Sombor, Plandište i Leskovac). Ova infrastruktura je dobivena na prvom natječaju, a sada je realno moguće i daljnje proširenje na područje sjeverne Bačke, jer se trenutačno Radija Marija iz subotičkog studija čuje na nekih 30-ak kilometara u okolici (Bajmok, Čantavir, Horgoš). Naš je program dostupan za slušanje i putem interneta, a glavni izazov u ovom trenutku je tzv. time sharing, prema kojemu imamo dva predajnika putem kojih dijelimo frekvenciju s postajom Srpske pravoslavne crkve u Subotici i Somboru. Ovdje imamo dosta dobru suradnju s kolegama iz Radio Slavoslovlja, a program se realizira u turnusima od po četiri sata naizmjeničnog kontinuiranog emitiranja. Naš dnevni dio započinje

emitiranjem od 4 sata izjutra do 8 sati, potom slijedi program Radio Slavoslovlja do 12 sati, onda Radio Marija do 4 sata popodne i tako tijekom cijeloga dana i noći. Dozvole za rad su izdane na 8 godina i tu više nema nikakvih problema.«

PROGRAM

»U pogledu same koncepcije programa koji emitiramo iz našeg studija, držimo se standarda svjetske obitelji Radio Marije, koji se emitira u više od 60 zemalja svijeta. Trećinu našeg programa čini molitva, drugu trećinu čini znanost Crkve koja uključuje vjeronauk, prijenosi misa i slično, dok preostalu trećinu programa ispunjavaju aktivnosti emisija iz tzv. human promotionsa, preciznije rečeno, svega što se tiče ljudskog života i njegova kvalitativnog poboljšanja (savjeti liječnika, kontakt program, razgovori o aktualnim društvenim temama). Najviše radijskih prijenosa misa ostvaruje se upravo iz našeg subotičkog studija, jer se upravo ovdje i događa najviše prigodnih crkvenih svečanosti, ali se rade prijenosi i iz drugih krajeva, kao što je to bilo s prijenosom iz Hrtkovaca ili Vršca. Za realizaciju programa u subotičkom studiju odgovorna su dvije stalno zaposlene osobe, uz mene tu je i *Danijel Perčić*, i više od 50 volontera koji su stalno uključeni u svakodnevni rad na našoj radijskoj postaji. Redovito surađujemo s postajama Radio Marije u susjednoj Hrvatskoj i Mađarskoj i često razmjenjujemo pojedine emisije i priloge.«

Dječja emisija

Emisija o kršćanskim vrijednostima

PROMOTIVNE DJELATNOSTI

»Nastojat ćemo u budućem razdoblju što više raditi na promotivnim djelatnostima naše radijske postaje, jer bismo željeli što više doprijeti do naših slušatelja, pa ćemo organizirati i nove promocije po župama i na taj način upoznati potencijalno buduće slušateljstvo s našim programom. Imamo već određenu bazu podataka o našem slušateljstvu, preko koje distribuiramo prigodni časopis koji periodično tiskamo, a svakako najbolji uvid u našu slušanost ostvarujemo živom komunikacijom tijekom kontaktnih emisija u kojima imamo prilike čuti komentare naših slušatelja. Dodao bih još kako je iznimno važan i segment dobrovoljnih priloga i darova naših slušatelja, jer se na taj način osiguravaju dodatna sredstva za razvoj našeg programa.«

D. Prčić

Molitvena grupa

Danijel Perčić

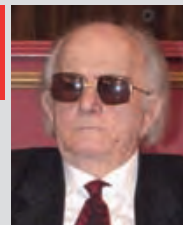
Biskup Ivan Penzeš u posjeti

Csaba Kovacs

Volonteri

KRONOLOGIJA OD 22. DO 28. SIJEČNJA

22. SIJEČNJA 1779.

U Dvorskom uredu u Beču, ukazom carice *Marije Terezije*, varoš Sveta Marija (Szent Mária, Subotica) proglašena je slobodnim

kraljevskim gradom, nakon što je ispunila sve svoje ranije preuzete obveze. Time je sretno okončano višegodišnje uporno nastojanje čelnictva Subotice o preuzimanju sudbine u vlastite ruke, ostvarivanjem najvišeg stupnja gradske samouprave i sukladno tomu raspolaganja gradskim prihodima.

22. SIJEČNJA 1906.

Umro je bajmočki župnik *Nikola Kujundžić*, pisac i prevoditelj. Pisao je rodoljubljem nadahnute lirske i epske pjesme, pripovijesti, poučne i povijesne članke. Autor je glasovitih preljskih pjesama, među kojima se izdvaja antologijsko ostvarenje *Kolo igra tamburica* svira. Mnogi su mu stihovi umješno uglazbljeni (*Stipan Mukić*), te su i danas rado pjevani i slušani. Nikola Kujundžić rođen je 9. veljače 1861.

23. SIJEČNJA 1757.

U Subotici i okolici regulirane su feudalne obveze kmetova i želira (nadničara). Kmetovska sesija (zemljišna površina) u to vrijeme zahvaća u prosjeku 18 katastarskih jutara, 7 kj. livada i 3/4 kj. unutarnjeg zemljišta. Kuluk po jednoj sesiji iznosio je najviše 104 dana ručne i 52 dana vučne tlake godišnje.

23. SIJEČNJA 1927.

Održani su prvi i jedini izbori za tadašnju Oblasnu skupštinu Bačke, u koju su izabrani: dr. *Adolf Klein*, *Jaša Mačković*, dr. *Vladislav Manojlović* i *Antun Vidaković* (Radikalna stranka), dr. *Ödön Nagy* (Mađarska stranka), *Stevan Ferko*vić, dr. *Mirko Ivković Ivandekić* i *Tome Matković* (Hrvatska seljačka stranka) i *Svetozar Udicki* (Demokratska stranka). Glasovalo je samo 11.757 birača.

24. SIJEČNJA 1930.

Umro je *Šime Milodanović*, viši časnik, javni djelatnik i pisac. Pravo je završio u Pešti. Zbog slavenofilskih i rodoljubnih ideja i zagovora, umirovljen je uoči Prvog svjetskog rata. Po oslobođenju Subotice izabran je za predsjednika Narodnog odbora Bunjevaca i Srba, koji je odigrao znakovitu ulogu u stvaranju tijela vlasti u novoj državi Južnih Slavena. Pisao je pripovijesti i humoreske.

24. SIJEČNJA 2003.

Prema prvim službenim rezultatima popisa izvršenog minule godine, u općini Subotica zabilježen je 148.401 stanovnik, ili za 2.133 mještana nego 1991.

25. SIJEČNJA 1937.

Kraljevska banska uprava u Novom Sadu potvrdila je pravila Hrvatske kulturne zajednice u Subotici, čija je osnivačka skupština održana 15 kolovoza 1936. U upravu su izabrani: župnik *Blaško Rajić* (predsjednik), dr. *Mihovil Katanec* (tajnik), te vijećnici: dr. *Ladislav Vlašić*, *Ivan Kujundžić*, *Ive Prčić* i drugi uglednici.

25. SIJEČNJA 2003.

Konstituirano je Hrvatsko nacionalno vijeće, koje je izabrano na Elektorskoj skupštini 15. prosinca 2002. Za predsjednika je izabran prof. mr. sc. *Josip Ivanović*, a a

tajnika *Ladislav Suknović*. Inače, HNV ima 35 članova koji su

izabrani s dviju lista kandidata, predloženih od strane Foruma hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini i DSHV-a.

26. SIJEČNJA 1699.

Sukladno potpisanom ugovoru o Karlovačkom miru, teritorij Bačke prepušten je austrijskom caru, a time je u ove krajeve doseljeni južnoslavenski živalj izgubio nadu za povratak u stari zavičaj i postao dio življa Južne Ugarske. U subotičkom vojnom šancu, uz vojno-političko, započinje tada ustrojstvo pravno-administrativnog, društvenog i prosvjetnog života. Kao pogranično vojno mjesto (šamac) u sastavu Bačke, grad je bio pod neposrednom jurisdikcijom Ratnog vijeća Carskog dvora u Beču.

26. SIJEČNJA 1940.

U Zagrebu je utemeljeno Društvo bačkih Hrvata, čija su pravila odobrena 17. travnja iste godine. Upravu čine: dr. *Josip Andrić* (predsjednik), dr. *Bariša Radičev*, drugi tajnik, te blagajnici *Josip Radičev* i *Josip Lendović*.

27. SIJEČNJA 1945.

Po naredbi Vrhovnog zapovjedništva Narodnooslobodilačke vojske i Partizanskih odreda Jugoslavije, ukinuta je vojna uprava u Bačkoj, Banatu i Baranji, te je cjelokupna vlast na ovom teritoriju, tako i u Subotici, prešla u ruke civilnih tijela i organa narodnooslobodilačkih odbora.

27. SIJEČNJA 1957.

U Subotici je rođen *Vjekoslav Dulić*, molekularni biolog i istaknuti znanstvenik. Diplomirao je na zagrebačkom Sveučilištu, magistrirao na Institutu Weizmann u Izraelu, a doktorirao u Biološkom centru Sveučilišta u Baselu. Nakon poslijediplomskih studija angažiran je u više laboratorija i instituta, član je uglednih inozemnih znanstvenih ekipa, a potom formira i svoj istraživački tim u Montpellieru (Francuska). Od 2000.

docent je tamošnjeg Sveučilišta, a 2004. postaje viši znanstveni savjetnik.

28. SIJEČNJA 1762.

Nakon premjeravanja i razgraničavanja posjeda na pustarama, donesena je odluka da svaka osoba stječe pravo trajnog posjedovanja svoga zemljišta, kao stalni zakupac, sukladno podjeli i ispravku te podjele izvršenom 1756. godine. Time je svakoj osobi dopušteno zadržati zemlju, prenijeti je na druge, prodati je, ili dati u zalog. Jedino je u obvezi sve promjene prijaviti Gradskom vijeću, radi unošenja u zapisnik, odnosno radi registriranja nastale promjene.

28. SIJEČNJA 1993.

U 70. godini preminuo je *Ivo Papić*, kulturni djelatnik i pisac, jedno vrijeme ravnatelj subotičkog Dječjeg kazališta. Objavio je sedam zbirki pjesama i priča, pretežito za djecu, te knjigu portreta subotičkih likovnih umjetnika pod naslovom *Svjetlosti prostora*. Rođen je u Štafilićima kod Splita, 9. Studenog 1923. godine.

Natječaji Pokrajinskog tajništva za kulturu

NOVI SAD – Pokrajinsko tajništvo za kulturu objavit će 12 natječaja i jedan javni oglas za sufinanciranje programa i projekata iz oblasti kulture i umjetnosti u 2010. godini. Natječaji i oglas bit će otvoreni od 1. do 15. veljače 2010. godine, a sve potrebne informacije i dokumentacija nalaziti će se internetskim stranicama Tajništva www.kultura.vojvodina.gov.rs, od 1. veljače kao i u listu »Dnevnik« i »Službenom listu«.

Okrugli stol o identitetu Hrvata u Vojvodini

SUBOTICA – Okrugli stol s temom »Kolebanja identiteta među Hrvatima u Vojvodini« počeo je jučer (četvrtak, 28. siječnja) i nastavlja se danas (petak, 29. siječnja) u Gradskom uredu za medije u Subotici, Trg slobode 1. Okrugli stol se održava u terminima od 9 i 30 do 12 sati i od 17 do 19 sati.

U radu okruglog stola sudjeluju predavači iz Srbije, Hrvatske i Mađarske. Okrugli stol organizira subotički ogranak Matice hrvatske, uz potporu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Srbiji i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici.

Šokački bal u Baču

BAČ – Hrvatsko kulturno-umjetničko i prosvjetno društvo »Mostonga« iz Bača organizira Šokački bal. Bal se održava u petak, 29. siječnja, u hotelu »Central-lux« u Baču. Početak je u 19 sati.

Smotra recitatora na hrvatskom jeziku

SUBOTICA – Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku, 8. po redu, održat će se u subotu, 30. siječnja, u subotičkoj Gradskoj knjižnici. Početak je u 9 sati.

Sudionici smotre bit će nagrađeni knjigom na hrvatskom jeziku, a najbolji će primiti pohvalnice i otputovati na nagradni izlet u Osijek, gdje će imati prigodu pogledati predstavu u Hrvatskom narodnom kazalištu i posjetiti franjevački samostan.

Veliko prelo u Subotici

SUBOTICA – Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« organizira Veliko prelo 2010., koje će biti održano u subotu, 30. siječnja, u Dvorani sportova u Subotici. Početak je u 19,30. Tijekom večeri goste će zabavljati ansambl Ravnica, ansambl Hajo i hrvatska pop zvijezda *Boris Novković*.

Cijena ulaznice s konzumacijom iznosi 2500 dinara. Za rezervaciju karata možete se javiti na brojeve telefona 024/555-589 i 062/309-611.

Predstavljanje 9. sveska Leksikona u Vajskoj

VAJSKA – U organizaciji MO DSHV-a u Vajskoj u nedjelju, 31. siječnja, u dvorani župnog ureda bit će održano predstavljanje devetog sveska »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«.

Očekuje se, pokraj ostalih, dolazak dr. *Slavena Bačića* iz Subotice. Početak je u 17 sati.

Z. P.

Predstavljanje časopisa »Nova misao« u Subotici

SUBOTICA – Predstavljanje časopisa za suvremenu kulturu Vojvodine »Nova misao«, pokrenutog krajem prošle godine, održat će se u uto-rak, 2. veljače, s početkom u 18 sati, u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici. O časopisu će govoriti pokrajinski tajnik za kulturu *Milorad Đurić*, glavni urednik *Mirko Sebić* i sociolog *Branislav Filipović*. Do sada su izašla tri broja časopisa »Nova misao«, a u pripremi je i četvrti broj koji će se pojaviti koncem veljače. Organizatori predstavljanja su Gradska knjižnica Subotica, Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata i Fondacija Fokus.

Veliko prelo Pučke kasine 1878.

SUBOTICA – Pučka kasina 1878. organizira Veliko prelo, koje će biti održano u subotu, 6. veljače, u dvorani KTC-a u Subotici. Početak je u 19 sati i 30 minuta, a tijekom večeri goste će zabavljati ansambl »Ravnica«. Cijena ulaznice s konzumacijom iznosi 1500 dinara. Za rezervaciju ulaznica, kao i za druge obavijesti u svezi s Velikom prelom Pučke kasine 1878. možete se javiti na telefon 063/18-23-332.

Gupčev bal u Tavankutu

TAVANKUT – HKPD »Matija Gubec« po drugi put organizira Gupčev bal koji će biti održan u subotu, 6. veljače, u prostorijama Osnovne škole »Matija Gubec« u Tavankutu. Početak je u 19 sati. Organizatori pozivaju zainteresirane članove i simpatizere da pravodobno rezerviraju ulaznice, jer je njihov broj ograničen. Cijena ulaznice iznosi 1000 dinara, u što je uračunat aperitiv, predjelo, glavno jelo i piće tijekom cijele večeri. Ulaznice se mogu nabaviti na broj telefona 064/201-5274. Goste na balu zabavljat će tamburaški sastav »Grofovi« iz Velike (Hrvatska), te tamburaši HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Šokačko prelo u Beregu

BAČKI BREG – Trinaesto po redu Šokačko prelo bit će održano 6. veljače u Domu kulture u Bačkom Bregu u organizaciji tamošnjeg HKPD-a »Silvije Strahimir Kranjčević«. Početak je u 19 sati. Goste će zabavljati *Šima Jovanovac* i tamburaški sastav »Kristali«. Ove će godine na prelu gostovati i KUD iz Nuštra, iz Republike Hrvatske.

Marinski bal u Lemešu

SVETOZAR MILETIĆ – HBKUD »Lemeš« organizira preljску manifestaciju Marinski bal, koji će biti održan 6. veljače u Domu kulture. Početak je u 20 sati. Goste će zabavljati tamburaški sastav »Zlatni zvuci« iz Sombora, a bit će organizirana i tombola. Cijena ulaznice je 1000 dinara, u što su uračunati – aperitiv, večera i fanci. Sve informacije mogu se dobiti na telefon: 063/71-72-043. Rezervacija je obavezna, jer je broj gostiju ograničen.

Književno prelo u HKC »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – Hrvatska čitaonica organizira četvrto Književno prelo, koje će biti priređeno u petak, 12. veljače, u HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici. Na prelu će biti predstavljene nove knjige u nakladi Hrvatske čitaonice: »Cviče i kamen« *Balinta Vujkova* i »Zimske mirakule« *Nedeljke Šarčević*. U programu će sudjelovati recitatori i glumci Male scene Hrvatske čitaonice, te tamburaši, pjevači i autori. Tijekom večeri bit će izvedena i premijera predstave »Novi doktor« *Marjana Kiša*. Početak je u 19 sati.

Akreditirani seminari Zavoda za kulturu Vojvodine

NOVI SAD – Zavod za kulturu Vojvodine u suradnji s Centrom za kazališna istraživanja, Pedagoškim zavodom Vojvodine, Pokrajinskim tajništvom za kulturu i Pokrajinskim tajništvom za obrazovanje, organizira i ove školske godine seminare u obliku vikend-radionica, počevši od veljače 2010. godine.

Cilj seminara je pomoći prosvjetnim djelatnicima u organiziranju i radu dramskih i recitatorskih sekcija, pripremi učeničkih predstava i recitatorskih nastupa djece, uvođenju kulture govora i elemenata kazališnog odgoja u nastavu, kao i unapređenju zbornog i folklornog stvaralaštva u školama i KUD-ovima. Seminari se organiziraju iz četirima područjima: seminar za voditelje recitatorskih sekcija (6. i 7. veljače), specijalistički seminar za voditelje folklornih ansambala (13.-19. veljače), seminar za redatelje dječje drame (u ožujku), specijalistički seminar za dirigente zborova (od 8.-10. travnja).

Voditelji seminara su visokokvalificirani muzikolozi, dirigenti, redatelji, glumci, kazališni pedagozi, predavači i profesori Akademije umjetnosti u Novom Sadu. Seminari su akreditirani od strane ZUOV-a Beograd, Katalog pod br. 249 i 271. Seminari će se održavati u Novom Sadu. Kontakt osobe: *Vladimir Ris* i *Savo Mučibabić* 021/457-525, 021/4754-128.

LAZAR FRANCIŠKOVIĆ, »DI, ČUJE PISMA DIVOJAČKA I PO KOJA SUZA«, NOVUM D.O.O., ZAGREB, 2009.

Kao put u jesen

Pjesnik na svom vlastitom poetskom tragu, donosi stišanom strašću lagani odmak od prošlih zbirki i novi pogled u sebe i svijet

Piše: Nevenka Nekić

Najznačajnija linija podjele u čovjeku proteže se između one čovjekove komponente koja djeluje kao aktivno jastvo koje samo sebe potvrđuje i razgraničava od drugih i onog dijela koji čezne za poretom tajne. To je dakle, linija između uništive i neuništive komponente u čovjeku. Teorijski postoji savršena mogućnost sreće: vjerovati u neuništivo u sebi. Onom drugom, onom jasno efemernom biti stalna opozicija, poništiti faktografiju života, geografiju viđenoga i zaustaviti se na onoj ljestvi koja jakovljevi vodi u nebo.

To je nemoguće jer se Tvorac pobrinuo da nas umijesi od zemlje gdje smo rođeni i udahne vječni dah mimesisa. Svatko je hodočasnik najprije zajedno u majčinoj utrobi, poslije djetinjstvom ugaženim amplitudama slike i intime. Nitko tome nije izbjegao, makoliko poricao, odricao se zavodljive ljepote ovozemaljskoga, boli koje donosi život, melankolije koja proizlazi iz spoznaje o prolaznosti.

HAIKU DAH

Najnovija zbirka pjesama Lazara Franciškovića »Di, čuje pisma divojačka i po koja suza« sadrži četrdesetak pjesama, većinom posve kratkih, u tri-četiri stiha spjevanih, gotovo haiku-daha. Tematski krug vezan je za nekoliko glavnih preokupacija: pastoralu njegovih salaša čiji gubitak u vremenu i prostoru ne može preboljeti; žitna polja koja su dominantno »zlatna« i žito je poput tajne života ujedno dionik vječnosti godišnjih doba, ono nosi u sebi izmjenu života i smrti kao i uskršnuća, jer Isus kaže: »Ako pšenično zrno ne padne na zemlju i ne umre, ostaje samo. Ako li umre, rodi veliki rod.« Žitna je simbolika sklad ljudskoga života i bilja. Tako i Dužijance prohode kroz riječi ove knjige, lagano lepršajući na ljetnim vjetrovima

Lazarove ravnice. Tu su sabrani svi njegovi preci, a spokojna ljepota i radost ove žetvene svečanosti je kontrast bijesnoj stihiji suvremena života kojoj se pjesnik nije privikao. Taj se odnos prema poljima i njivama vinuo do sakralnosti i stih poput ovoga: »...Na koljenima u pustošju njiva dok ih cjeliva.«, svjedoči o metafizičkoj vezanosti za paorski prostor koji se pokazuje kao jedina mogućnost opstanka. Romantizam je

sti i to one koja daje svakome, usamljenome pa i zdvojneme, najprisniji odnos s bližnjim, i to smjesta, ali samo potpuna i trajna poniznost. Ona to može zato jer je i sama jezik molitve.

TRAGANJE ZA TAJNOM

U suvremenu svijetu mnogo je sjaja koji nas zavodi i privlači prividnom slobodom u kojoj često pobjeđuje onaj jak i uspje-

ponekad nedorečena, ali uvijek melankolična. Jesu li to beskrajni ravnice, nepregledna valovlja žita, vjetrovi što brišu prašne puteve Panonije...tek ta sjeta uvukla se i u intimni, tihi ljubavni izričaj prema imaginarnoj ili stvarnoj ženi s kojom vodi razgovore nalik na klupka riječi u pustinji svijeta. To je druga velika tema ove zbirke. I dok se u prošlim zbirkama stihova ili proze L. Francišković intenzivno bavio baštinom svoje ravnice, vezama s precima, lutao i deskriptivno etnografski bilježio umirući život sela i grada, u ovoj zbirci okrenuo se svojoj intimi.

S malo riječi, bez nepotrebnih glagola i tumačenja, bez eksplicitnosti, u jezičnoj »oskudici« koja sažima tijela i sudbine kao slutnje, stoje njih dvoje, a između njih cvijet orhideje. Neobičan cvijet došao k nama s istoka sa simbolikom ljepote i savršene čistoće. Ta se čežnja pojavljuje na više mjesta; orhideja je ponekad dio poredbe, ponekad sama osoba, uvijek zamjena za idealizaciju ženskoga lika, kakvih danas gotovo i nema.

Ne napušta se mitska lokacija »bilog bajske salaše« gdje su »oči divojke ko orhideje«, samo se pretače iz slike u duhovnu amforu, da bi se došlo do poetske punine. Ona nastaje i čudesnim spojevima prostora i zvuka: »ravni muk«, ili pak poantiranjem na koncu pjesme: »I nemož da ne boli/Ako nikog nemaš«.

ZAČUĐEN NAD ŽIVOTOM

Pjesnik zastaje začuđen nad životom i ljudima, što bi se u teoriji, koju primjerice zastupa G. Steiner, smatralo vrlinom; ne izgovara misao do kraja, skraćuje riječi u nekom osobnom ritmu: pomir, taj (kao tajna), drev (kao drevan), zagonet, prekras i tome slično.

Pjesnik stvara poetske minijature, male svjetlace negdje na rubu

to izražavao i likovno: nezaboravna je slika francuskoga slikara J. F. Milleta »Angelus« u kojoj se smisao mučnoga života dvoje ljudi na golemoj ravnici akumulira u molitvi.

Ima u tom Lazarevu stihu kao i u romantičarskoj slici ponizno-

šan. Ali upravo takvima, isuviše zabavljenima svojim trijumfom, neprimjetno promakne tihi impuls tajne kad se pojavi. Franciškoviću je neprolazno duhovno stanje traganje za tajnom, lutanje bezvremenima i prostorima u sinesteziji koja je nejasna i maglovita,

žitnoga polja koje je česti okvir lirskoga zbivanja: »Zlatni klasovi ko rojevi zvijezda/ Grcaju i raduju mladosti...«. Osim poredbe, tu je poosobljenje klasova koji mogu grcati poput čovjeka, imaju osjećaje, duh i dušu, sudjeluju u općoj harmoniji ili disharmoniji svijeta. Dio su njega i nas i poriču kaos, koji se toliko nudi u izbezumljenim scijentističkim koncepcijama filozofskih labirinata. Ovu sakralnost pjesnik donosi izravno ili neizravno u ovoj zbirci koja obiluje intimnim razgovorima s Bogom: »Kad gluhost srca zahvati stvarnost.../Slušaju:/Otac, iz ljubavi, ispunit, ni ne pitaju / Vas, Svoju će nad vama Milost«. Obračanje Bogu ponekad je vapaj, jedino uzdanje i molba: »Bože!/ Pjesmu jaču od ljudske ljubavi koja izgara./Vjere!«

U magiji jezika javlja se bachelarova slika koju pamti iz djetinjstva i koja bez osobita obrazloženja postoji zauvijek u njemu: »Sjećaj: u pusti i polusjenama jednog...jutra, kao dijete.../Nešto dalje od žara na kamenu stare čaše,/Po kojoj igrate nježne boje poput daha, plamena...«. Mistika pohranjenoga i utamničenoga blaga iz najranijih dana nalik na nadrealne slike, mogu biti dio ontološkoga bića, jednako kao i mita koji uključuje široki plan nejasnih sugestija što prodiru u lirski subjekt.

SAŽETA SJETA

Lazar Francisković nosi sobom kao dominantu sjetu i melankoliju, ali na sažet način, ne napustivši »ambar pun jezika«, ponire

u sebstvo i ljubav prema Njoj, suzdržan, kao i uvijek kad se radi o ženi, gnomski jezgrovit, pomalo turobno sluteći da ne može naći razrješenje, jer osjeća »da prikrada im život«.

Izmjena intime i empatije prema starodrevnim salašima i ljudima čine amplitude, u kojima se stječu i prožimaju ljubav, nostalgija, Bog, ponekad implicitan, nevidljiv, udaljen, nazočan kao samopodrazumijevajući element u zavičaju kojim kroči s Njom.

U zbirci je miješanje jezičnoga izričaja standarda i dijalekta. Ono se događa u polju istoga stiha ili pjesme, kao incident, kao slikovit skok, akcent, udar kistom koji osvjetli prostor i vrijeme. Taj jezični ikavski topli i nježni tijek koji mu ispunja žilje, sastoji se od

drevnih oblika koji vezuju njega i tradiciju: bili, tija, oto, avlija, astal, pendžeri, bili šling, risar, paor...

Pjesnik na svom vlastitom poetskom tragu, donosi stišanom strašću lagani odmak od prošlih zbirki i novi pogled u sebe i svijet, saževši u četrdesetdevetoj pjesmi »Na bilom bajskom salašu« svoj emocionalni drhtaj i pejzaž zavičaja. Ali, u konačnici, reći će: »Bože...sami.../Po kad i pripiremo s Tobom...oprosti.../Mi smo Tvoja dica i nemož da nas se odrekneš/I da nas ne uslišaš!«.

Kao na puteljku u jesen kad pada lišće, u osami zastajkujemo i tragamo s pjesnikom za »bajskim salašima« gdje u »pendžerima grimiz muškata« i lampaš prizivaju.

DVA STOLJEĆA OD ROĐENJA VINCE ZOMBORČEVIĆA (1810.-1901.)

Bibliofil koji je zadužio Suboticu

Prošloga petka, 22. siječnja, u subotičkoj Gradskoj knjižnici održana je svečana akademija u povodu 200 godina od rođenja subotičkog liječnika i bibliofila *Vince Zomborčevića* (1810.-1901.). Nakon što je 1832. diplomirao u Pešti, Vince Zomborčević karijeru je započeo

liječnika. U vrijeme apsolutizma počeo se baviti politikom. Bio je protivnikom mađarske revolucije 1848., kao i drugi istaknuti bački Hrvati: *Ivan Antunović*, *Ambrozije Šarčević* i *Josip Rudić*. Ubrzo je postao trgovac i bankar.

Po riječima knjižničarke savjetnice iz Gradskog muzeja *Nevenke Bašić Palković*, Zomborčević je po svojoj erudiciji bio »renesansni« čovjek, a među ostalim zanimao se za kulturu i umjetnost. Bio je bibliofil, a svoju je biblioteku od oko 950 naslova (2000 svezaka) darovao subotičkoj Gimnaziji. Preostali dio te zbirke danas se nalazi u Fondu stare i rijetke knjige subotičke Gradske knjižnice, a manji dio knjižnici Gradskog muzeja, također u Subotici.

»Riječ je o djelima iz 16., 17., 18. i 19. stoljeća. Naslovi su na mađarskom, latinskom i njemačkom jeziku. Zanimljivo je da među tim knjigama nema nijedne knjige na slavenskim jezicima«, rekla je *Nevenka Bašić Palković*.

Svečana akademija bila je povodom i da se zbirka Vince Zomborčevića, pohranjena u Gradskoj knjižnici, obogati s 14 pisama njegove osobne preписke, koju je vodio na nekoliko jezika. Pisma je knjižnici darovao njegov potomak dr. *Stevan Zomborčević* sa željom da upotpuni znanje

budućih pokoljenja o značajnom darodavcu i u njima potakne ljubav prema njegovanju svekolike svjetske baštine u pisanoj riječi.

»To su osobne preписke koje je moj pređak vodio sa svojim kolegama i prijateljima, ali smatram da će možda i one pridonijeti da bolje

disertaciju iz 1832. godine (doktorirao je s 22 godine) i govor s proslave 100. obljetnice proglašenja Subotice slobodnim kraljevskim gradom. Govoreći o značaju Zomborčevićeve biblioteke, Tasić je zaključio kako je subotička povijest nezamisliva bez spomi-

Bista Vince Zomborčevića

kao zamjenik, a kasnije je postao glavni gradski liječnik (fizikus) u Subotici.

Kao stipendist subotičkog magistrata bio je prvi rođeni Subotičanin koji se školovao za

Knjige iz Zomborčevićeve biblioteke

sagledamo njegovu ličnost, kakav je bio i što je radio«, rekao je ovom prigodom *Stevan Zomborčević*.

Knjižničar Zavičajnog fonda Gradske knjižnice *Mile Tasić* ukazao je kako je Zomborčević, osim sakupljanja knjiga, ostvario i dva autorska djela – doktorsku

njanja imena Vince Zomborčevića. U okviru svečane akademije priređena je i izložba knjiga iz zbirke Vince Zomborčevića, koju je priredila *Rita Fleis*, knjižničarka Fonda starih i rijetkih knjiga Gradske knjižnice.

D. B. P.

ANTE TOMIĆ, »ČUDO U POSKOKOVOJ DRAGI«, NAKLADA LJEVAK, ZAGREB, 2009.

Humoristički roman koji vapi za čitanjem

U ovom, dosad najkompleksnijem autorovom ostvarenju, umješno se izmjenjuju elementi vodvilja, stare holivudske komedije, trilera, romana ceste i komedije zabune, sve pažljivo izvagano i skuhan

Bira: Đurđica Stuhlreiter

Sve što su čitatelji ikada poželjeli od humorističkog romana darovano im je u »Čudo u Poskokovoj Dragi«, novom čudu iz majstorske radionice Ante Tomića – maestralna priča, pitko pripovijedanje, živahni likovi, sjajni dijalozi, napete situacije te komični – i naravno – iznenadni obrati. U tom, dosad najkompleksnijem autorovom ostvarenju, umješno se izmjenjuju elementi vodvilja, stare holivudske komedije, trilera, romana ceste i komedije zabune, sve pažljivo izvagano i skuhan, da bismo dobili humoristički roman koji jednostavno vapi za čitanjem.

U ovom je romanu Ante Tomić stvorio sasvim posebne likove. »Čuli ste vjerojatno za Teda Bundyja, odvjetnika iz Burlingтона u Vermontu koji je ubijao studen-

tice nalik njegovoj bivšoj djevojci, ili za Andreja Pićuškina Šahista, kojega su zaustavili malo prije nego što je uspio smaknuti šezdeset četiri osobe, po jednu za svako šahovsko polje, ili za Pedra Lopeza, takozvano 'čudovište iz Anda', ili za britanskog liječnika Harolda Freda Shipmana, za Alberta Fisha, Jacka Rasparača... E, pa zaboravite ta čudovišta. Svi serijski ubojice ne mogu se mjeriti s okrutnošću Poskoka, divlje obitelji koja nastanjuje jednu skrivenu krašku udolinu u Dalmatinskoj zagori. Rijetki koji su preživjeli susret s njima tek poslije mnogo nagovaranja i s golemom nelagodom, drhtava glasa, mucajući, kroz suze govore o tom stravičnom iskustvu, a u pola pripovijesti obično se popišaju u gaće.«

HAJDUČI I ŠVERCERI

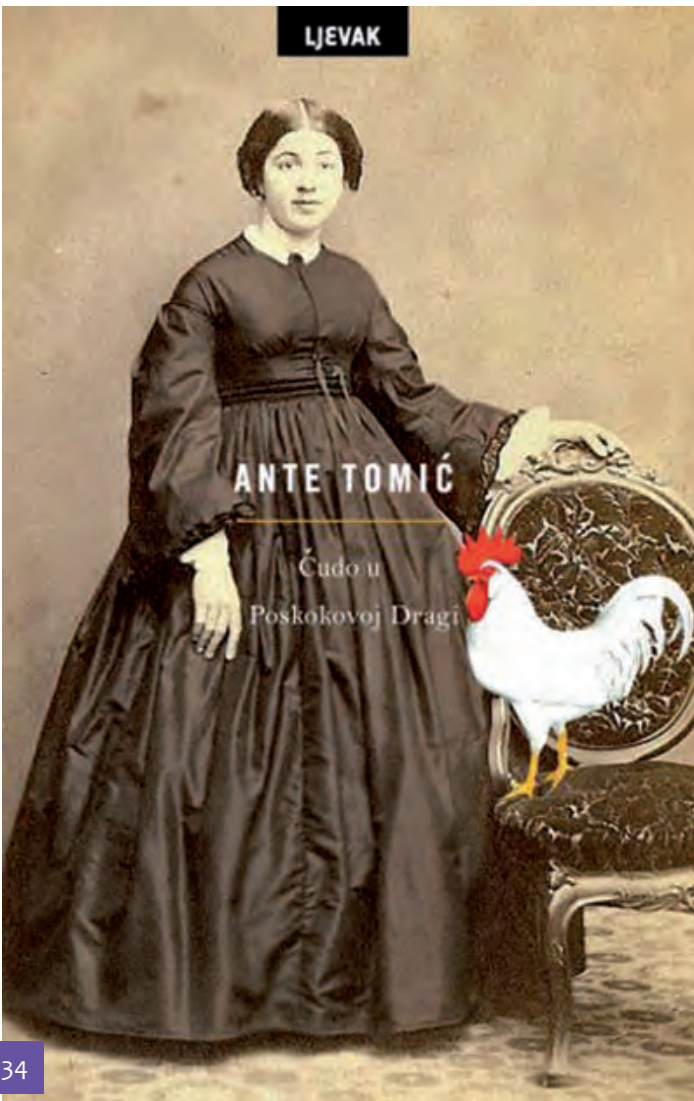
O njima Tomić zapisuje: »Bili su to ponosni, nepokorni ljudi, hajduci i šverceri što su maskirani ovčjim kožama iskakali iz stada i kratkim, zakrivljenim noževima klali redom, turske poreznike, austrijske geometre, jugoslavenske žandare, milicajce i poštare. U crkvenim ljetopisima prilježno su zabilježene mnoge zgode da je neki državni službenik precijenio vlastiti autoritet pa se drznuo doći u Poskokovu Dragu, a onda ga dugo, dugo nitko ne bi ni čuo ni vidio. Čobani bi ga danima poslije našli u kakvom jarku, oglodana od zvijeri. Prepoznali bi ga tek po zlatom vezenoj uniformi koju je siromah za života oholo nosio.«

Ante Tomić voli svoje likove, čak i kad se čini da im se pomalo ruga, ironija kojom presvlači naizgled grubi i primitivni mentalitet laka je poput najfinije svile. Svi romaneskni elementi ovog su se puta smjestili na odgovarajuće mjesto i vrijeme u slatko-gorkoj komediji koja će se pamtići godinama. »Čudo u Poskokovoj Dragi«, roman zrele i iskusne spisateljske ruke, jedan je od rijetkih,

danas možda i jedini hrvatski koji čitatelje kao od šale može nasmijati do suza.

SIMPATIJA I KRITIČNOST

Kao preporuka za čitanje može poslužiti i mišljenje kritike: »'Čudo u Poskokovoj Dragi' namjerno je prepuno pretjerivanja svih vrsta, scena koje funkcioniraju kao nekakav iskrivljeni realizam i čitav roman zapravo je istovremeno ironija mentaliteta o kojem Tomić piše, ali i nekakve simpatije koja od svega tog urnebesnog nikad ne čini grotesku. Pripovjedač se, naime, cijelo vrijeme pomalo podruguje, ali su mu pri tome namjere plemenite i njih prati ambivalentan osjećaj istovremene simpatije i kritičnosti. Tomiću je ovoga puta definitivno uspjelo napisati roman čija fabula teče dinamično i bez greške, s mnoštvom uspješnih dijaloga, te pokazati kako sraz starog i novog nikada nije običan crno bijeli kontrast. Uglavnom, puno je toga rečeno uzduž i poprijeko humorističke, lagane i čitke priče, pa se može reći kako se Tomić ovim romanom, gotovo kao novom prekretnicom, suvereno vraća danima stare slave.«

Književnik i novinar Ante Tomić rođen je 1970. godine. Završio je studij filozofije i sociologije na Filozofskom fakultetu u Zadru. Kao pisac prvi put objavljuje u časopisu »Torpedo«. Prvu zbirku priča »Zaboravio sam gdje sam parkirao« objavjuje 1997., a njezino prošireno izdanje 2001. Njegov roman prvijenac »Što je muškarac bez brkova« objavljen je 2000., postigao veliki uspjeh i do sada je imao sedam izdanja. Godine 2001. objavljuje knjigu feljtona »Smotra folklor«. Zajedno s Ivicom Ivaniševićem napisao je dramu »Krovna udruga«. U adaptaciji Aide Bukvić zagrebački je HNK uprizorio roman »Što je muškarac bez brkova«. Godine 2003. izdaje roman »Ništa nas ne smije iznenaditi«, potom 2004. knjigu feljtona »Klasa optimist«, a 2005. roman »Ljubav, struja voda i telefon«. Radi kao novinar za »Jutarnji list«. Dobitnik je nagrade Hrvatskog novinarskog društva za najbolju reportažu (1996.) i kolumnu (2005.).

Red – redak

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Riječi red i redak vrlo slično zvuče pa nam se često učini kako je svejedno koju ćemo upotrijebiti. Iako donekle ima opravdanosti za poistovjećivanje, ipak potpune sličnosti nema te je stoga važno znati kada trebamo reći koju od navedenih riječi.

Imenicu *red* (u množini *redo-vi*) upotrijebit ćemo kada želimo izreći niz, gdje što dolazi jedno iza drugoga ili jedno do drugoga. Tako možemo naići na dugačak red u banci, ljekarni ili prodavaonici.

Osim redova u kojima su živa bića, imenica *red* označava i niz predmeta, npr. sjedala u odrede-

nom redu u kinu, kazalištu, sportskoj dvorani ili na stadionu.

Značenje imenice *redak* (*redci*) jednoznačno je, a odnosi se na pisanje ili tiskanje. Znači niz pisanih ili tiskanih slova, odnosno riječi.

U novinarskom nazivlju postoji tekstovna kartica, koja iznosi 30 redaka tipkanoga teksta.

Prema tome redak se rabi pri pisanju, stoga ćemo reći:

- U sedmome je retku potreban ispravak.

- Pročitala sam samo desetak redaka.

Ali:

- Naš je automobil trideseti u redu za ukrcaj u trajekt.

POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Druga moderna

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Razdoblje od 1952. do 1969. godine u povijesti hrvatske književnosti nazivamo drugom modernom jer joj je s modernom (1892.-1914.) zajednička usmjerenost na europsku i svjetsku književnost. Za poslijeratnu je hrvatsku književnost presudna bila 1952. godina jer se tada pojavio novi naraštaj pisaca koji će preporoditi književnost svoga vremena. Književnike toga vremena dijelimo u dvije skupine; prvoj poslijeratnoj književnoj generaciji pripadaju pisci okupljeni oko književnoga časopisa »Krugovi«, koji je pokrenut 1952., i po kojemu su prozvani »krugovašima«, drugoj poslijeratnoj književnoj generaciji pripadaju pisci okupljeni oko časopisa »Razlog« (1961.), po njemu prozvani »razlogovcima«.

Krugovaška se generacija zalagala za estetsku obnovu književnosti podržavajući pravo na razliku i na vlastiti izraz. Dolazi do oslobađanja književnosti od utjecaja politike, odnosno soc-realističke tematike. Književni kritičar i urednik »Krugova« *Vlatko Pavletić* uvodno objavljuje esej »Neka bude živost!« tražeći umjetnički pluralizam. Krugovaši su kozmopolit-

ski orijentirani, otvaraju hrvatsku književnost vanjskim utjecajima, zanimaju se za književnu teoriju i kritiku Amerike. Najistaknutiji predstavnici krugovaša (i njihovi suputnici) su: *Nikola Miličević*, *Slobodan Novak*, *Zvonimir Golob*, *Slavko Mihalić*, *Josip Pupačić*, *Milivoj Slaviček*, *Vlatko Pavletić*, *Miroslav Slavko Mađer*, *Ivan Slamnig*, *Vlado Gotovac*, *Antun Šoljan*. Priklonili su im se i njihovi suvremenici, pisci iz prethodnoga razdoblja *Vesna Parun* i *Jure Kaštelan*.

Pjesništvo karakterizira širenje tematskih prostora na svakodnevne probleme i beznačajna zbivanja. Osnovne su značajke artizam i eksperimentiranje. Najčešće se rabi jezik ulice, idiomi zavičaja i urbani žargon. Najznačajniji pjesnici su *Slavko Mihalić* i *Ivan Slamnig*, a oko njih se grupiraju drugi pjesnici. Prozu 50-ih godina predstavlja: *Vjekoslav Kaleb*, *Vladan Desnica*, *Petar Šegedin*, *Ranko Marinković*, *Mirko Božić* (pišu otprije), te krugovaši *Slobodan Novak*, *Antun Šoljan*, *Ivan Raos*. Dramsko stvaralaštvo ponešto zaostaje za pjesništvom i prozom. Značajan utjecaj imaju *Krležine* drame. Naj-

»Krugovaši«

istaknutiji predstavnici su *Ranko Marinković* i *Marijan Matković*.

Razlogovci su okupljeni oko časopisa »Razlog« koji je izlazio od 1961. do 1968. godine. Časopis promiče pjesništvo, književnu kritiku i esejistiku. Razlogovci se nastavljaju na krugovaše i njeguju pluralizam u pjesništvu, tragaju za vlastitim izrazima, pod utjecajem filozofije stvaraju intelektualno pjesništvo izjednačavajući književna i filozofska nastojanja.

Pjesništvo je pojmovno nekomunikativno, neritmično i nemelodiozno. Česte su pjesme u prozi, grafička i vizualna lirika. Tematika je raznovrsna: egzistencijalna i etička pitanja, beznađe i praznina,

urbani život s pripadajućim žargonom. Proza je manje zastupljena, a po uzoru na američkog pisca *J.D. Salinger*a (»Lovac u žitu«) javlja se »proza u trapericama«. Središnji lik te proze je buntovan mladić, gradski frajer koji se ne uklapa u društvenu sredinu, nego sa svojom klapom osporava društvene norme. Predstavnici »jeans proze« su: *Antun Šoljan*, *Zvonimir Majdak*, *Alojz Majetić* i *Ivan Slamnig*. Dramski su pisci još uvijek pod utjecajem *Krleže*, no počinju se razvijati i nešto drukčiji pristupi (neverbalni teatar, poetski i teatar apsurd). Najistaknutiji dramski pisac je *Antun Šoljan*.

PROŠTENJE U PAULINUMU I ZAVRŠETAK MOLITVENE OSMINE

Obraćanje sv. Pavla

U subotičkom sjemeništu »Paulinum« 25. je siječnja svečano proslavljena svetkovina Obraćanja sv. Pavla apostola, zaštitnika gimnazije i sjemeništa. Svečanu sv. misu predvodio je umirovljeni segedinski biskup mons. *Endre Dulai* u zajedništvu s rektorom sjemeništa mons. *Josipom Miočom*, duhovnikom sjemeništa mons. *Markom Forgićem*, te prefek-

Svetkovina u subotičkom sjemeništu »Paulinum«

tom vlč. *Draganom Muharemom*. Svirao je vlč. *Láslo Baranji*, a pjevao sjemenišni zbor »Schola cantorum«. Propovijedali su biskup slavitelj na mađarskom jeziku i duhovnik sjemeništa na hrvatskom. Uz sjemeništarce u ovom su slavlju sudjelovali profesori Biskupijske klasične gimnazije, dobročinitelji sjemeništa, predstavnici različitih zaklada, direktori srednjih škola, roditelji sjemeništaraca i vjernici grada Subotice. Osim njih, slavlju su nazočili i generalna konzulica Republike Hrvatske *Ljerka Alajbeg*, generalni konzul Republike Mađarske *Lajoš Tapi*, predsjednik Skupštine Grada *Jeno Maglai*, zamjenik gradonačelnika *Pero Horvacki*, iz pokrajinske Vlade *Imre Kern*, iz samouprave Subotice tajnici za obrazovanje *Slobodan Čamprag* i *Franjo Horvat*, te bivši gradonačelnik i potpredsjednik Vlade Srbije *József Kasza*, dok se kasnije nazočnima pridružio i gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić*.

U poslijepodnevним satima u subotičkoj katedrali, euharistijskim je slavljem proslavljen završetak Molitvene osmine za jedinstvo kršćana. Kroz cijeli tjedan kršćani grada Subotice okupljali su se u svojim crkvama i promišljali o jedinstvu na zadanu temu »Vi ste tomu svjedoci«. Slavlje je predvodio subotički biskup mons. dr. *Ivan Penzes*, a prigodne propovijedi održali su mons. *Stanislav Hočevár*, nadbiskup beogradski na hrvatskom i mons. dr. *Ladislav Nemet*, biskup zrenjaninski na mađarskom jeziku, uz koncelebraciju svećenika subotičkih župa i okolice. Euharistijskom slavlju nazočili su i predstavnici kršćanskih crkava Vojvodine, predstavnik Srpske pravoslavne crkve o. *Miodrag Šipka*, biskup Reformirane kršćanske crkve *István Cséte Semesi*, superintendent Evangeličke crkve *Arpad Dolinski*, te biskup Slovačke evangeličke crkve *Samuel Vrbovsky*. Na kraju mise svatko je na svom obredu udijelio svećani blagoslov.

D. M.

POMOĆ NASTRADALIMA NA HAITIU

Svaki prilog može spasiti život!

Caritas poziva ljude dobre volje, koji su u mogućnosti i žele pomoći, da to mogu učiniti i preko Caritasa Subotičke biskupije, koji u suradnji s Nacionalnim Caritasom organizira sakupljanje novčane pomoći, koja će biti proslijedena Caritasu Haitia za pomoć nastradalima u zemljotresu.

Kao što je svima poznato, Haiti je pogođen razornim zemljotresom. Riječ je o najjačem

zemljotresu u posljednjih 200 godina. Glavni grad Port-o-Prens je u ruševinama, procjenjuje se da je preko 100 tisuća mrtvih. Razoreni su cijeli stambeni kvartovi, bolnice, škole, kao i crkve, katedrala i zgrada sjemeništa i nadbiskupije. Caritas na Haitiu pomaže svim svojim snagama i svaka pomoć im je dobrodošla.

Vašu pomoć možete predati na svakoj župi, u svakoj crkvi ili uplatiti putem žiro računa.

NLB Banka, 310-174188-91

Caritas Subotičke biskupije, Zmaj Jovina 20.

Svrha uplate – Haiti.

IN MEMORIAM

Nadbiskup zadarski Ivan Prenda

Zadarski nadbiskup *Ivan Prenda* iznenada je preminuo 25. siječnja, u Zagrebu, u 71. godini života, 46. godini svećeništva i 20. godini biskupstva. Nadbiskup Prenda rođen je 31. prosinca 1939. godine u Zemunik Gornjem. Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju završio je u Zadru. Katolički bogoslovni fakultet pohađao je u Zagrebu te je 1967. postigao licencijat iz teologije. Zareden je za svećenika 29. lipnja 1964. godine u Zadru. U Zadarskoj nadbiskupiji obnašao je sljedeće službe: od 1964. do 1968. bio je župnik u Škabrnji, Nadinu i Smilčiću; od 1968. do 1970. duhovnik u Nadbiskupskom sjemeništu »Zmajević« u Zadru; od 1970. do 1992. ravnatelj toga sjemeništa; od 1970. do 1972. kateheta mladih u Zadru; od 1981. do 1990. dopisnik Glasa Koncila; od 1970. do 1992. voditelj odjela za zvanja u Zadarskoj nadbiskupiji. Papa *Ivan Pavao II.* imenovao ga je nadbiskupom koadjutorom 29. ožujka 1990. godine, a biskupsko ređenje slavljeno je 9. lipnja te godine u zadarskoj katedrali. Službu nadbiskupa Zadarske nadbiskupije preuzeo je 2. veljače 1996. godine. U Hrvatskoj biskupskoj konferenciji obnašao je mnoge službe, a trenutačno je vršio službu predsjednika Vijeća HBK za kler i bio član Mješovite komisije Hrvatske biskupske konferencije, Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i Hrvatske unije viših redovničkih poglavara.

Priredila: Ž. V.

IMA NAS, JESMO I ZNAMO TKO SMO

Prelo kao susret

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Tradicija je jedna od važnih vrednota čuvanja identiteta. Ponavljanjem istih čina ili običaja nižu se vremenska razdoblja, pa i godine, te nešto postaje stvarna predaja od jedne na drugu generaciju. Tako su činili naši predci, tako predajemo i mi našim potomcima – često se zna govoriti kao obrazloženje tradicije. Najopasniji oblik tradicije je ako se razina vjere spusti samo na tradiciju. Česta je pojava danas da se upravo na tom području vjersko neznanje ili poluznanje opravdava takvim tvrdnjama: tako su radili moji stari, tako radim i ja i tako predajem svojem potomstvu. U tom smislu tradicija onda i nije neka vrednota nego samo okvir vrednote. Vjera je proces u kome čovjek iz dana u dan staje pred svoga Boga, potvrđuje svoju pripadnost njegovoj volji i pokušava živjeti tu svoju vjeru. Tradicija je, dakle, dobra kao povod, ali nije dobra kao cilj. Međutim, postoje područja života na kojima je tradicija bitna isto tako kao podloga za nešto što se u okviru toga prenosi.

PORUKA VELIKOG PRELA

Nalazimo se u mjesecu siječnju i u predkorizmeno vrijeme. Gledajući običaje naših predaka, koji su bili uglavnom ruralno stanovništvo, ovo vrijeme je bilo jedno od najljepših vremena u godini. Zašto? To vrijeme bilo je vrijeme odmora u kome je najviše vremena posvećeno čovjeku. Jasno, čovjeku kao društvenom biću, pa se u tom vremenu najviše posjećivala rodbina, prijatelji, a priređivale su se i razne zabave kao mjesta susreta i druženja. Čovjeku koji je cijele godine radio teške težačke poslove dobro su došle duge zimske večeri za razgovor, zabavu i druženje. Moram naglasiti da je u središtu bio čovjek i njegova riječ. Kao i mnoge druge sociološke datosti iz prošlosti, naši su očevi znali iskoristiti i za puno plemenitije i jače ciljeve. Tako je nastalo u tom razdoblju zimskih dugih večeri i tzv. Veliko prelo. Podsjetimo se da je prelo – kao i Dužijanca – ponajprije duboko obiteljski običaj druženja i susreta. Od obitelji do obitelji se razlikovao oblik, ali je bitni sadržaj uvijek ostao isti: susret. Je li taj susret pratio obilniji stol, ili nekakav dar, ili poseban razlog, ali je uvijek bilo druženje. Ne bih se upuštao u raspravu o obiteljskom prelu kao takvom, jer je ta tema na više mjesta i stručno obrađena. Više bih pokušao prepoznati poruku tzv. Velikog prela. U vrijeme jakog buđenja nacionalne svijesti, koje je razumljivo izazvalo otpor kod onih drugih, javila se potreba druženja na način poruke. Ta poruka je bila: Ima nas, jesmo i znamo tko smo. Zato je takvo prelo brisalo sve granice i vertikalno i horizontalno. Na Velikom prelu imao je mjesto i intelektualac i ratar. I sijeda glava, ali i mladi. Bila je to, dakle, jasna poruka u obliku jedne vrlo lijepe zabave i druženja, ali poruka jasna: Ima nas, jesmo i znamo tko smo. Zato su i prelijske pjesme nastajale više kao budilnica negoli zabavna pjesma. Nakon toliko godina i silnih promjena kroz koje prolazi naša zajednica, može li se odvojiti poruka Velikog prela od načina slavljenja? I drugo pitanje: Da li se svaki susret u ovom razdoblju do korizme može nazvati prelo? Kada povučemo paralelu s prošlošću, onda su u tom vremenu bile razne staleške i mnoge

druge zabave kao jedna kategorija, bila su obiteljska prela kao osobita kategorija i bilo je Veliko prelo kao jasna poruka i događaj. Pitamo se, dakle, danas – je li svaki susret poruka i događaj? Osobito ako imamo u vidu onu prvu poruku: Ima nas, jesmo i znamo tko smo. To prelo je bilo obučeno u događaj, doduše ne toliko scenski koliko snažan, u susretu.

SADRŽAJ KOJI ČESTO NEMA PORUKE

I danas smo u vremenu potrebe druženja, pogotovo što polako ali sigurno nestajemo, ponajprije brojem, jer su nam obitelji proređene i puno je više grobova nego kolijevki, a s druge strane jer je asimilacija kao naravni proces u ovim okolnostima vrlo snažna. Isplati li se postaviti pitanje: A kakvo je to druženje? Možda da. Ako je okvir tradicije dobra podloga, onda bi i susret trebao biti obogaćenje. Međutim, iskustvo koje prati današnje susrete prilično opterećuje. Ponajprije opterećuje sadržaj, jer često nema poruke. S druge strane opterećuje nemogućnost susreta, a napose razgovora, jer uz glazbu na 220 volti ne čuješ više ni samog sebe, a kamoli onog pokraj sebe. Upravo se događa ono što je znak našeg vremena – čovjek često ne vodi brigu o samom sebi, a zašto bi o drugome? Tako se i na susretima događa da nas objedinjuju samo zidovi i prostorije i da se vraćamo sa susreta umorni, siti i prazni. Netko će pravilno ocijeniti da je ova tvrdnja prejaka, ali mislim da je u pravu i on, ali i mi koji se nakon takve bučne večeri osjećamo više siromašni nego bogati. Došli smo do jednoga apsurd da je tako vrijedna tradicija u stvari samo jedan slabi okvir za koji se ne može reći da su tako radili naši predci i da tako želimo mi predati svom potomstvu. Ne možemo predati upravo radi toga što je negdje »izgubljena« temeljna vrednota. Da li se onda svako druženje u ovom vremenu može nazvati prelom? Jasno da može, ali je jasno tako i poruka da to onda više nije prelo u onom smislu u kojem smo naslijedili tradiciju, niti je toliko moćno da bi postalo poruka. Ipak se onda svodi na jednu više-manje uspješnu zabavu. Tako smo jednom lijepom nazivu »prelo« oduzeli sadržaj jer se doduše družimo, ali ne možemo razgovarati. Vidimo se, ali ne možemo tim samim poslati poruku, jednom riječju – ima prelo i neka ga bude, samo teško da ćemo više uspjati od prela učiniti događaj s toliko istančanom porukom događaja, kao što su ga imali naši predci. Kada ovako razmišljam ili s nekim razgovaram, dobijem prigovor da sam preoštar i »nesuvremen«. Ovih dana mi je to rekao jedan vodeći čovjek. Primio sam to kao istinu, ali smijem barem reći: u pravu ste, samo dajte nam nešto kvalitetnije gdje ćemo se moći uistinu susretati, posvetiti se čovjeku, biti za čovjeka, radovati se radi nas samih i poručiti onu trostruku poruku: Ima nas, jesmo i znamo tko smo. Kad se taj okvir omogući, onda ću vjerovati da kod nas ima puno prela, ali samo je jedno Veliko prelo. Po kršćanskom moralu, cilj ne opravdava sredstvo onda kada je cilj negativan. Stoga treba postaviti jasno pitanje: što mi susretima želimo poručiti i je li svako druženje uistinu poruka prela? Volio bih da Veliko prelo ostane Veliko prelo i da bude znak objedinjavanja i poruke, ugodna zabava i snažan doživljaj, događaj a ne samo običaj.

Na Velikom prelu

imao je mjesto i inte-

lektualac i ratar. I sije-

da glava, ali i mladi.

Bila je to, dakle, jasna

poruka u obliku jedne

vrlo lijepe zabave i

druženja, ali poruka

jasna: Ima nas, jesmo

i znamo tko smo

Prijedlog za nedjeljni ručak

... i još po nešto...

GLAVNO JELO – ODRESCI U BIJELOM

Potrebno za 4 osobe: 8 odrezaka, mlijeko, 0,5 l kiselog vrhnja, 150 g trapista, 1 jaje, 1 dl jogurta, vegeta, sol i suhi bosiljak

Priprema: Večer prije pripremanja odreske posoliti i utrljati vegetom i po želji bosiljkom, poredati ih u dublju posudu, te preliti mlijekom tako da meso bude sasvim u mlijeku. Ostaviti u hladnjak tijekom noći. Pleh premazati vrhnjem i poredati odreske te ih također premazati vrhnjem. Trapist po želji naribati ili izrezati u šnite te staviti na svaki odrezak po jednu ili dvije. Umutiti jaje, jogurt i preostalo vrhnje te preliti preko mesa. Sve staviti na 200-220 stupnjeva, peći sat vremena. Služiti toplo.

Prilog: Uz ovo jelo možete servirati kuhanu rižu i bareno povrće, primjerice cvjetaču, brokoli i mahune.

DESERT – KESTEN ROLADA

Potrebno: 0,5 kg kesten-pirea, 0,5 l slatkog vrhnja, 5 jaja, 5 žlica šećera, 5 žlica brašna (oštrog), 2 žlice kakaoa, prašak za pecivo

Priprema biskvita: Bjelanjke odvojiti od žumanjaka i mutiti ih mikserom. Kada su bjelanjci umučeni dodati postepeno šećer, zatim po jedan žumanjak, sve sjediniti. Dobivenu smjesu podijeliti na dva jednaka dijela. U jedan dio dodati dvije i pol žlice brašna, a u drugi dio dodati pomiješan kakao, prašak za pecivo i 2 žlice brašna. Papir za pečenje staviti u pleh i žlicom vaditi smjesu za biskvit, malo žute smjese, pa malo smeđe. Dakle, da biskvit bude šaren. Staviti peći.

Priprema za kremu: Kesten-pire naribati i odvojiti malo za ukrašavanje. Slatko vrhnje mutiti, pri kraju dodati naribani kesten te sve skupa sjediniti.

Kada je biskvit pečen, umotati ga u vlažnu kuhinjsku krpu i ostaviti da se ohladi. Kada je biskvit prohladen, odvojiti ga od papira i puniti dobivenom kremom. Ostatkom kreme premazati roladu, te je posuti naribanim kesten-pireom, čokoladom ili čokoladnim mrvicama.

PRIPREMITE KAVU NA NEOBIČAN I LIJEP NAČIN

Užitak bez kojeg se ne može zamisliti dan

Ispijanje kave u današnje vrijeme mnogima predstavlja užitak bez kojeg jednostavno ne mogu zamisliti dan, a mnogi ne mogu niti otvoriti oči bez tog crnog napitka.

Kava kao napitak obično se služi topla i spravlja se od prženih i mljevenih sjemenki koje rastu na stabljici biljke kave. Ovo piće sve je popularnije zbog raznih okusa i svakodnevnih noviteta koji privlače sve više potrošača. Biljka kave potječe iz Etiopije, a naziv »caffa« napitak je dobio po pokrajini u kojoj su najviše pravili »čaj« od prženog zrna. Prvobitna namjena bila je u djelovanju kofeina. Najveći proizvođač kave na svijetu je Brazil. Računa se da u Hrvatskoj, kao i u Srbiji, više od 50 posto stanovništva redovito pije kavu.

ŠTO MISLE LIJEČNICI?

Liječnici savjetuju da dan nikada ne započinjete kavom, već doručkom. Time ćete izbjeći probleme sa želucem. No, slažu se da kava ima i svoje dobre strane. Tri do četiri kave dnevno dobre su za srce. Pri tome je važno znati, kada je riječ o espresso kavi, prethodna tvrdnja odnosi se samo na kratku kavu. Produžena, navodno zbog dodatka vode iz aparata, sadrži više štetnih sastojaka. Iako stručnjaci nisu usuglašeni – donosi li kava više koristi

ili više štete, mahom se slažu da tu tako nam dragu crnu tekućinu ne bi trebalo konzumirati više od tri puta dnevno.

LIJEK ILI PREVENCIJA NEKIH BOLESTI?

Prema nekim istraživanjima, kava navodno smanjuje rizik od dijabetesa tipa dva. U pojedinim se istraživanjima svakodnevno pijenje kave povezuje sa smanjenim rizikom od Parkinsonove bolesti, karcinoma jetre, bolesti žuči... Osobama s niskim krvnim tlakom poznati su blagotvorni učinci kave, no, zasad sve to nije dovoljno da bi vam liječnik kao terapiju prepisao »dva dupla espressa ujutro i dva navečer prije spavanja«. Bolesti se i dalje liječe lijekovima, a o uživanju ili ne

uživanju u kavi odlučujete sami. Ipak, ne pretjerujte u količinama.

Kava ima snažan učinak na mozak, pospješuje izmjenu tvari u organizmu, pojačava snagu i rad srca, poboljšava krvotok u srcu, podiže krvni tlak, povećava količinu šećera u krvi i njegovu potrošnju, djeluje diuretski, može potaknuti na pražnjenje crijeva ili čak izazvati proljev. Neumjerene količine mogu izazvati poremećaje srčanog ritma, pojačati lučenje želučane kiseline i tako može izazvati žgaravicu i naškoditi. Glavni sastojak kave, kofein, u prevelikim količinama može voditi trovanju organizma, a prvi znaci su: glavobolja, drhtanje ruku, nesanica, suha usta, smušenost.

VRSTE KAVE I NAČINI PRIPREME

Vjerovali ili ne, ali danas u svijetu postoji preko 100 vrsta spravljanja kave. Neki od neizostavnih napitaka su svakako čuvena turska kava, espresso kava, irish coffee (irska kava), kapučino, ice coffee (ledena kava), moccachino, caffè latte, bije-

la kava, frapuccino. Pokraj neprevaziđene turske kave, danas visoko mjesto na ljestvici najpoželjnijih kava zauzima espresso kava, kao i ness kafa, koja svojim jednostavnim načinom pripreme omogućuje korisnicima konzumiranje na raznim mjestima.

I običnu kavu možemo pretvoriti ne samo u užitak za usta, nego i u užitak za oči. Uz malo mašte i spretnih ruku, nevjerojatno što sve možemo napraviti od obične kave ili kapučina i tako još više uljep-

šati ispijanje ovog napitka. Za pripremanje ovih pravih remek djela potrebno vam je: kava, mlijeko, šlag ili slatko vrhnje, tekuća čokolada, drveni štapić ili jednostavno čačkalica i naravno mašta. Ovoga puta donosimo nekoliko zanimljivih detalja, koje možete i sami primjenjivati, te razveseliti i oraspoložiti svoje bližnje.

Kočnice otpusti – veselju se prepusti

Piše: Željka Vukov

Dragi moji mali i veliki prijatelji!
Nekada davno ljudi su maskiranjem pokušavali dozvati i odobrovoljiti bogove, maskama su se štitili od nesreća, prirodnih nepogoda, loše sreće – svega lošeg što ih može snaći i čega se boje. Prerušavanjem su tjerali zimu i prizivali proljeće, a pritom se i dobro

vam nekoliko prijedloga za masku, koju možete sami izraditi i usput se dobro zabaviti. Pokazat ćemo vam kako vrlo jednostavno možete izraditi masku za ptičicu, prase, pčelicu ili bilo koju drugu životinju.

IZRADA MASKI

Kao podloga (nosač) svih ideja je obični papirnat tanjurić koji se može izrezati u cijeli niz oblika, kao uska maska samo oko očiju ili tako da prekriva većinu lica. Ipak, pripazite da vam nosić i usta uvijek budu otkriveni.

Osim papirnatih tanjura, odlična podloga za maske može biti mos guma jer se lako reže, savitljiva je, a opet dovoljno čvrsta da na nju možete učvrstiti ukrase.

PTIČICA

Izrežite tanjurić kao na slici i odmah izrežite i rupe za oči jer će vam poslije biti teže. Mama sigurno ima karton za jaja, pa je zamolite da otrgne dva udubljenja za oči i jedan špic za kljun.

Zalijepite ih na tanjurić tako da se ne prekriju oči. Obojite lakom ili temperama, te dodajte ukrasno perje i razne ukrase. Sa strane probušite dvije male rupice, pa provucite elastičnu gumu koja će vam držati masku na licu.

PRAŠČIĆ

Postupak je isti kao i kod ptičice. Prvo izrežite tanjurić i rupice za oči. Od ostatka tanjurića napravite uši. Zalijepite ih ljepljivom trakom ili oho ljeplilom. Njuškicu napravite od jednog

udubljenja za jaja. Ružičastom temperom ili vodenom bojom obojite cijelo lice, te crnom bojom dodajte detalje.

PČELICA

Plastični čep ljepljivom trakom učvrstite na izrezani tanjurić. Narančastom ili žutom bojom obojite lice, zaokružite crnim i dodajte detalje. Ticala napravite od crne plišane žice ili obične savitljive žice koju možete omotati crnim materijalom. Na krajeve ticala zakvačite dvije drve-

zabavljali. Taj se običaj zadržao sve do danas. Dakle, treba se dobro zabaviti. Kad idete na neki maskenbal ili karneval najvažnije je imati raspoloženje i dobru volju. Nije dosta samo doći i stajati, nego se i sami trebate uključiti, aktivirati i tada se možete doista dobro zabaviti. I ovoga puta Hrcko vas poziva na Hrcov maskenbal. Ove godine maskenbal će biti održan u dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici. S obzirom da je ta dvorana manja od dvorane u kojoj smo bili prethodnih godina, može primiti i manji broj djece. Tako ove godine Hrcko prvenstveno očekuje djecu koja pohađaju niže razrede, dakle od 1. do 4. razreda. Nadam se da se oni veliki od 5. do 8. neće ljutiti, te da će oni sljedeće godine isto doći.

Kako se obući za maskenbal?

Kako biste se mogli pripremiti na vrijeme i odabrati masku koja odgovara baš vama, a nemate ideju što biste mogli odjenuti, pogledajte prošlogodišnje maske. Pogledajte fotografije s prošlogodišnjih maskenbala ili jednostavno listajte vaše omiljene knjige, te možda ugledate neki vama dragi lik u koji biste se rado prerušili. Odolite gotovim kostimima, budite kreativni i skupa s roditeljima ili starijim bratom ili sestrom sami izradite maske i kostime za maškare. Možete se dogovoriti i s prijateljima i snjima praviti maske. Evo u ovome broju donosimo

ne kuglice ili kuglice koja možete napraviti od plastelina. Također napravite rupice sa strane i provucite gumu ili neku ukrasnu traku.

TAJNOVITA KRINKA

Elegantnu krinku venecijanskog stila možete izraditi sami, na brz i jednostavan način. Evo kako: potreban vam je karton izrezan u željeni oblik, koji se prekrije filcem, svilom ili bilo

kojim drugim materijalom. Na njega dodajte razne ukrasne detalje, primjerice: ukrasno perje, šljokice, sitne kuglice, ukrasne trake, a sve to još možete ukasiti ukrasnim ljepljivom – gelom, ili nekim flomasterima.

Prvo od kartona izrežite željeni oblik. Provjerite odgovara li vam razmak između očiju. Potom karton prislonite na filc (ili svilu) i izrežite još dva identična oblika.

Na karton nalijepite perje, a potom preko svega zalijepite filc s jedne i druge strane (kako vam karton ne bi grebao lice).

Dalje krinku ukasite prema vlastitim željama: ukasite je raznim krivudavim linijama, točkicama, sitnim cvjetićima, zalijepite perlice i trakice.

Na kraju, škarama probušite rupice kroz koje ćete provući ukrasne trakice i gumirani konac za vezanje oko glave.

Ukoliko ćete perle ili šljokice pričvrštivati, zašijte ih na film prije nego li sve zalijepite na karton.

Hrckove vijesti

HRCKOV MASKENBAL

Hrckov maskenbal 2010. godine bit će održan 13. veljače (subota) u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« u Subotici. Početak je u 11 sati.

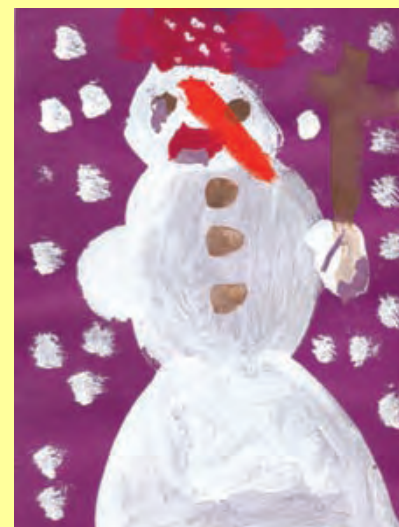
KLIZANJE NA LEDU

Kako saznajemo iz subotičkog Javnog komunalnog poduzeća »Stadion«, klizalište za građane, u koje spadate i vi, otvoreno je od ponedjeljka do četvrtka od 10 do 12 sati i od 17,30 do 19,30, a petkom od 10 do 12 i od 18,30 do 20,30. Vikendom možete na klizanje od 10 do 12, od 15 do 17, te subotom navečer od 19 do 21 sat, odnosno nedjeljom od 18 do 20 sati. Subotom od 22 do 24 sata je noćno klizanje uz disko glazbu, to je za malo starije. Cijena ulaznice za sve termine je 110 dinara za odrasle i 50 dinara za djecu. Ukoliko nemate klizaljke, možete ih iznajmiti na Stadionu malih sportova.

HRCKOVI UMJETNICI:

Ivana Vojnić Zelić – 6 godina,
Dječji vrtić »Marija Petković«

Petar Vukmanov Šimokov – 6 godina,
Dječji vrtić »Marija Petković«

Petar Sivić – 6 godina,
Dječji vrtić »Marija Petković«

Putujući propovjednik

Od doseljavanja na prostore zapadno-bačkog Podunavlja Šokci su postali prvenstveno ribari, stočari, pčelari, a ratarstvom su se bavili u onolikoj mjeri koliko im je bilo potrebno da bi prehranili svoje, u pravilu brojne obitelji. Žene su tkale, šile, plele i heklale i na taj način izrađivale ne samo odjeću, nego i svu tekstilnu opremu potrebnu jednom kućanstvu. Kako stari kažu, »dada i mater su se morali nastarat za ruva i kruva«, a za sve ostalo ostajalo bi malo ili ni malo.

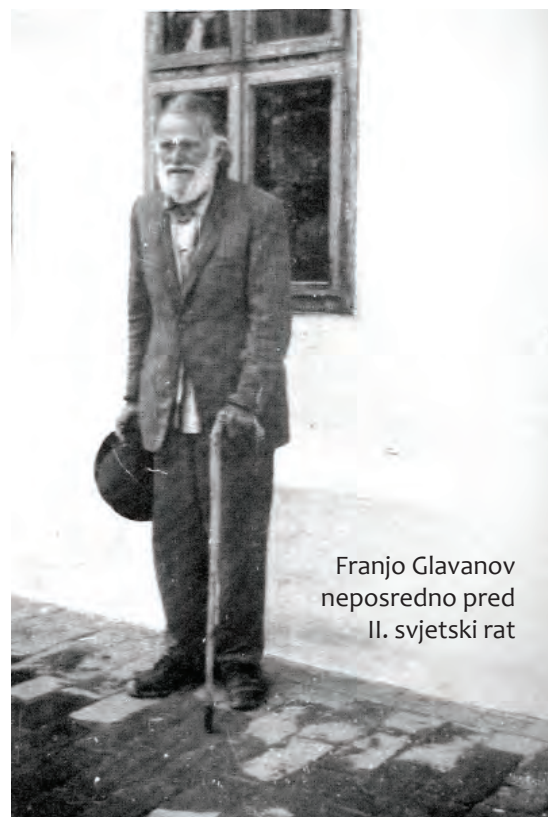
U drugoj polovici XIX. i početkom XX. stoljeća dolazi do velikih promjena u općem gospodarstvu, u okviru kojih se intenzivira i poljoprivreda. Žitelji Sonte teško su preživjeli uništavanje velikih površina šuma i prodavanje oranica. Putem otkupa vlasnici oko 8000 jutara najboljega dijela sončanskoga atara postaju *Balint Fernbach, Miklos Graeber i Mor Waindl*. Velika većina sončanskih Šokaca, u potrazi za kruhom, postaju nadničari, ne samo kod navedenih gazda, nego i u okolnim, bogatijim mjestima. U službu su se davala čak i djeca od 8-9 godina. Roditelji nisu marili za izobrazbu djece, računali su kako je »čeljade pismeno ako zna dat krsta«. Ukoliko bi se i pojavio netko za nijansu pismeniji od ostalih, znao je od strane svojih suseljana biti i postupcima i riječima izdvojen, do bola izrugivan. Pratio bi ga glas čudaka i »filtoza«.

Sončani nikako nisu prihvaćali svoje koji bi kruh zarađivali na bilo koji drugi način, nego poput ogromne većine, teškim radom i nadničanjem kod drugih. Jedna od sončanskih legendi svakako je bio *Franja Glavanov*. Nitko danas ne zna njegove precizne generalije. Zna se kako je rođen u drugoj polovici XIX. stoljeća, a da

je umro negdje van Sonte početkom šezdesetih godina XX. Kažu kako je u svojoj Sonti bio jedan od rijetkih suvremenika s navikom čitanja, odnosno bio je pismen. Čitao je puno, a pročitano je i prenosio i tumačio sumještanima. Ljudi su ga slušali, no isto tako držali su ga i za velikoga čudaka. U njegove su riječi počeli vjerovati s velikim kašnjenjem, tek kada su se neki povijesni momenti poklopili s nekadašnjim Franjinim riječima. I danas još ponetko od starijih Sončana zna u bilo kojoj raspravi potegnuti po sebi najjači argument: »Lipo je Franja Glavanov reko...«.

A Franja je čitao i propovijedao Bibliju, čitao je i ljudima tumačio razna proročanstva. U tom propovijedanju Sonta je Franji postala pretijesna. Sve se češće otpravljaao na put, njegova izbjavanja iz rodnoga sela bila su sve dulja. Obilazio je šokačko Podunavlje, pamte ga stariji i u Bođanima i u Bačkom Monoštoru. Pješačio je, po pričanju starijih, čak i do Pešte. Opet po usmenim predajama, pretpostavlja se kako je u peštanskoj knjižnici proveo puno vremena u čitanju. Stari kažu kako je u više navrata i iskinuo listove iz pojedinih knjiga i kasnije njihov sadržaj gotovo naučio napamet.

Franja je putovao i propovijedao. Na svoja je putovanja kretao isključivo pješice. Sa sobom je uvijek nosio poneku knjigu i »malo ruha«, kruha nikada. Bio je izuzetno skroman. Na svojim bi putovanjima bio jako zahvalan onom tko bi mu pružio koru kruha i kutak u štali u kojemu bi mogao prenoćiti. Van Sonte ljudi su ga pozornije slušali i više poštivali. Pružali su mu utočište, rado su s njim razgovarali, rado su slušali iz njegovih usta izrečenu riječ Božju. Bio je rječit, ali riječi mu nisu bile komplicirane. Propovijedao

Franjo Glavanov
neposredno pred
II. svjetski rat

je rabeći najjednostavnije riječi, propovijedao je tako, da ga je moglo razumjeti i dijete i nepismen starac.

No, ni to nije bilo dovoljno da ga Sončani prestanu smatrati čudakom. Kaže jedna stara izreka: »Nitko u svojem selu prorok ne može biti!«. Na jednom od svojih brojnih putovanja, neznao gdje, Franja je i umro. O tome se u Sonti samo pronio glas, a danas ni najstariji Sončani ne znaju gdje i ne znaju točnu godinu njegove smrti. Ostala je samo legenda o putujućem propovjedniku, o »svetom čovjeku iz Sonte«.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih mašina plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike porodice "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D.O. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vreme: od 8 do 16 časova

Snježni motivi Sombor, 29. siječnja

29. siječnja 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

DUGAČAK MJESEC

Siječanj je zbilja najduži mjesec u godini. Ne samo zbog toga što ima 31 dan, jer toliko dana ima još nekoliko mjeseci, nego zbog nezgodne okolnosti da ovaj prvi mjesec u godini ima dva najduža tjedna. Pogotovo na ovim našim prostorima, kada se nakon 15. siječnja završe svi blagdani, a do sljedeće plaće je još daleko...

FOTO KUTAK

Kula od žigica

KVIZ

ABBA

Koje je godine i u kojoj zemlji stvoren glazbeni sastav ABBA?
Tko su bili članovi sastava?
Kako se zvao prvi hit ABBA-e?
Koje su godine i s kojom pjesmom pobijedili na Euroviziji?
S kojim su sljedećim hit pjesmama počeli osvajati europske i svjetske pop ljestvice?
Kako se zvao njihov album koji je ubrzo postao bestseller u cijelom svijetu?
Koliko je ABBA prodala ploča tijekom zajedničke karijere?
Koje su godine prekinuli zajednički rad?

1972. u Švedskoj.
Ani Frid Lyngstad, Björn Ulvåus, Benny Andersson i Agnetha Fältskog, a počela
slova njihovih imena dala su naziv sastavu.
Hey Gamla man.
1974. godine s pjesmom Waterlo.
SOS, Mamma Mia, I do, I do.
Arrival koji je sadržavao hitove poput Money, money, knowing me, knowing you,
Dancing queen.
370 milijuna.
1983. godine.

VICEVI

TEST ZA ZAPOSŁJAVANJE

Ukoliko otvarate veliku tvrtku i želite zaposliti veći broj ljudi, ali imate određenih nedoumica prilikom odabira pojedinih kandidata za zaposlenje, njihovih potencijalnih sposobnosti i talenata za određeno radno mjesto, predlažemo sljedeći test:

- stavite 300 cigli u jednu prostoriju
 - sve kandidate za potencijalni posao uvodite u skupinama u tu prostoriju
 - ostavite ih minimum 5 sati i nakon toga analizirajte zatečeno stanje.
- One koje su prebrojali sve cigle zaposlite u RAČUNOVODSTVU.
One koji su više puta prebrojali – REVIZIJA. One koji su ih razbacali po cijeloj prostoriji – RAZVOJ I ISTRAŽIVANJE. One koji se međusobno gađaju ciglama – VODITELJI PROIZVODNJE. One koji su ih sustavno podijelili po cijeloj prostoriji – PLANIRANJE. One koji su otišli doma – MARKETING. One koje ste zatekli da spavaju – PORTIRSKA SLUŽBA. One koji besciljno sjede, gledaju kroz prozor i djeluju odsutno – STRATEŠKO PLANIRANJE. One koji su od cigli sazidali peč, spremili neko jelo i djeluju pijano – TEHNIČKA SLUŽBA. One koji nisu pomaknuli niti jednu ciglu, ali djeluju razdraženo i energično diskutiraju o svemu – UPRAVA.

MALI NOGOMET

Šeki eneterijer pobjednik turnira

SUBOTICA – Mladi nogometaši momčadi »Šeki enterijer« pobjednici su tradicionalnog novogodišnjeg turnira u malom nogometu, igranog

protekla dva mjeseca u subotičkoj Dvorani sportova. Naslov su osvojili pobjedom (6-5) u dramatičnom finalnom susretu protiv favorizirane momčadi »Snack bar Bus«, za koju su nastupali brojni renomirani nogometaši. Pobjednicima je pripala novčana nagrada od 50.000 dinara, a drugoplasiranoj momčadi od 15.000 dinara. Treće mjesto na turniru je osvojila momčad Tas Špeda koja je bila bolja od Vojputa (4-2). U revijalnom dijelu nedjeljnog programa, prije finalnog duela najboljih momčadi turnira, odigrani su susreti najmlađih nogometaša, djevojaka nogometnog kluba Spartak, te veteranskih momčadi Bačke i Spartaka.

ODBOJKA

Pobjeda protiv Jedinstva

UŽICE – Odbojkašice ŽOK Spartaka slavile su uvjerljivu pobjedu na gostovanju kod Jedinstva (3-0) u Užicu i s novim bodovima, kolo prije kraja, osigurale drugu poziciju u predstojećoj mini ligi koja će odlučivati o naslovu prvakinja države. Najefikasnije u ekipi pobjednica bile su *Klisura* i *Bokan*.

HOKEJ

Poraz hokejaša Spartaka

BEOGRAD – U posljednjem ligaškom susretu prvog dijela prvenstva hokejaši Spartaka poraženi su na gostovanju protiv Crvene zvezde (2-3) u Beogradu, ali unatoč porazu ostali su na drugoj poziciji pred doigravanje za naslov prvaka. Prvo mjesto u ligaškom dijelu natjecanja osvojila je momčad Vojvodine, a sada slijedi doigravanje i susreti kupa Srbije.

KOŠARKA

Neuspjeh na gostovanju

LOZNICA - Košarkašice Spartaka uvjerljivo su poražene na gostovanju kod ekipe Loznice (67-50) u 14. kolu Prve ženske lige Srbije. S 16 osvojenih bodova trenutačno zauzimaju 10. poziciju, a sljedeći susret »Golubice« igraju u nedjelju, 31. siječnja, na svom parketu protiv ekipe Radivoj Korać.

Počela mini basket liga

SUBOTICA – Prvim susretima odigranim 23. siječnja započela je, u organizaciji Gradskog tajništva za sport i omladinu i OKK Spartaka, mini

basket liga subotičkih osnovaca u kojoj će se do svibnja natjecati učenici od prvog do četvrtog razreda. Kroz ovo bi natjecanje trebalo proći oko 1500 malih basketkaša.

VATERPOLO

Uspjeh mladih vaterpolista Spartaka

SZENTES – Generacija mladih vaterpolista Spartaka (1995.) ostvarila je lijep uspjeh osvajanjem prvog mjesta na HMG kupu u mađarskom gradiću Szentesu. Puleni trenera *Ludviga Willa* pobijedili su vršnjake iz klubova Csongrad, Szentes i HVSC, i osvojili zlatnu medalju na ovom turniru mladih vaterpolista.

NOGOMET

Počele pripreme nogometaša Bačke

SUBOTICA – Treninzima na stadionu pokraj Somborske kapije i obližnjem hipodromu, pod vodstvom trenera *Radivoja Đurovića*, nogometaši Bačke su započeli zimske pripreme za nastavak natjecanja u Vojvodanskoj ligi, skupina Istok. U jesenskom dijelu prvenstva Bačka je zauzela treće mjesto s 33 osvojena boda, šest manje od prvoplasirane momčadi Slobode.

GABOR SAGHMEISTER, SUDIONIK RALLYJA DAKAR

Sada imam mnogo više iskustva

Zahvaljujući prisebnosti uspio sam prebroditi najtežu situaciju i nastaviti utrku

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Jedini predstavnik Srbije na najpoznatijem svjetskom rallyju Dakar, Subotičanin *Gabor Saghmeister*, u svom drugom nastupu osvojio je 59. mjesto u konkurenciji vozača motorkotača i za čak trideset mjesta popravio svoj prošlogodišnji rezultat. Vozeći po bespućima Argentine i Čilea, uspio je proći svih 14 etapa i na svom KTM-u provesti ukupno 77 sati borbe za što bolji konačni plasman.

»Po drugi puta sam nastupio na glasovitom svjetskom rallyju Dakar, ponovno uspio završiti utrku do kraja i solidno popraviti plasman u generalnom poretku, što me čini izuzetno zadovoljnim i ponosnim«, izjavio je Saghmeister u uvodnom obraćanju na prijemu kod gradonačelnika Subotice *Saše Vučinića*, koji je priređen u utorak, 26. siječnja, u kabinetu prvog čovjeka grada.

ISKUSTVO

»Za razliku od prošlogodišnjeg debitantskog nastupa, ovoga puta mi je mnogo toga bilo poznato i imao sam posve drugačiji individualni pristup utrci, ali i znatno jaču tehničku podršku njemačkog mehaničara *Thorstena Kaisera* i Sugewara teama, te prijateljsku podršku i asistenciju *Marka Kopunovića*, koji je sve vrijeme rallyja bio uz mene. Mislim da mi je iskustvo pomoglo prebroditi i najtežu situaciju na ovogodišnjoj utrci, kada sam tijekom treće etape u jednom trenutku kolabirao i nakon ukazane pomoći i infuzije, uspio stići do cilja i ostati u utrci«. Na pitanje – što mu sve prolazi kroz glavu tijekom duge vožnje koja svakodnevno traje više od deset sati neprekidnog sjedenja za volanom, Gabor je odgovorio:

»Dvadeset godina sam aktivno u moto sportu i jednostavno, kada sjednem na motorkotač posve se promijenim i na određeni način, kako mi to svi kažu, drugačije izgledam. Apsolutno se nastojim

koncentrirati kako da na najbolji način riješim bilo koju poteškoću na putu, svladavajući i najteži teren, kakav je najčešće na Dakaru. Osim te epizode u trećoj etapi, kada sam izgubio vodu i zapao u teškoće, tijekom svih ostalih etapa sam bio posve »in« i bez problema sam uspio sve podnijeti, unatoč činjenici kako sam zbilja jako puno vozio, a vrlo malo spavao. U prosjeku samo nekih 5-6 noćnih sati«.

KONDICIJA

»Tijekom cijele godine redovito treniram i održavam tjelesnu kondiciju, što je izuzetno važno, jer se bez dobre kondicije i pripremljenosti niti ne može očekivati bilo kakav rezultat na jednoj ovako zahtjevnoj utrci. Primjerice, sada sam primoran napraviti jednu stanku od tri tjedna zbog rehabilitacije ozlijeđene noge, ali odmah nakon saniranja ozljede nastavljam dalje s treninzima i pripremama za sljedeće utrke na kojima namjeravam sudjelovati u nastupajućoj moto sezoni. S pripremama namjeravam započeti 15. veljače i imam nekih četrdesetak dana do rallyja u Dubai, na kojemu namjeravam sudjelovati.

Inače, za vožnju motorkotača kojeg vozim (690 kubičnih centimetara i 200 kg težine) treba i solidna snaga, ali ja to uspijevam

kompenzirati svojom visinom i težinom, koje mi također puno znače u određenim delikatnim situacijama, posebice prilikom vožnje na 'specijalima' Dakara«.

RIVALI

»Jako je teško uspoređivati se s glasovitim vozačima poput Francuza *Despresa* i Španjolca *Come*, za koje cijeli svijet zna, jer to su profesionalni rally motoristi koji se natječu u svjetskom kupu u ovoj disciplini, a na Dakaru sudjeluju već po deseti puta. Za razliku od njih ja sam moto cross vozač, što je zbilja velika razlika kada je u pitanju utrka kakva je Dakar. Također, oni su u prilici

NAJVEĆA BRZINA

Prema podacima GPRS-a najveća izmjerena brzina Gabora Saghmeistera na ovom rallyju Dakar bila je 188 km/h.

redovito trenirati na sličnim terenima u Libiji i Senegal, dok se ja s primjerice dinama susrećem jednom godišnje. Ali, nakon dva odvožena Dakara i moje iskustvo je sve veće i vjerujem kako bih sljedeće godine mogao napraviti još bolji rezultat.

DINE

Osobno mi je najteže svladati pješčane dine, konstantno se mora voziti punim gasom, gdje god je to moguće, jer drugačije se jednostavno ne može.

POGLED S TRIBINA

Breme favorita

Najuspješniji hrvatski sportaši, bilo u pojedinačnim ili momčadskim sportovima, uvijek imaju dvostruko breme favorita, jer pokraj rivala na sportskim borilištima imaju i teret »podrazumijevajuće očekivanosti« vrhunskih rezultata. Na ovim našim, nekada zajedničkim prostorima jedinu težinu ima samo »zlato«, dok se druga i treća mjesta nikada ne vrednuju nekom pretjeranom važnošću. Hrvatski rukometaši su još uvijek s četiri pobjede i jednim neodlučenim susretom neporaženi na aktualnom EP, nadamo se da će ostati i poslije odlučujućeg duela protiv Danske, ali javnost bruji o lošim i neuvjerljivim igrama »Červarovih kauboj«. Ni objektivna smjena generacija i pripremanje nove momčadi za buduće OI u Londonu 2012. godine neće biti opravdanje ukoliko se *Balić*, *Vori*, *Alilović* i ostali ne vrate barem sa srebrom doma...

Blanka Vlašić je otvorila sezonu pobjedničkim skokom od 201 cm na mitingu u češkom Trinecu i odmah postavila najbolji rezultat tek započete atletske sezone u skoku u vis. Ali njezin poduži niz pobjeda na najvećim svjetskim mitinzima i naslov svjetske prvakinja mogli bi u trenu biti diskutabilni, ukoliko zareda nekoliko slabijih rezultata. Jer, *Blanka* je javnost navikla samo na prva mjesta, sve drugo je čist neuspjeh.

Na koncu ovog »teškog i bremenitog« komentara, vjerojatno najteže breme ovog tjedna ima najbolji hrvatski tenisač današnjice *Marin Čilić*, koji je ulaskom u polufinale Australian Opena napravio najveći rezultat svoje profesionalne tenisačke karijere (kao junior je osvojio Roland Garros). U prvih pet susreta prvog Grand Slama sezone, odigrao je tri meča u pet setova, pobijedio Argentinca *Del Potra* i Amerikanca *Roddicka* i stigao među veliku četvoricu koja će odlučivati o velikom šampionu Australije. Kada budete čitali ovaj tekst, možda ćemo već znati je li *Marin* uspio svladati Škota *Murraya* i plasirati se u veliko finale. U svakom slučaju, nemojmo mu stavljati preveliko breme, s njegovom tek 21 godinom, trebao bi još imati kredita kod javnosti.

TENIS

PBZ Zagreb Indoors

Odlučne partije *Marina Čilića* na Australian Openu predstavljaju najbolju pozivnicu za predstojeći teniski ATP turnir PBZ Zagreb Indoors, koji će od 1. do 7. veljače imati svoje peto izdanje. Na turniru će osim svih najavljenih najboljih hrvatskih tenisača igrati još, između ostalih: *Viktor Troicki* i *Janko Tipsarević* (Srbija), *Jurgen Melzer* (Austrija), *Christophe* i *Olivier Rochus* (Belgija), *Arnaud Clement* (Francuska), *Sergiy Stakhovsky* (Ukrajina) i dr. Prvi nositelj je *Marin Čilić*.

AUSTRALIAN OPEN

Čilić u polufinalu singla,
Karlović u parovima

Pobjedom protiv *Andy Roddicka* (7-6, 6-3, 3-6, 2-6, 6-3) u četvrtfinalnom susretu *Marin Čilić* je izbio povijesni rezultat hrvatskog tenisa i postao prvi kojemu je uspjelo plasirati se u polufinale prvog Grand Slam turnira sezone. *Ivo*

Karlović, koji je također napravio lijep rezultat u pojedinačnoj konkurenciji plasmanom u osminu finala, nastavio je s odličnim igrama i u parovima i s *Dušanom Vemićem* (Srbija) izbio plasman u polufinale.

EP U RUKOMETU

Odlučujući duel protiv Danske

U dosadašnjem tijeku Europskog rukometnog prvenstva Hrvatska je zabilježila četiri pobjede (Norveška, Ukrajina, Rusija i Austrija) i jedna remi (Island), i sa 7 bodova je pred posljednje kolo drugoga kruga

protiv Danske (četvrtak, 28. siječnja) zauzimala prvo mjesto na tablici svoje skupine.

NLB

Prvi domaći poraz Cibone

Igranje na dva kolosijeka uzima daha košarkašima Cibone koji su u 18. kolu regionalne NLB lige doživjeli prvi poraz na svom parketu u »Draženovom domu« u Zagrebu. Momčad FMP-a slavila je tijesnom pobjedom (57-55) u susretu koji je obilježio minimalni broj postignutih koševa, ali je Cibona usprkos porazu zadržala vrh prvenstvene ljestvice s 32 osvojena boda. Ostali hrvatski predstavnici su zabilježili polovičan uspjeh. Zagreb je svladao Olimpiju (85-82), Cedevita je bila bolja od Budućnosti (83-71), dok je Zadar poražen na gostovanju kod Partizana (86-74).

HOKEJ

EBEL liga na
Šalati

Hokejaši Medveščaka odigrat će u petak, 29. siječnja, i nedjelju, 31. siječnja, dva ligaška susreta EBEL lige protiv VSV Villach i Vienna Capitalsa na klizalištu na Šalati. S obzirom da se u ledenoj dvorani Doma športova održava ATP teniski turnir PBZ Zagreb Open, hokejaši će imati priliku odigrati susrete na svom matičnom ledu i svojim vjernim navijačima priuštiti nesvakidašnji događaj. Sve karte za ove susrete rasprodane su za samo 60 minuta.

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovođa i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

VANJA BAČIĆ, BOKSAČ SPARTAKA

Ruska zlatna rukavica

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Prema mišljenju najvećih boksačkih stručnjaka, mladi boksač subotičkog Spartaka *Vanja Bačić* najtalentiraniji je borac mlade generacije na ovim prostorima. Sa samo petnaest godina već je neprikosnoven u svojoj kategoriji i dobnoj granici do 18 godina, a usporedo s domaćom nepobjedivošću počeo je pobjeđivati i na inozemnim ringovima. Posljednju potvrdu svoje kvalitete dokazao je i pokazao brojnom gledalištu u ruskom Voronjezhu, osvojivši naslov »Zlatne rukavice« na turniru u ovom milijunskom gradu, koji ima čak sedam boksačkih klubova.

»Na boksačkom turniru 'Zlatna rukavica' sudjelovao sam u konkurenciji boksača do 16 godina i zabilježio sve tri pobjede u svojoj kategoriji do 18 godina starosti. Borio sam se protiv iskusnih boksača koji dolaze iz glasovite ruske škole koja ima dugogodišnju, veliku tradiciju u ovom sportu«, prepričava Vanja svoj međunarodni nastup u dalekoj Rusiji.

ŠAMPION

Svladati sve protivnike, pritom Ruse, još i na njihovom terenu, zbilja je sportski pothvat vrijedan velike pažnje. A kada to još postigne junior koji boksa sa starijim rivalima, još i više.

»Borbe su bile dan za danom, pa sam u finalnom susretu već osjetio i određenu dozu umora. Vjerojatno i zbog te okolnosti završna mi je borba za naslov pobjednika natjecanja i bila najteža od svih u Rusiji. Ipak, uspio sam zadržati snagu i pobjeđiti. U velikoj mjeri su mi za osvajanje naslova 'Zlatne rukavice', pokraj odlične pripremljenosti, pomogla i ranija iskustva borbi protiv ruskih boraca. Prva runda je bila neodlučna, ali u nastavku borbe sam uspio preuzeti svu kontrolu i trijumfirati. Boksao sam dosta oprezno, i često sam pravio poene iz tzv. 'povlačenja', nastojeći izbjeći potencijalne iznenaadne neugodne udarce, što je urodilo plodom i donijelo mi pobjedu«, pojašnjava Bačić.

Mladog subotičkog prvaka, pokraj neospornog talenta, krasi dobra tehnika koju gotovo svakodnevno razvija sa svojim trenerom, proslavljenim boksačem *Tomislavom Anteljom*.

»Vrijedno treniram s mojim trenerom Tomom Anteljom i trudimo se unaprijediti sve segmente boksačke vještine koja je neophodna za kvalitetno razvijanje tehnike, bez koje nema ni pravog uspjeha u boks. Uz naporan rad na treningu, tijekom protekle godine sam imao i veliki broj nastupa na raznim natjecanjima, na kojima sam stjecao i dodatno iskustvo, što

je također izuzetno važno u ovom sportu. Poslije brojnih pobjeda na domaćim borilištima, velika mi je želja postati europskim prvakom na sljedećem Europskom prvenstvu u svom dobnom uzrastu, za što ću se maksimalno spremati u budućem razdoblju. Do tada slijedi nekoliko inozemnih nastupa, ponajprije u Jermeniji i Azerbajdžanu, na kojima ću imati prilike susresti se

i odmjeriti snage s potencijalnim protivnicima na glavnom natjecanju ove sezone. Tijekom sezone bit će i reprezentativnih obveza u državnoj juniorskoj reprezentaciji, čiji sam član, tako da me čeka zanimljiva boksačka sezona puna brojnih sportskih ispita«, kaže Vanja Bačić, a mi mu želimo puno novih uspjeha u ovoj »plemenitoj vještini«.

TOMISLAV ANTELJ, TRENER

Veliki uspjeh

»Na natjecanju u Voronjezhu Vanja je svakim novim mečom sve bolje boksa i, kazano našim boksačkim rječnikom, postupno 'mleo' svoje protivnike«, kaže njegov trener Tomislav Antelj, nekadašnji državni reprezentativac i osvajač brojnih naslova na domaćim i inozemnim natjecanjima, a sada uspješan sportski pedagog. »On ih je dobivao njihovim standardnim oružjem – eksplozivnošću i taktičkom izdržljivošću, i to je rezultiralo uspjehom koji se nikada prije nije dogodio. Da jedan naš boksač pobjedi na turniru u Rusiji i pritom niti jedan meč ne izgubi. Pokraj velikog rezultata, nastup u Rusiji je bio značajan i zbog prilike za razmjenu mišljenja i iskustava s ruskim trenerima i kolegama, što je od velikog značaja za naš sport. Boksačka škola koju njegujem prostekla je iz ruske škole, ali sam je ja dodatno modificirao i oni su bili iznenađeni nastupom naših boksača, ponajprije Vanjinim učinkom. Jer, naglasio bih kako ruski grad Voronjezh ima blizu milijun stanovnika, nekoliko boksačkih klubova i majstora ovoga sporta, što mu daje veliki respekt i tradiciju boksa na ruskim prostorima. Turnir 'Zlatna rukavica' okruga Voronjezh zbilja je veliko natjecanje na kojemu je sudjelovalo blizu 200 natjecatelja u raznim kategorijama i dobim uzrastima, svi susreti su bili izvršno posječeni i sve to daje još više na važnosti uspjehu koji je postigao Vanja Bačić osvajanjem prvoga mjesta u svojoj kategoriji. Lijep uspjeh je napravio i drugi subotički natjecatelj *Florian Szabo*, koji je osvojio drugo mjesto u kategoriji do 41,5 kg. Zahvaljujući dobrim rezultatima pozvani smo na ljetu na zajedničke pripreme u Rusiju, što je dodatna potvrda kvalitete i priznanje našem zajedničkom radu. Mi nastavljamo dalje s pripremama, marljivim treningom i radom, s devizom našeg kluba: 'Obitelj, škola i boks', jer dijete koje se bavi boksom, da bi sve dobro funkcioniralo mora imati dobru poledinu u obitelji i biti dobar đak. Bez toga se jednostavno ne može biti kvalitetan boksač. Upravo zbog svih navedenih stvari i okolnosti kako je Vanja jedan odličan momak, rad s njim predstavlja veliku sreću za mene kao trenera.«

PETAK
29.1.2010.
HRT 1

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 06.45 - TV kalendar
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - ZABA - 90 sekundi
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.09 - Vijesti danas
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Metropolis 2: Bijeg u Veneciju, serija
 11.10 - Dokumentarni program
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 4
 14.10 - Vijesti s prijevodom za gluhe
 14.40 - Glas domovine
 15.05 - Drugo mišljenje
 15.35 - Znanstvena petica
 16.10 - Hrvatska uživo
 17.50 - Iza ekrana
 18.21 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.20 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
 19.30 - Dnevnik
 20.04 - ZABA - 90 sekundi
 20.10 - Posljednji vlak iz Gun Hilla, film
 21.45 - Lica nacije
 22.40 - Vijesti
 23.10 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 00.05 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
 00.50 - La nina santa, film
 02.30 - Vip Music Club LP
 04.00 - Naši životi: Najsmrtonosnija sezona
 05.25 - Oprezno s anđelom

HRT 2

06.35 - Najava programa
 06.40 - Žderonja, crtana serija
 07.00 - Legenda o Tarzanu
 07.25 - TV vrtić:
 --- Život u obitelji voden konja: Debela ribica
 --- Vitaminix: Bijelo meso
 --- Cipelice lualice: Baletna škola
 --- Mali crveni traktor: Majstor
 08.00 - Dexterov laboratorij
 08.25 - Gem, set, meč - serija za djecu
 08.50 - Vip Music Club
 09.25 - Kranjska Gora: Svjetski skijaški kup - veleslalom (m), prijenos 1. vožnje
 10.25 - Prijenos sjednice

Hrvatskog sabora
 12.25 - Kranjska Gora: Svjetski skijaški kup - veleslalom (m), prijenos 2. vožnje
 13.30 - Prijatelji 8, serija
 13.50 - Happy Hour, serija
 14.10 - Ksenia - princeza ratnica 6, serija
 14.50 - Kod Ane
 15.05 - Puni krug
 15.20 - Izazovi: Povratak u školu
 15.35 - TV vrtić:
 --- Život u obitelji vodenkonja
 --- Vitaminix
 --- Cipelice lualice
 --- Mali crveni traktor
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
 17.05 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.17 - Vrijeme
 18.20 - Županijska panorama
 18.50 - Vip Music Club
 19.25 - Doctor Who 1, serija za mlade
 20.10 - Večeras...
 20.15 - čarolija 10, serija
 21.10 - Naši životi: Najsmrtonosnija sezona
 22.05 - Vijesti na Drugom
 22.20 - Krivnja i nevinost, mini-serija
 23.55 - Zagrebfest 2009., snimka
 01.10 - Kraj programa

nova

07:10 Jackie Chan, serija
 07:35 Mali zmajčici, serija
 07:50 Žabljka patrola, serija
 08:15 Ezo TV, tarot show
 09:45 Tata i zetovi, serija
 10:15 Naši najbolji dani, serija
 11:15 Navy CIS, serija
 12:15 IN magazin
 13:05 Naša mala klinika, serija
 14:05 Provjereno
 15:05 Tulum 2, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Naša mala klinika, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Zmorstvo u bazi Presidio, igrani film
 21:45 Rt straha, igrani film
 00:00 Špijunska veza, igrani film
 01:55 Vidoviti Milan, tarot show
 02:55 Nostradamus, igrani film
 04:25 Rt straha, igrani film
 06:25 IN magazin
 07:00 Kraj programa

RTL

07.30 Pink Panther, crtana serija
 07.45 Miffy, animirana serija
 08.05 Princ iz Bel-Aira,

humoristična serija
 08.30 Pod istim krovom, humoristična serija
 09.20 Astro show, emisija
 11.25 Dadilja, humoristična serija
 11.50 Malcolm u sredini, humoristična serija
 12.20 Kralj Queensa, humoristična serija
 12.45 Ekkluziv, magazin
 13.00 Večera za 5,
 13.55 Tajna čokolade
 14.45 Heroji iz strasti, serija
 16.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.10 Dadilja, serija
 17.35 Malcolm u sredini, humoristična serija
 18.05 Kralj Queensa, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 Bojeva glava, igrani film, akcijski
 21.40 Firewalker, igrani film, akcijska komedija
 23.30 Vijesti
 23.40 Terminator, igrani film
 01.25 Bojeva glava, igrani film, akcijski
 02.55 Astro show, emisija

SUBOTA
30.1.2010.
HRT 1

06.10 - Bla'ske munde, emisija pučke i predajne kulture
 06.40 - Najava programa
 06.45 - TV kalendar
 07.00 - Znanstvena petica
 07.30 - Iza ekrana
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: đavolov vrt, film
 09.50 - Skica za portret
 09.55 - Croatia Osiguranje - prozor u svijet 125
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira
 11.55 - EP reportaža
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.35 - Reporter: Kraj sna?
 15.45 - Euromagazin
 16.20 - Vijesti
 16.29 - Vrijeme sutra
 16.30 - Kulturna baština: Samoborske šetnje
 16.45 - Vladimir Devide - Reminiscencije, film
 17.20 - Eko zona
 17.50 - Svirci moji, glazbena emisija

18.35 - Ep reportaža
 18.40 - Luda kuća 5, serija
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Evergreen (4.)
 22.00 - Ep reportaža
 22.05 - Vijesti
 22.20 - Vijesti iz kulture
 22.30 - Filmski vikend Jamie Lee Curtis: Riba zvana Wanda
 00.15 - Filmski maraton: Špijunska igra
 01.45 - Filmski maraton: Carambola, film
 03.10 - Svirci moji, glazbena emisija
 03.55 - Reporter: Kraj sna?
 05.00 - Oprezno s anđelom

HRT 2

07.00 - TV vodič + panorame
 07.30 - Najava programa
 07.35 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
 --- Vrijeme je za Disneyja: Legenda o Tarzanu
 08.25 - Danica
 08.30 - Ninin kutak
 08.35 - čarobna ploča 2
 08.50 - Izazovi: Povratak u školu
 09.05 - Navrh jezika
 09.15 - Pripovjedač: Grčki mitovi
 09.40 - Kranjska Gora: Svjetski skijaški kup (M) - veleslalom, prijenos 1. vožnje
 10.40 - Kokice
 11.05 - Briljanteen
 11.50 - 4 zida
 12.25 - Auto-magazin
 12.55 - Kranjska Gora: Svjetski skijaški kup (M) - veleslalom, prijenos 2. vožnje
 14.00 - Rukomet, EP - polu finale
 16.10 - Rukomet, EP - polu finale
 18.00 - Stolni tenis, reportaža
 18.35 - Novi istraživači s Olivierom Aubertom: Bušmanskij rajolici, serija
 19.30 - Garaža
 20.00 - Večeras...
 20.05 - Odmor u Vegasu, američki film
 21.40 - Sportske vijesti
 21.50 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
 21.55 - Dobre namjere
 22.45 - Noć u kazalištu - M.Krleža: Kristofor Kolombo
 00.10 - Kraj programa

nova

07:10 Ezo TV, tarot show
 09:10 Bumba, crtana serija
 09:25 Superheroj Spiderman,

Popust na količinu NA PROGRAMU: RTL Subota, 30. siječnja

Glavama dvanaesteročlane obitelji Baker kao da su se ostvarili dugo sanjani snovi. Dobivši željeni posao trenera nogometne momčadi fakulteta koji je i sam pohađao, Tom (Steve Martin) seli svoju obitelj iz malog

crtana serija
 09:50 Graditelj Bob, crtana
 10:05 Winx, crtana serija
 10:30 Dora istražuje, crtana
 10:55 Tko je Samantha?, serija
 11:25 Frikovi, serija
 12:25 Smallville, serija
 13:25 Zaljubljeni dječak, igrani film
 15:05 Thunderbirds, film
 17:00 Vijesti
 17:10 Nad lipom 35
 18:10 Lud, zbunjen, normalan, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Van dometa, igrani film
 21:40 Ubojica koji plače, igrani film
 23:35 Prva meta, igrani film
 01:20 Vidoviti Milan, tarot show
 02:20 Umorstvo u bazi Presidio, igrani film
 03:50 Ubojica koji plače, igrani film
 05:30 Osmijeh poput tvog, igrani film
 07:05 Frikovi, serija
 07:50 Kraj programa

RTL

07.00 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 08.30 Miffy, animirana serija
 09.10 Pink Panther
 09.20 Astro Boy, crtana serija (dvije epizode)
 10.10 Bakugan, crtana serija
 10.50 Tajna čokolade
 11.50 Skrivenne poruke, humoristična serija
 12.20 Teška lova, igrani film
 14.00 Prokletstvo Pinka Panthera, igrani film, komedija
 15.55 Premier liga: Birmingham City - Tottenham, prijenos
 18.00 Zvijezde Ekstra: 20 najčudnijih ljubavnih priča (2. dio), emisija
 18.30 Vijesti 19.10 Discovery:

mjesta u Illinoisu u veliki grad. Istovremeno, njegovoj supruzi Kate (Bonnie Hunt) napokon je objavljena knjiga, pa odlazi na promotivnu turneju. Tom shvaća kako dobiva nešto sasvim drugo od onoga što je mislio i čemu se veselio, jer bez Kate teško uspijeva izaći na kraj sa svojom brojnom obitelji, pogotovo stoga što ga ni na nogometnom terenu ne čeka bezbrižan posao.

Iako snimljen prema motivima istoimenog romana Franka B. Gilbretha Jr.-a i Ernestine Gilbreth Carey, film redatelja Shawna Levyja prilično je originalan i samosvojan, obiteljska komedija uz koju ćete se svakako do srca nasmijati, ali i koja će vas natjerati na razmišljanje o odnosima sa vašim najbližima.

Preživjeti divljinu -
Ande, film

20.00 Popust na količinu,
igrani film, komedija
21.35 Zastrahaivači, igrani film,
23.25 Brijaiči 2, igrani film,
01.05 Lovci na blago, igrani

NEDJELJA
31.1.2010.

05.45 - Najava programa
05.50 - Eko zona
06.20 - Glas domovine
06.45 - TV kalendar
07.00 - Euromagazin
07.30 - Duhovni izazovi
08.00 - Vijesti
08.10 - Gustavo Dudamel diri
gira Orkestrom mladih
Simon Bolivar
09.25 - Opera box
09.55 - EP reprotaza
10.00 - Vijesti
10.20 - Monk 5, serija
11.50 - Ep reportaža
12.00 - Dnevnik
12.27 - Ep reportaža
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.35 - Fotografija u Hrvatskoj
15.55 - Vijesti
16.05 - Vrijeme sutra
16.10 - Zamjena golova, film
17.35 - Lijepom našom:
Poličnik
18.35 - U istom loncu
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?,
kviz
21.10 - Odmori se, zaslužio si
4 - TV serija
21.45 - Ep reportaža
21.50 - Paralele
22.25 - Vijesti
22.50 - Filmski vikend Jamie
Lee Curtis: Plavi čelik

00.35 - Monk 5, serija
02.00 - Skica za portret
02.15 - Paralele
02.45 - Lijepom našom:
Poličnik
03.40 - U istom loncu
04.20 - Plodovi zemlje
05.10 - Rijeka: More

07.00 - TV vodič + panorame
07.30 - Najava programa
07.35 - Pustolovine Marka i
Goge, crtana serija
08.00 - San o slavi, serija
08.25 - Prop i Berta, danski a
nimirani film
09.40 - Kranjska Gora:
Svjetski skijaški
kup (M) - slalom,
prijenos 1. vožnje
10.20 - Sportski program
10.50 - Portret crkve i mjesta
11.00 - Split: Misa, prijenos
12.00 - Biblija
12.10 - Nora Fora, TV igra
za djecu
12.55 - Kranjska Gora:
Svjetski skijaški
kup (M) - slalom,
prijenos 2. vožnje
14.05 - Domaći dokumentarni
film
14.50 - Rukomet, EP - emisija
15.00 - Rukomet, EP - za 3.
mjesto
16.45 - Olimp - sportska
emisija
17.30 - Rukomet, EP - finale
19.00 - Olimp - sportska
emisija
19.25 - Garaža
19.55 - Večeras...
20.00 - Košarka, NLB liga:
Zadar - Cibona, prijenos
21.55 - Sportske vijesti
22.10 - Dobre namjere,
23.00 - Nove avanture stare
Christine 3, serija
23.25 - Dobro ugođena večer:
Svirati i boriti se
00.25 - Transfer
00.55 - Kraj programa

08.00 Bumba, crtana serija
08.15 Superheroj Spiderman,
crtana serija
08.40 Graditelj Bob
08.55 Winx, crtana serija
09.20 Dora istražuje, crtana
09.45 Tko je Samantha?, serija
10.15 Ulica sjećanja, serija
11.15 Automotiv, auto-moto
magazin
11.45 Novac
12.15 Eli Stone, serija
13.15 Kevin Hill, serija
15.15 Thunderbirds, film
17.10 Vijesti
17.20 Osmijeh poput tvog,
igrani film

19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35
21.00 Tata od formata, film
22.50 Red Carpet
00.10 Televizijska posla, serija
00.40 Van dometa, igrani film
02.10 Prva meta, igrani film
03.40 Red Carpet
04.50 Tata od formata, film
06.25 Televizijska posla, serija
06.50 Naši najbolji dani, serija
07.30 Kraj programa

06.20 Grupna terapija,
humoristična serija
06.50 Miffy, animirana serija
07.30 Astro Boy, serija
08.20 Pink Panther, serija
08.35 Bakugan, crtana serija
09.15 Najbolje godine,
humoristična serija
10.05 Jedna od dečiju,
humoristična serija
10.30 Bibin svijet,
humoristična serija
11.30 Sila s Navaronea, film
13.35 Tajna mog uspjeha,
komedija
15.25 Popust na količinu,
igrani film, komedija
17.05 Odred za čistoću, doku
mentarna emisija
17.35 Jezikova juha
18.30 Vijesti
19.05 Ekkluziv, magazin
20.00 Prikriveno ludilo, film,
22.00 CSI: Miami, serija
22.50 Sanjiva dolina, film,
horor
00.30 Zastrahaivači, igrani film,
horor-komedija

PONEDJELJAK
1.2.2010.

05.40 - Najava programa
05.45 - Mir i dobro
06.15 - Drugo mišljenje
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - ZABA - 90 sekundi
09.10 - Dolina sunca
09.55 - EP reprotaza
10.00 - Vijesti
10.15 - Metropolis 2: Misija u
Carigradu, serija
11.10 - Treća dob, emisija za
umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.27 - Živjeti zdravije, emisi-
ja pod pokroviteljstvom
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 4,
serija
14.10 - Vijesti s prijevodom
za gluhe

14.19 - Vrijeme sutra
14.25 - TV kalendar
14.40 - Normalan život
15.35 - Direkt
16.10 - Hrvatska uživo
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.21 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.20 - Burzovno izvješće
19.30 - Dnevnik
19.56 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.04 - ZABA - 90 sekundi
20.10 - Draga, povećao sam
dijete - film
21.45 - Potrošački kod
22.15 - EP reportaža
22.20 - Otvoreno
23.15 - Vijesti
23.30 - Poslovne vijesti
23.35 - Vijesti iz kulture
23.45 - Na rubu znanosti
00.40 - Zvezdane staze:
Voyager 6, serija
01.25 - Dr. House 5, serija
02.10 - Garaža
02.40 - Ulaz za nuždu, film
03.35 - Naj naj trenuci ZOI,
snimka
04.35 - Direkt
05.05 - Oprezno s anđelom

06.40 - Najava programa
06.45 - Žderonja, crtana serija
07.05 - Tarzan, crtana serija
07.30 - TV vrtić:
-- -- - Nogalo
-- -- - Vitaminix
-- -- - Braća Koale
07.50 - Čarobna ploča 2
08.05 - Dexterov laboratorij,
crtana serija
08.30 - Priča o Tracy Beaker,
serija za djecu
08.45 - Priča o Tracy Beaker,
serija za djecu
09.00 - Gem, set, meč - serija
za djecu
09.25 - Vip Music Club
10.00 - Ally McBeal 5, serija
10.45 - Evergreen
12.35 - Ulaz za nuždu, doku
mentarni film
13.25 - Vip Music Club
14.00 - U zdravom tijelu zdrav
duh
14.15 - Boli glava (5/6)
14.30 - TV vrtić:
-- -- - Nogalo
-- -- - Vitaminix
-- -- - Braća Koale
14.50 - Čarobna ploča 2
15.05 - Kod Ane
15.15 - Zvezdane staze:
Voyager 6, serija
16.00 - Na rubu znanosti
16.50 - Vijesti na Drugom
16.59 - Vrijeme
17.00 - Tenis, Zagreb Indoors,
prijenos 1. meča
19.00 - Županijska panorama
19.25 - Doctor Who 1, serija
za mlade

20.10 - Večeras...
20.15 - TV Bingo Show
21.05 - Bitange i princeze 5,
humoristična serija
21.45 - Vijesti na Drugom
21.57 - Vrijeme
22.05 - Dr. House 5, serija
22.55 - Naj naj trenuci ZOI,
snimka
23.55 - Tenis, Zagreb Indoors,
snimka 2. meča

07.10 Jackie Chan,
crtana serija
07.35 Mali zmajai, crtana
serija
07.50 Žablja patrola, crtana
serija
08.15 Ezo TV, tarot show
09.40 Tata i zetovi, serija
10.10 Naši najbolji dani, serija
11.10 Zakon brojeva, serija
12.10 IN magazin
13.00 Naša mala klinika, serija
14.00 Najbolje godine, serija
15.00 Odavde do vječnosti,
serija
16.00 Magična privlačnost,
serija
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Naša mala klinika, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Najbolje godine, serija
21.00 Jurski park, igrani film
23.25 Vijesti
23.40 Zakon brojeva, serija
00.40 Seinfeld, serija
01.10 Dokaz zločina, serija
02.10 Vidoviti Milan
03.10 Jurski park, igrani film
05.15 Dokaz zločina, serija
06.00 Seinfeld, serija

07.20 Pink Panther, crtana
serija
07.35 Miffy, animirana serija
07.50 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija
08.40 Astro show, emisija
10.45 Pod istim krovom,
humoristična serija
11.15 Dadija, serija
11.40 Malcolm u sredini,
humoristična serija
12.10 Ekkluziv, magazin
13.00 Večera za 5, lifestyle
emisija (dvije epizode)
13.55 Tajna čokolade
14.45 Heroji iz strasti, drams
ka serija (dvije epizode)
16.20 Princ iz Bel-Aira,
humoristična serija
16.45 Pod istim krovom,
humoristična serija
17.10 Dadija, serija
17.35 Malcolm u sredini,
humoristična serija
18.05 Kralj Queensa,
humoristična serija
18.30 Vijesti

18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija (dvije epizode)
20.00 James Bond 007: Operacija Grom, film
22.15 Doom, igrani film, znanstveno-fantastični
00.00 Vijesti
00.10 sanjiva dolina, film
01.50 Astro show, emisija

**UTORAK
2.2.2010.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - ZABA - 90 sekundi
09.10 - Dolina sunca
09.55 - EP reprotaza
10.00 - Vijesti
10.09 - Vrijeme danas
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Metropolis 2: Umrstvo u Parizu
11.10 - Danny na moru 2, dokumentarna serija
11.40 - Kulturna baština: Samoborske šetnje
11.55 - Burzovno izvješće
12.00 - Dnevnik
12.27 - Živjeti zdravije
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 4, serija
14.10 - Vijesti s prijevodom za gluhe
14.40 - Među nama
15.35 - Festa sv. Vlaha: čast i slava festanjula, emisija pučke i predajne kulture
16.10 - Hrvatska uživo
17.35 - Ep reportaža
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.21 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.20 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta, emisija pod pokroviteljstvom
19.22 - Burzovno izvješće
19.30 - Dnevnik
19.56 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.04 - ZABA - 90 sekundi
20.10 - Globalno sijelo
20.45 - Ribar ribi grize rep, dokumentarna serija
21.15 - Ep reportaža
21.20 - Poslovni klub
21.50 - Ep reportaža
22.00 - Otvoreno
22.55 - Vijesti
23.10 - Poslovne vijesti
23.15 - Vijesti iz kulture
23.25 - Drugi format
00.20 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
01.05 - Zločinački umovi 3,

serija
01.50 - Danny na moru 2, dokumentarna serija
02.15 - Skica za portret
02.35 - Naj naj trenuci ZOI, snimka
03.35 - Ribar ribi grize rep, dokumentarna serija
04.05 - Globalno sijelo
04.35 - Poslovni klub
05.05 - Oprezno s anđelom

06.40 Najava programa
06.45 - Žderonja, crtana serija
07.05 - Tarzan, crtana serija
07.30 - TV vrtić:
-- -- - Danica
-- -- - Gusarske priče: Pismo u boci
-- -- - Matylida
-- -- - Profesor Baltazar
08.05 - Dexterov laboratorij
08.30 - Priča o Tracy Beaker, serija za djecu
08.45 - Priča o Tracy Beaker, serija za djecu
09.00 - Lockie Leonard, serija za djecu
09.25 - Vip Music Club
10.00 - Ally McBeal 5, serija
10.45 - Ekstremni primat, kanadski film
12.10 - Glazbeni specijal
12.35 - Dokuteka
13.25 - Vip Music Club
14.00 - Koga briga?
14.30 - TV vrtić:
-- -- - Danica
-- -- - Gusarske priče
-- -- - Matylida
-- -- - Profesor Baltazar
15.05 - Kod Ane
15.15 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
16.00 - Drugi format
16.50 - Vijesti na Drugom
16.59 - Vrijeme
17.00 - Tenis, Zagreb Indoors, prijenos 1. meča
19.00 - Županijska panorama 20' !!
19.25 - Doctor Who 2, serija za mlade
20.10 - Večeras...
20.15 - Ciklus antifašističkog filma
22.15 - Vijesti na Drugom
22.27 - Vrijeme
22.35 - Zločinački umovi 3, serija
23.25 - Naj naj trenuci ZOI, snimka
00.25 - Tenis, Zagreb Indoors, snimka 2. meča

06:25 Naši najbolji dani, serija
07:10 Jackie Chan, serija
07:35 Mali zmajai, serija
07:50 Žablja patrola, crtana

serija
08:15 Ezo TV, tarot show
09:40 Tata i zetovi, serija
10:10 Odavde do vječnosti, serija
11:10 Magična privlačnost, serija
12:10 IN magazin
13:00 Naša mala klinika, serija
14:00 Najbolje godine, serija
15:00 Odavde do vječnosti, serija
16:00 Magična privlačnost, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Naša mala klinika, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:00 Princeza i marinac, igrani film
22:40 Vijesti
22:55 Zakon brojeva, serija
23:55 Seinfeld, serija
00:25 Dokaz zločina, serija
01:25 Vidoviti Milan
02:25 Ovisna o seksu
03:50 Zakon brojeva, serija
04:35 Dokaz zločina, serija
05:20 Seinfeld, serija
05:45 IN magazin

07.30 Pink Panther, serija
07.45 Miffy, animirana serija
08.05 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
08.30 Pod istim krovom, humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.25 Dadija, serija
11.50 Malcolm u sredini, humoristična serija
12.20 Kralj Queensa, humoristična serija
12.45 Ekkluziv, magazin
13.00 Večera za 5
13.55 Tajna čokolade
14.45 Heroji iz strasti, dramska serija
16.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
17.10 Dadija, serija
17.35 Malcolm u sredini, humoristična serija
18.05 Kralj Queensa, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
20.00 Jezikova juha
20.50 Hrvatska traži zvijezdu: The Best Of sezone 1, glazbeni show
22.00 40 dana bez komada, igrani film, komedija
23.45 Vijesti
00.00 Savršeno oružje, serija
00.40 Grad uragana, serija
01.30 Astro show, emisija

**SRIJEDA
3.2.2010.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Među nama
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - ZABA - 90 sekundi
09.10 - Dolina sunca
09.55 - EP reprotaza
10.00 - Vijesti
10.15 - Terra X: Hefestovi rudnici - Visoka tehnologija bakrenog doba, serija
11.05 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
11.10 - Oprah show
11.55 - Burzovno izvješće
12.00 - Dnevnik
12.27 - Živjeti zdravije
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 4
14.10 - Vijesti s prijevodom za gluhe
14.19 - Vrijeme sutra
14.25 - TV kalendar
14.40 - Riječ i život, religijski program
15.35 - Osmijeh, film
16.10 - Hrvatska uživo
17.30 - Ep reportaža
17.35 - Najslabija karika, kviz
18.15 - Emitiranje pp-a
18.16 - Kod Ane
18.30 - Dolina sunca
19.15 - LOTO 7/39
19.20 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta, emisija pod pokroviteljstvom
19.22 - Burzovno izvješće
19.30 - Dnevnik
19.56 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.04 - ZABA - 90 sekundi
20.10 - A sad u Europu
21.00 - U potrazi za Svetim Vlahom, film
21.35 - Proces
22.05 - Ep reportaža
22.15 - Otvoreno
23.40 - e-Hrvatska
00.15 - Znanstvene vijesti
00.35 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
01.20 - Nevini, serija
02.05 - Oprah show
02.50 - Skica za portret
03.05 - Naj naj trenuci ZOI, snimka
04.05 - Proces
04.35 - A sad u Europu
05.20 - Oprezno s anđelom

06.40 - Najava programa
06.45 - Žderonja, crtana serija
07.05 - Tarzan, crtana serija
07.30 - TV vrtić:

-- -- - Ninin kutak
-- -- - Vitaminix
-- -- - Honzik i Samuel
07.50 - Čarobna ploča 2
08.05 - Dexterov laboratorij
08.30 - Priča o Tracy Beaker
09.00 - Lockie Leonard, serija za djecu
09.25 - Vip Music Club
10.00 - Festa sv. Vlaha
12.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13.25 - Vip Music Club
14.00 - Koga briga?
14.30 - TV vrtić:
-- -- - Ninin kutak
-- -- - Vitaminix
-- -- - Honzik i Samuel
14.50 - čarobna ploča 2
15.05 - Kod Ane
15.15 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
16.00 - e-Hrvatska
16.35 - Znanstvene vijesti
16.50 - Vijesti na Drugom
16.59 - Vrijeme
17.00 - Tenis, Zagreb Indoors, prijenos 1. meča
19.00 - Županijska panorama 20' !!
19.25 - Doctor Who 2, serija za mlade
20.10 - Večeras...
20.15 - Sve zbog Winn-Dixieja, američki film
22.00 - Vijesti na Drugom
22.20 - Nevini, serija
23.10 - Naj naj trenuci ZOI, snimka
00.10 - Tenis, Zagreb Indoors, snimka 2. meča
02.10 - Kraj programa
-- -- - Vaterpolo, EL - 1/4 finale

06:25 Naši najbolji dani, serija
07:10 Jackie Chan, serija
07:35 Mali zmajai, serija
07:50 Žablja patrola, serija
08:15 Ezo TV, tarot show
09:40 Tata i zetovi, serija
10:10 Odavde do vječnosti, serija
11:10 Magična privlačnost, serija
12:10 IN magazin
13:00 Naša mala klinika, serija
14:00 Najbolje godine, serija
15:00 Odavde do vječnosti
16:00 Magična privlačnost
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Naša mala klinika, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:00 Lud, zbunjen, normalan, serija
22:00 Doktor s Beverly Hillsa, serija
23:05 Vijesti
23:20 Nestali, serija
00:20 Seinfeld, serija

00:50 Dokaz zločina, serija
01:50 Vidoviti Milan
02:50 Princeza i marinac, igrani film
04:15 Dokaz zločina, serija
05:00 Seinfeld, serija
05:25 Naši najbolji dani, serija

07.30 Pink Panther, serija
07.45 Miffy, animirana serija
08.05 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
08.30 Pod istim krovom, humoristična serija
09.20 Astro show, emisija
11.25 Dadija, serija
11.50 Malcolm u sredini, humoristična serija
12.20 Kralj Queensa, humoristična serija
12.45 Ekkluziv, magazin
13.00 Večera za 5, lifestyle emisija (dvije epizode)
13.55 Tajna čokolade
14.45 Heroji iz strasti, dramska serija (dvije epizode)
16.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
17.10 Dadija, serija
17.35 Malcolm u sredini, humoristična serija
18.05 Kralj Queensa, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija (dvije epizode)
20.00 CSI: NY, serija
20.45 Mentalist, serija
21.30 L.A. Dragnet, serija
22.15 Zakon braće,

kriminalistička serija
23.55 Vijesti
00.05 40 dana bez komada, igrani film, komedija
01.45 Astro show

**ČETVRTAK
4.2.2010.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Riječ i život
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - ZABA - 90 sekund
09.10 - Dolina sunca
09.55 - EP reportaža
10.00 - Vijesti
10.15 - Terra X: Quatna u pla menu - Iščeznula palača u Siriji, serija
11.05 - Ep reportaža
11.10 - Oprah show
11.55 - Burzovno izvješće
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.15 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
13.20 - McLeodove kćeri 4, serija
14.10 - Vijesti s prijevodom za gluhe
14.40 - Trenutak spoznaje
15.35 - MeMento, film
16.10 - Hrvatska uživo
17.35 - Ep reportaža
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.21 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca

19.20 - Burzovno izvješće
19.30 - Dnevnik
20.04 - ZABA - 90 sekundi
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.10 - Dossier.hr
22.00 - Pola ure kulture
22.25 - Ep reportaža
22.35 - Otvoreno
23.30 - Vijesti
00.00 - Vrijeme za knjigu
00.30 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
01.15 - Bez traga 5, serija
02.00 - Oprah show
02.45 - Skica za portret
02.55 - Naj naj trenuci ZOI, snimka
03.55 - Dossier.hr
04.40 - Pola ure kulture
05.05 - Oprezno s anđelom

06.40 - Najava programa
06.45 - Žderonja, crtana serija
07.05 - Tarzan, crtana serija
07.30 - TV vrtić:
-- -- - Danica
-- -- - Profesor Baltazar
-- -- - Zauvijek prijatelji
-- -- - Luckaste pačje pus tolovine
08.05 - Dexterov laboratorij, crtana serija
08.30 - Priča o Tracy Beaker
08.45 - Priča o Tracy Beaker
09.00 - Lockie Leonard, serija za djecu
09.25 - Vip Music Club
10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13.25 - Vip Music Club
14.00 - Kokice
14.30 - TV vrtić:

-- -- - Danica
-- -- - Profesor Baltazar
-- -- - Zauvijek prijatelji
-- -- - Luckaste pačje pus tolovine
15.05 - Kod Ane
15.15 - Zvezdane staze: Voyager 6, serija
16.00 - Domaći film
16.25 - Vrijeme za knjigu
16.50 - Vijesti na Drugom
16.59 - Vrijeme
17.00 - Tenis, Zagreb Indoors
19.00 - Županijska panorama 20' !!
19.25 - Doctor Who 2
20.10 - Večeras...
20.15 - K-9, američki film
21.55 - Vijesti na Drugom
22.07 - Vrijeme
22.15 - Bez traga 5, serija (12)
23.00 - Vip Music Club LP
01.00 - Naj naj trenuci ZOI, snimka
02.00 - Tenis, Zagreb Indoors

06.25 Naši najbolji dani, serija
07.10 Jackie Chan, serija
07.35 Mali zmajci, serija
07.50 Žabljak patrola, serija
08.15 Ezo TV, tarot show
09.40 Tata i zetovi, serija
10.10 Odavde do vječnosti,
11.10 Magična privlačnost,
12.10 IN magazin
13.00 Naša mala klinika, serija
14.00 Najbolje godine, serija
15.00 Odavde do vječnosti
16.00 Magična privlačnost
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Naša mala klinika, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV

20.00 Najbolje godine, serija
21.00 Provjereno
22.00 Navy CIS, serija
23.05 Vijesti
23.20 Nestali, serija
00.20 Seinfeld, serija
00.50 Dokaz zločina, serija
01.50 Vidoviti Milan
02.50 Solo, igrani film
04.20 Seinfeld, serija
04.45 Naši najbolji dani, serija
05.30 IN magazin

07.30 Pink Panther, serija
07.45 Miffy, animirana serija
08.05 Princ iz Bel-Aira
08.30 Pod istim krovom
09.20 Astro show, emisija
11.25 Dadija, serija
11.50 Malcolm u sredini
12.20 Kralj Queensa
12.45 Ekkluziv, magazin
13.00 Večera za 5
13.55 Tajna čokolade
14.45 Heroji iz strasti
16.20 Princ iz Bel-Aira
16.45 Pod istim krovom
17.10 Dadija, serija
17.35 Malcolm u sredini
18.05 Kralj Queensa
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5
20.00 Dobrotvor, serija
20.50 Uvod u anatomiju
22.25 Kućanice, serija
23.15 Vijesti
23.25 CSI: NY, serija
00.10 Mentalist, serija
00.50 L.A. Dragnet, serija
01.35 Astro show, emisija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,40 sati.

»TV Hrvatska riječ« nedjeljom od 12,30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »TV Hrvatska riječ«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Hrvatskoj riječi« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice. Radijska emisija »Hrvatska riječ« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

KRONIKA

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« u produkciji »Cro Medije« prikazuje se subotom od 16,30 sati na drugom programu Radiotelevizije Vojvodine i nedjeljom na subotičkoj kabelskoj televiziji K23 s početkom u 13,15 sati, kao i na somborskoj Televiziji »Spektar« u istom terminu.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16,30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

– emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

104, 4 Mhz

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi zine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	DEVA (FIG.)	OSLOMAC (KRAČE)	U NJOJ SE NOSE KNJIGE, TEKE I ŠKOLSKI PRIBOR	GRČKI BOG SMRTI (TANAT)	REDATELJ KUROSAWA	"NACIONALNI"	MUŠKO IME, STANE	KATICA IVANIŠEVIĆ	NAJTANJE SLOVO	LUČKI GRAD U ENGLSKOJ	NAPITAK IZ SAMOVARA (MNOŽ)	STRUČALJKA, MAKLAJA	SLAVNI NIZOZEMSKI NOGOMETAS
21000 ZA SPLIT ILI 10040 ZA ZGB. DUBRAVU													
SKAKATI U ŠTO									PRAVAC PUTOVANJA ŽENSKO IME, LIANA				
ŽENKA SLONA								PTICA S LISOM ŠARENA PAPIGA					
SLOVENSKI NOVAC PRIJE EURA						NADUŠAK, NA EKS PROPA- GANDNI LISTIĆ							
POSTAVITI INSTALACIJU												SUMPOR PATVOR- NE, IMITA- CIJE	
SLOŽENO SLOVO		KRSTO ODAK ZATIM			EMILJA ODMILA OPIS PUTA S PODACI- MA (MNOŽ)				OČIGLEDAN SKRBNIK				
IZBAVITI								OSUŠENE STABLIJKE ŽITARICA RIMSKE BO- ŽICE (OPS)					
OKOT, NAKOT				SUSTAV GATANJA IZ KARATA NEUGODA						KOMIČAR CARREY TOPOVSKE PALJBE (MNOŽ)			
ATONIČAN ČOVJEK							VEĆA POŠ- TANSKA POŠILJKA ANTARK- TIČKE PTICE						NAMJERA, NAKANA
TALIJAN- SKA FILM- SKA DIVA, SOPHIA						POMIČNI ZASLON FRANCUS- KI: MOJE							
GRBOVI								GLUMICA BERISHA					
... KAO ĐAKOVO		KOMPOZI- TOR COPLAND ANDEOSKA ANGELINA						OVO MORSKI RAK, HLAP			IVICA UDOVIČIĆ SUBMOLE- KULARNE ČESTICE		
ASHLEY JUDD			ODUMIRA- NJE TKIVA RIJEKA U ZAGREBU									RIMSKE TISUČA NEMIRNA AZIJSKA DRŽAVA	
 MJESTO NA CRESU ZOOLOŠKI						RADITI VALJKOM RAT / ...							DRAŽENOV BRAT
PUTINOVO IME								GLUMICA FIŠTER NIJE "PROTV"					
SPLITSKA ŠETNICA					STRANAC IZ INO- ZEMSTVA BELGIJA								
DIVLJA RUŽA				ZABRINU- TOST						NADIMAK IVANA BULJANA			

poštanski broj, uskakat, ruta, slonica, liska, tolar, natskap, instalirati, s, nj, ko, ema, očit, spasiti, dora, riva, inozemac, lea, briga, lko, paket, loren, paravan, ambliem, anita, d, aaron, to, ju, aj, gangrena, m, osor, valjat, vladimir, dora, riva, inozemac, lea, briga, lko.

RJEŠENJE KRIŽALJKE